

markalar şehri
DiLOVASI
TARİH, KÜLTÜR REHBERİ ve BELGESELİ

“Dilovası Belediyesi Kültür Hizmetidir”

"Türkiye Cumhuriyeti'nin Temeli Kültürdür."

K. Atatürk

İstiklâl Marşı

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbin afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak!' diyerek geçme, tanı:
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şuheda fişkıracak toprağı sıksan, şuheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar -ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, ilâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fişkırrır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

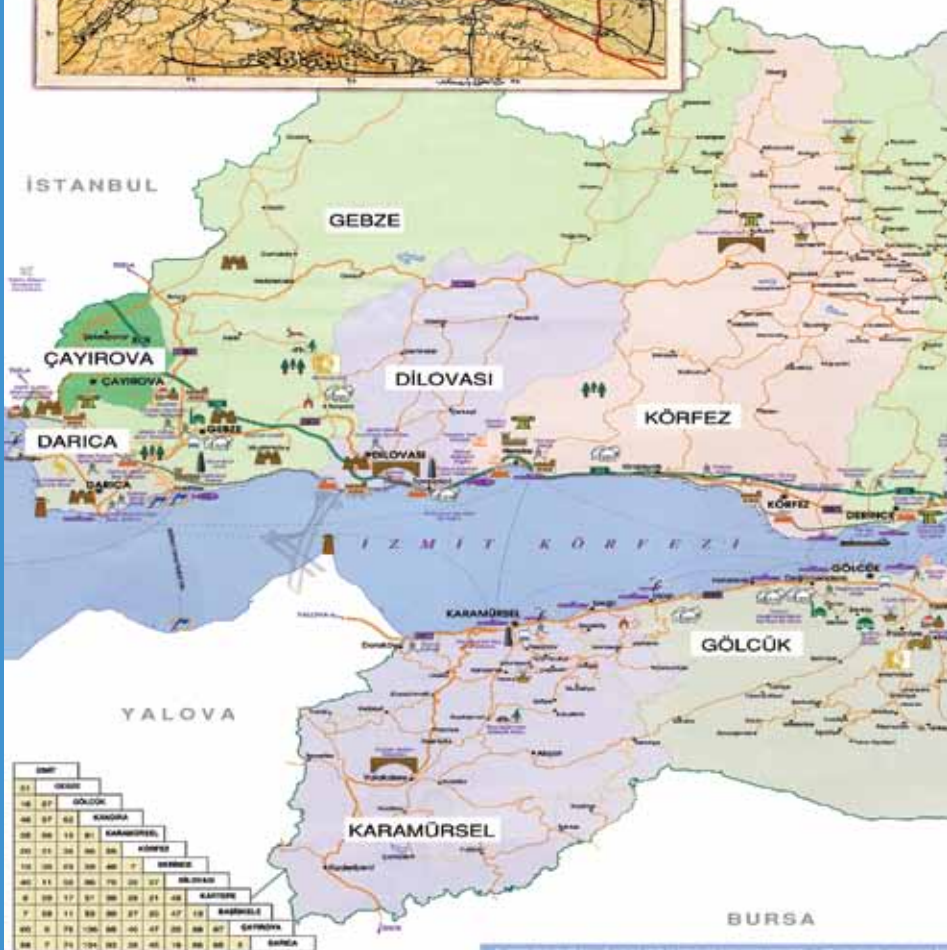
Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, hakk'a tapan, milletimin istiklal!

1967 Yılı İstanbul Vilayeti ile Çatalca ve İzmit Sancakları Haritası

K A R

ÜR VE TURİZM HARİTASI

A D E N I Z

LEJANT / LEGEND

- [illegible]

Yayına Hazırlayan
İsmail Kahraman

Yayın Editörü
Belgesel Yayıncılık ve Devri Alem Belgesel TV Program Ekibi

Fotoğraf ve Kamera
Sercan Atalay
Nihat Kocabay
Emre Kahraman
Şaban Kahraman

Kapak Tasarım
Abdullah Mert

Grafik Tasarım
Hakan Creative Workshop
Abdullah Mert

Baskı Organizasyonu
Yunus Kahraman

Dilovası Kültür Belgeseli
Devr-i Alem Belgesel TV Programı
Gebze stüdyolarında hazırlanmıştır

Yayın Yönetmeni
Emre Kahraman

ISBN
978-605-61932-3-1

T.C. Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No : 19551

Baskı ve Cilt
Belgesel Yayıncılık
S.Orhan Mah 1113 Sk. No : 15 Kat : 2
Gebze / KOCAELİ Telefon - Faks : 262 641 46 05
www.belgeselyayincilik.com www.gebzegazetesi.com
E - Posta : belgeselyayincilik@gmail.com

Sevgili Dilovalı Hemşehrilerim,

Dilovası, 21. yüzyılın kültür, turizm ve sanayi alanında marka şehir olma yolunda hızla ilerliyor. 1987 yılında belediye kimliğini kazanan Dilovası; Tavşancıl ve Diliskelesi ile birlikte, Çerkeşli, Demirciler, Köşeler, Tepecik köylerini de bünyesine katarak, 2008 yılında ilçe sıfatıyla, Kocaeli il haritalardaki yerini aldı.

Anadolu insanının iş ve aş umuduyla gelip, bir sığınağa gibi gördükleri Dilovası, birçok yerel Anadolu kültürünün birlikte yaşandığı ilçe olarak adını Tüm Türkiye'ye duyurmaya çalışıyor. Kara, hava, deniz ve demiryolu ulaşım ağı ile dünya lojistik üssü olma yolunda hızla ilerleyen Dilovası, Devlet, Hükümet ve Belediye hizmetleri ile zorunlu bir yaşam sahası olmaktan çıkıp, cazibe merkezi, marka şehir oluyor

Geçmişte Tavşancıl, Çerkeşli, Tepeköy, Köşeler ve Demirciler köylerindeki bağlarda yetişen bölgeye has ünlü kiraz ve üzüm çeşitleriyle adını tüm dünyaya duyuran Dilovası, bugün 6 organize sanayi bölgesindeki fabrikalarda Dünya Markalarının üretildiği markalar şehri olarak adından söz ettiriyor.

Dilovası Tarih ve Kültür Rehberi kitabı ile Dilovası Kültür Belgeseli, güzel ilçemizin sahip olduğu değerleri anlatması bakımından çok önemli bir eserdir. Organize sanayi bölgelerindeki sanayi kuruluşları, kaliteli eğitim kurumları, sağlık ve spor merkezleri, kültür ve turizm değerleri ile Kocaeli ilimizin Dilovası ilçesi, adeta küçük bir Türkiye modelidir.

Önce insan ve insana hizmet anlayışımız ve siz değerli halkımızın desteği ile daha büyük hizmetler başarabileceğimize inanıyoruz. Belediyemizin hizmetleri ve devlet yatırımları ile Dilovası sosyal ve kültürel alanda da marka şehir olma yolunda hızla ilerliyor.

Zengin tarihi geçmiş, jeostratejik konumu, tarihi eserleri ve doğal güzellikleri ile de öne çıkan Kocaeli ilinin Dilovası ilçesi, bugün Türkiye'nin en büyük kara, hava, deniz ve demiryolları'nın birleştiği Körfez köprüsünün kavşak noktasıdır.

Her geçen gün gelişip büyüyen ilçemiz belediye hizmetleri ile bir cazibe merkezine dönüşmektedir. Her yönü ile Dilovası'nı tanıtmayı amaçlayan ilçemizin; tarihi, sosyal, kültürel ve ekonomik geçmişini bir bütünlük içerisinde anlatan bu kitap, yeni ilçe olan Dilovası'nda kent kültür bilincini geliştirecektir.

Bu kitap ve belgesel başta öğrenciler olmak üzere, Dilovası hakkında bilgi edinmek isteyen herkesin yararlanabileceği bir kaynak baş ucu kitabı olacaktır. Dilovası kitap ve belgeseli; dünyanın 70 den fazla ülkesini gezerek TV belgeselleri çeken, Valilik Kültür hizmeti olan Kocaeli Tarih ve Kültür rehberi kitap ve belgeselini hazırlayan sayın İsmail Kahraman'ın yönetiminde ki Belgesel Yayıncılık ve Devri Alem Belgesel TV program ekibi tarafından uzun araştırmalar sonucu hazırlandı.

Dilovası tarih ve kültür rehberi kitabı ve bir çok tv kanalında yayınlanacak Dilovası belgeselinin hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ederken, bu kitap ve belgeselin ilçemizi marka şehir olarak, ulusal ve uluslararası alanda tanıtır, Dilovası'nda kent kültür bilinci oluşmasına katkı sağlayacağına inanıyor, siz değerli hemşehrilerime selam ve saygılarımı sunuyorum.

Cemil YAMAN
Dilovası Belediye Başkanı

Markalar Şehri Dilovası

Dilovası çok hızlı bir şekilde yeni ilçe olan bir yer. Dilovası'nda mahalleden köy, köyden belde belediyesi ve belde belediyesinden ilçeye geçiş çok hızlı olmuştur. Aslında Dilovası'nda bu hızlı geçiş süreci bilimsel olarak araştırılmalıdır. Bölgemiz üzerine birçok kitap ve makaleler yazıldı. Akademisyenler yüksek lisans tezleri hazırladı. 2008 yılına kadar Dilovası'nın belde belediyesi olarak bağlı olduğu Kocaeli'nin Gebze ilçesinin Fatih Sultan Mehmet tarafından ilçe merkezi haline getirilmiş olması Dilovası'nın tarihi geçmişinin çok eski olduğunu da göstermektedir.

Dilovası gibi değil Türkiye'de, dünyada bu kadar kısa zamanda hızla büyüyen bir başka bölge yoktur. Bugün tıpkı Dilovası gibi, Kocaeli'nin Körfez, Darıca, Dilovası, Çayırova ilçeleri ile İstanbul'un Tuzla ve Aydınlı ilçeleri Gebze'den ayrılarak ilçe olması, bölgemizin nasıl büyüdüğünü ve geliştiğini göstermektedir.

Sanayi, bilim, teknoloji ve kültür alanında dünya kenti olma yolunda ve hızla dünya markalarının üstü olamaya ilerleyen Dilovası'nı kısaca tanıtabilmek için “Belgeselli Dilovası Tarih ve Kültür Rehberi” kitabını hazırlamış bulunmaktayız. Bu kitabın hazırlanmasında Belgesel Yayıncılık Araştırma Merkezi ve kütüphanesinde bulunan bir çok bilgi ve belgeyi inceledik. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yer alan bölgemizle ilgili binlerce belge üzerinde araştırmalar yaptık. 1985-2010 yılları arasında yayınlanan Gebze Gazetesi'nin tüm sayılarını tek tek gözden geçirdik. Kocaeli üzerine yazılmış ana kaynakların yanında birçok üniversitemizin öğretim görevlisi ve akademisyenleri tarafından bölgemiz üzerine hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezlerini inceledik.

Dilovası Tarih ve Kültür Rehberi, ilköğretim okulu öğrencileri için yardımcı ders kitabı olmanın yanında, Dilovası ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezi hazırlayacak akademisyenlere de kaynak eser teşkil edecektir.

Dilovası rehberinin içindeki bilgi ve belgeleri, Kültür Bakanlığı belgesel yapım yetki belgesi ile Belgesel film haline getirerek. Belgeselin DVD'sini kitapla birlikte vererek yayıncılık hayatında bir ilke imza attık. Dilovası Rehberi'nin bir bölümünü Türkçe- İngilizce olarak hazırlayarak, bir dünya kenti ve ulaşım üssü olan Dilovası'nı uluslararası düzeyde tanıtımına da katkıda bulunmaya çalıştık.

Uzun ve titiz çalışma sonucu hazırlanan “Dilovası Tarih ve Kültür Rehberi”nin ilçemizin tanıtımına ve kültür hayatına büyük katkısı olacağına inanıyoruz. Bu rehberin ve belgeselin hazırlanmasına teşvik eden, yayın aşamasını yakından takip eden ve kitabın siz değerli okurlara ulaşmasına vesile olan Belediye başkanı Sayın Cemil Yaman başta olmak üzere emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum.

Baki kalan gök kubbe'de hoş bir sedaymış...

Dilovası İlçesi ve Kocaeli İli

07

Bölüm 1

Gebze'den Dilovası'na

18

Bölüm 2

Farklı Kültürlerin Zengin Mozayığı

30

Bölüm 3

Dilovası'nda Manav Kültürü

34

Bölüm 4

**Sanayi'nin Can Damarı
Dilovası'nda Atıyor**

42

Bölüm 5

Tarihi ve Tabii

Değerleriyle Arşiv Belgelerinde Dilovası

51

Bölüm 6

Arşiv Belgelerinde Dilovası

58

Bölüm 7
İdari Kurumları ile Dilovası

68

Bölüm 8
Yolların Kavşak Noktası Dilovası

89

Dilovası'nın Korunması ve Geliştirmesi

93

Bölüm 10
Dilovası Beldediyesi'nin Tarihi

102

Bölüm 12
Kronoloji

131

Bölüm 11
Belgesel Senaryo

134

Dilovası İlçesi ve Kocaeli İli

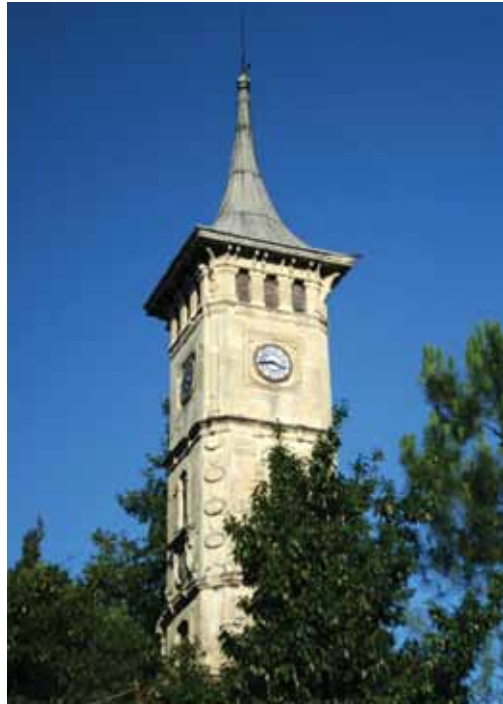

Dilovası İlçesi ve Kocaeli İli

Kocaeli ili; Dünya'nın önemli yollarının kavşak noktası durumunda olan İzmit ve civarında yaklaşık olarak M.Ö.3000'den itibaren insanların yaşamakta olduğu yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Günümüze kadar devamlı iskân edilmiş olan İzmit'e ait, ilk deliller M.Ö. 12.yy.' a kadar dayanmaktadır.

Bu tarihlerde Frigler bölgeyi ellerinde tutmuş, ardından Yunanistan'ın Megara şehriden kendilerine yeni bir yer aramak için çıkan göçmen bir grup, şimdiki Başiskele mevkiinde ASTAKOZ adını verdikleri şehir kurmuşlardır. Trakia kralı Lysimakhos'un ASTAKOZ' u tahrip ettirmesiyle bugünkü İzmit'in üzerinde bulunduğu yamaçlara NIKOMEDIA adında yeni bir şehir kurulur. M.Ö.262 yılında şehri inşa ettiren Büyük İskender'in Anadolu'yu zapt etmekle görevli kralı Nikomedes, şehre eşinin ismini vermiştir. Giderek yükselen Bitinya Krallığı'nın merkezi Nikomedia büyük Helenistik şehir olur. M.Ö.91-94 yıllarında Romalılara bağışlanır. M.S.284 yılında imparator Diokletionus, Nikomedia'yı yeniden başkent yapar. Onun zamanında Nikomedia; Roma, Antakya, İskenderiye'den sonra dünyanın dördüncü büyük şehridir. 11.yy.'ın son çeyreğinde Nikomedia Selçuklular tarafından fethedilir. I.Haçlı Seferi'nde geri alınan Nikomedia bir süre Latinlerin işgalinde kaldıktan sonra tekrar Selçuklulara geçer. Orhan Gazi zamanında, Adapazarı ve Hendek yörelerinin Valisi Akçakoca, kenti alınca şehir Osmanlı Devleti'nin egemenliğine girer. Başlangıçta İznik'in yan komşusu anlamında İznikmid olan bu şehrin adı, zamanla İzmit'e dönüşmüştür. 1888 yılına kadar İstanbul'a bağlı kalan İzmit bu tarihten sonra ayrı bir kent olur. İstiklal Harbi öncesi İngiliz ve Yunanlı kuvvetlerin işgalinde kalan şehir 28 Haziran 1921'de kurtarılmış, Cumhuriyetin ilanından sonra da Kocaeli Vilayeti'nin merkezi olmuştur. Cumhuriyet döneminde bölgeye yapılan sanayi yatırımları ile sanayi alt yapısı tamamıyla şekillenir, hem devlet hem de özel girişimler artar. Bugün ileri düzeyde sanayi ve endüstri kenti olan Kocaeli; çevresi ile demiryolu ve en gelişmiş karayolu ağına sahiptir.

Bunun yanı sıra Derince Limanıyla dünyanın dört bir yanına deniz yolu bağlantısı kurulmuştur. Yüz ölçümü açısından küçük bir il olan Kocaeli, gerek sanayi sektöründeki üretim ve katma değer, gerekse bu sektörde çalışan insan açısından sadece Türkiye için değil dünya için de ilginç bir örnektir. Doğal güzellikleri, plajları, yaylaları, Kartepe kayak merkezi ve tarihi eserlerinin yanında Karadeniz ve Marmara Denizi'ne olan kıyıları ile Kocaeli İli ticaret, kültür ve turizm açısından da ayrı bir önem taşımaktadır.

History of Kocaeli

Research has shown that people from eras beyond history have lived in and around İzmit, which is the junction of the world's most important roads, since 3000 B.C. The first evidences of İzmit, in which people have continued to dwell to this day, can be traced back to the XII. century B.C. At this time the Phrygians ruled over the region after which a group migrating from Greece's city of Megara to find themselves a new place to dwell formed a city in the Başiskele location and called it ASTAKOZ. Later, the King Lysimakhos of

Thrace destroyed the city of ASTAKOZ and a new city called NICOMEDIA was built on the hills on which the present İzmit is located. The city was built in 262 B.C. by King Nicomedes who was appointed by Alexander the Great to take over Anatolia and

was named for the king's wife. Nicomedia, as the centre of the rising Bithinia was Kingdom, became a great Hellenistic city. It was granted to the Romans in 91-94 B.C. In 284 A.D. the Emperor Diocletianus made Nicomedia the capital again. In his era Nicomedia was the world's fourth largest city after Rome, Antioch and Alexandria.

In the last quarter of the XI. century Nicomedia was conquered by the Seljuks. Nicomedia was retaken in the 1st Crusade and after remaining under the occupation of the Latins for a while was returned to the Seljuks. In the era of Orhan Gazi the city was taken by the Akçakoca, the governor the Adapazarı and Hendek regions, and brought under the rule of the Ottoman State. At first the city's name was İznikmid, meaning "neighbour of İznik", and later became İzmit. İzmit was part of İstanbul until 1888 when it became a separate city. Prior to the War of Independence the city was freed from English and Greek armed occupation on June 28, 1921. After the Republic was declared İzmit became the centre of the Kocaeli province. During the Republic Period by industrial investments made in the region the industrial foundation has been set and both state and private ventures has increased.

Today Kocaeli is an advanced industrial city and is surrounded by railway and the most advanced motorway network; also, with its Derince and İzmit port it has sea routes to all four corners of the world. Kocaeli is a small province with regard to its land measurement and is an interesting worldwide example with its production in industry, added value and people working in this sector. Its natural beauties, beaches, plateaus, Kartepe skiing centres and historical sites as well as the coasts of the Black Sea and the Marmara Sea are also important for the province of Kocaeli with regard to commerce, culture and tourism.

Kocaeli'nin Konumu ve Dilovası

Kocaeli; Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan Marmara Denizi'nin ve Marmara Bölgesi'nin doğusunda yer alan bir il'dir. İzmit, Derince, Körfez, Gebze, Gölcük, Karamürsel, Kandıra, Başiskele, Kartepe, Çayırova, Darıca, Dilovası olmak üzere 12 ilçeden oluşur. Kuzeyde Karadeniz, doğuda ve güneydoğuda Sakarya, güneyde Bursa batıda Yalova ve İstanbul illeri yer almaktadır. Türkiye'nin en küçük 6. ili olan Kocaeli'nin yüz ölçümü 3,505 km²'dir. 2010 yılında yapılan sayıma göre nüfusu 1.560.138 olup, km² 432 kişi düşmektedir. Kara, demir, deniz ve hava yolu ulaşimleri ile Türkiye'nin en önemli geçiş noktalarından biridir.

Kocaeli Location of ve Dilovası

Kocaeli is a province in the east of the Marmara Sea and the Marmara Region which connects Asia and Europe. It is comprised of twelve counties which are İzmit, Derince, Körfez, Gebze, Gölcük, Karamürsel, Kandıra, Başiskele, Kartepe, Çayırova, Darıca and Dilovası. The Black Sea is to its north, the Sakarya province is in the east and south-east, Bursa is in the south and the provinces of Yalova and İstanbul are located to its west. With regard to its location Kocaeli is Turkey's sixth smallest province. The land area of Kocaeli is 3.505 km². According to the 2010 consensus the population was 1.560.138 and the population per km² was 432. It is one of Turkey's most important passing point by road, railway, sea and air.

Dilovası

İzmit Körfezi'nin kuzeyinde, adını körfeze hâkim üç tepe arasındaki ovoidan alan Dilo-vası, Anadolu'nun İstanbul'a ve dolayısıyla da Balkanlar ve Avrupa'ya bağlantı konumunda bulunan limanlar, havalimanı, devlet demir-yolları ve D-100 karayolu ve TEM otoyolu üze-rinde bulunması nedeniyle sanayi kuruluşla-rının akınına uğramıştır. İzmit'e 40 km. uzak-lıktadır. Nüfusu 44.958'dir. Bu ilçede bulu-nan Tavşancıl beldesi tarihi kültürü ve sahili ile bir bütünlük içindedir. Sivil mimari yapıla-rı ile en önemli özelliklerindedir. Tavşancıl'da Yahya Kaptan'ın anıt mezarı bulunmaktadır.

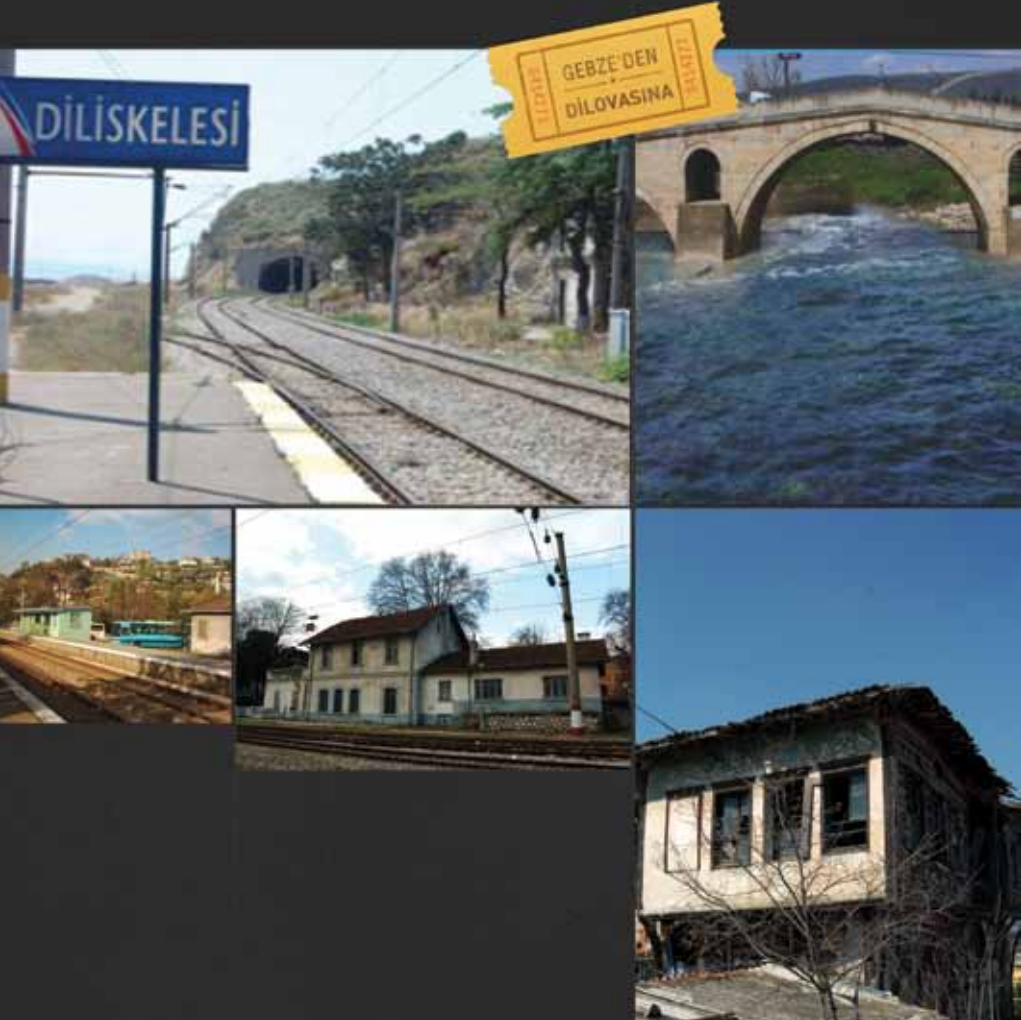
Dilovası

Named by the plain among three hills commanding the Gulf in the north of İzmit Gulf, Dilovası has been flooded by industrial facilities since it is located by the ports, air-port, state railways, D-100 Highway and TEM motorway that connect Anatolia with İstan-bul, the Balkans and Europe. It is 40 km away from İzmit. It has a population of 44.958 Tav-şancıl town that is located in this district is an exclusive place with its history and coast as well as its civil architecture. Tavşancıl is also exclusive to house Yahya Kaptan Mausoleum.

1.bölüm

Gebze'den Dilovası'na

Dilovası Kültür Belgeseli

BEN D LOVASI'YIM

Ben, Tepeköy Dağları'nın s s ,
Yeşil umutlarla kaynıyor içim
Ben, Sanayi Ovası'nın yeşil  rt s ,
Duman duman olup savrulacağım

Ben İzmit Körfezi'nin mavi s s ,
Ben organize sanayilerin be iği
Adını tarih ve tabiatın güzelliğinden alan
Sanayi, tarih ve Kültür  hri Dilovasıyım.

Kökleri tarihin derinliklerine uzanan
koca  ınarım. Tarihte nice medeniyet-
lerin gelip geçtiği uzun bir yolum ben.
Karı  karı , ta ına toprağına vurgun olduğu-
muz güzel vatan Anadoluyum. İmparatorluk-
lar  hri İstanbul'un Anadolu'ya açılan kapı-
sıyım.

Bin yılları, be  bin yılları devire devire bu-
güne gelmiş bir medeniyetler be iğiyim. Her
adımında tarih, her k  emde geçmişten izler
ta ıyorum. Tabii güzelliklerin yurduyum. Her
an yeniden ke fedilmeye hazır, Marmara'da
ı ıl ı ıl parlayan bir yıldızım ben...

Doğu-Batı arasında bir k pr y m ben.
G   yoluym. İpek yollarının birleşme nok-
tasıyım. Göçmenlerin yurt, yuva kurduğu ye-
rim.

Ben Sel ukluyum... Osmanlının ilk sancak
merkeziyim. Türkiye'nin "Cumhuriyet" olu u-
nu dünyaya duyurduğu yerim. Adım ne olur-
sa olsun, binlerce yılın kültürlerinin birikimi-
yim ben.

Ben, organize sanayi bölgelerinin ba -
kenti Dilovası, geleceğin kongre ve tica-
ret merkezi olmaya adayım. Kültür ve Tu-
rizm bölgesi, sanayi, bilim, kültür ve ulaşım-
da marka  ehir olan adını Kocaeli fatihi Ak-
 akoca Gazi'den alan Kocaeli'nin Dilovası il-
 esiyim...

Gebze'den Dilovası'na

Kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımıyla Türkiye'nin en önemli geçiş noktalarından birisidir Kocaeli. Marmara Bölgesi'nin Çatalca-Kocaeli Bölümü'nde bulunan Kocaeli bölgesi bir zamanlar birkaç yerleşim yeri, binlerle ifade edilen nüfus sahibi iken; şu an İzmit, Derince, Körfez, Gebze, Gölcük, Karamürsel, Kandıra, Başiskele, Kartepe, Çayırova, Darıca ve Dilovası olmak üzere 12 ayrı yerleşim yerine ve milyonlara giden bir nüfusa dönüşmüştür.

2008 yılında Gebze'den ayrılarak müstakil bir ilçe haline getirilen Dilovası'nı daha yakından tanımak için öncelikle bu bölgenin ve eskiden beri bağlı olduğu Gebze'nin ve asırlarca bölgenin merkezi olan İzmit'in tarihi ve kültürel temellerini tanımak gerekir.

"Tanımak, sevmek demektir..." sloganıyla güzel ilimiz Kocaeli'nin çiçeği burnunda ilçesi Dilovası'nda bir tarih ve kültür seyahatine çıkacağız...

Dünya'nın önemli yollarının kavşak noktası durumunda olan İzmit ve civarında insanların yaklaşık olarak M.Ö.3000'den beri yaşamakta olduğu yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır.

M.Ö.262 yılında şehri inşa ettiren Büyük İskender'in Anadolu'yu zapt etmekle görevli kralı Nikomedes, şehre eşinin ismini vermiştir. Giderek yükselen Bitinya Krallığı'nın merkezi Nikomedia büyük Helenistik şehir olmuştur. M.Ö.91-94 yıllarında Romalılara bağışlanmış, M.S.284 yılında imparator Diokletianus, Nikomedia'yı yeniden başkent yapmıştır. Onun zamanında Nikomedia; Roma, Antakya, İskenderiye'den sonra dünyanın dördüncü büyük şehri olmuştur.

11.yy'ın son çeyreğinde Nikomedia Selçuklular tarafından fethedilmiştir. I.Haçlı Seferi'nde geri alınan Nikomedia bir süre Latinlerin işgalinde kaldıktan sonra tekrar Selçuklulara geçmiştir. Orhan Gazi zamanında, Adapazarı ve Hendek yörelerinin valisi, Akçakoca Gazi şehri alınca şehir Osmanlı Devleti'nin egemenliğine girmiştir. Başlangıçta İznik'in yan komşusu anlamında İznikmid olan bu şehrin adı, zamanla İzmit'e dönüşmüştür. 1888 yılına kadar İstanbul'a bağlı kalan İzmit bu tarihten sonra ayrı bir şehir olmuştur.

İstiklal Harbi öncesi İngiliz ve Yunanlı kuvvetlerin işgalinde kalan şehir 28 Haziran 1921'de kurtarılmış, Cumhuriyetin ilanından sonra da Kocaeli vilayetine merkezi olmuştur. Doğal güzellikleri, plajları, yaylaları, Kartepe kayak merkezi ve tarihi eserlerinin yanında Karadeniz ve Marmara Denizi'ne olan kıyıları ile Kocaeli ticaret, kültür ve turizm açısından da ayrı bir önem taşımaktadır.

Bugün Kocaeli'nin 12 ilçesi bulunmaktadır. Bu ilçeler arasında büyük önem taşıyanlardan biri de Gebze'dir. Gebze, Marmara Bölgesinin doğusunda İzmit Körfezi'nin kuzeybatısında yer alan zengin bir tarihi geçmişe sahip, ekonomisi, sanayi ve ticarete dayalı, Türkiye'nin hızla gelişen ve büyüyen bir ilçesidir. Önceki dönemlerde bir menzil kasabası olarak kullanıldığı bilinen Gebze'nin Bizans yönetiminde bir köy halinde olduğu ve Libissa adını taşıdığı, Asya yönünden gelebilecek tehlikelere karşı savunma hattı olarak düşünüldüğü sanılmaktadır. Osmanlı devrinde İzmit'e bağlı olan Gebze, Cumhuriyet devrinde de Kocaeli'nin en önemli ilçelerinden birisi olmuştur.

22 Mart 2008 yılında ilçe, dört ilçeye bölünmüştür. Gebze 5747 sayılı resmi gazetede yayınlanan kanun ile Çayırova, Darıca, Dilovası ve Gebze olarak dört ilçeye ayrılmıştır.

[Dilovası Yakınlarındaki
Ballıkayalar Tabiat Parkı]

Dilovası ilçesi Organize Sanayi Bölgeleri ve köklü bir tarihi geçmişine ile dikkat çekmektedir.

Dilovası'nın Tarihi Serüveni

Dilovası, adını körfeze hâkim üç tepe arasındaki oviden alan Anadolu'nun İstanbul'a ve dolayısıyla da Balkanlar ve Avrupa'ya bağlantı konumunda bulunan önemli bir ilçedir. Limanlar, havalimanı,

Kuzey-güney doğrultusunda uzanan vadi tabanına oturmuş olan sanayi tesisleri İzmit, İstanbul hatta Türkiye'nin önemli tesislerindendir. Ulaşım imkânlarının, ticaret merkezleri ile her yönden bağlantı kurmaya uygun olması, ilçede endüstrinin hızla gelişmesini sağlamıştır. İlçe, içinde barındırdığı büyüklü, küçüklü sanayi tesisleri ile adını Türkiye'ye duyurmuş bu itibarla hızla göç aldığı için köy statüsünde gelişime cevap verememiş ve 1987 yılında Dilovası Belde Belediyesi kurulmuştur. Dilovası düzlüğünün dolması sonucu kent, kuzey, kuzeydoğu ve kuzeybatı yönüne doğru gelişirken batıda Gebze ilçesine doğru

devlet demiryolları ve D-100 karayolu ve TEM otoyolu üzerinde bulunması nedeniyle sanayi kuruluşlarının akınına uğramıştır. Dilovası'nın kuzeyi ve batısı Gebze ilçesi, doğusu Körfez ilçesi, güneyi İzmit körfezi ile çevrilidir. Gebze'ye 8 km, İzmit'e ise 40 km uzaklıkta olan ilçe nüfusu 45 bini geçmiştir. Tavşanlı Deresi de denilen Dilderesi yaklaşık 12 km uzunluğunda olup Dilovası sınırları içinden geçerek İzmit Körfezi'ne dökülmektedir. Üç tepenin arasındaki bir ovada yer alan Dilovası, adını da bu oviden almaktadır.

Ordugah Şehrinin Limanı Diliskelesi...

Tarihi belgelesi Dilovası Bölgesi'nin tarihi geçmişinin çok eski olduğunu göstermektedir. Antik Dönemde Bitinya Bölgesine ve bir dönem Roma İmparatorluğu'na başkentlik yapan Nikomedyalı'nın batısında yer alır. Antik dönemde Nikomedyalı Krallığı'na bağlı bir yerleşim yeri olduğu tahmin edilmektedir. Tarih-

te değişik isimlerle anılmıştır. Bu isimler arasında en çok bilineni ise Libysa'dır.

14. yüzyılda Osmanlı topraklarına katılan Dilovası (Diliskelesi), karşı kıyıda bulunan Karamürsel, Ereğli ve Hersek'e geçişlerde kullanılmıştır. Hersek Burnu'yla Diliskelesi arasında deniz mesafesinin çok kısa olması nedeni ile Bitinya, Roma, Bizans ve Osmanlı İmparatorlukları zamanında önemli bir yerleşim yeri olan İznik'e en kısa ve hızlı yoldan ulaşım yüzyıllar boyunca bu noktadan sağlanmıştır. Ayrıca karşı kıyıda Hersek'te bulunan Helenopolis kentiyle birlikte körfeze geçişlerin kont-

Birkaç kez Türklerle Bizanslılar arasında el değiştirdikten sonra, 1420 yılında elebi Sultan Mehmet tarafından Osmanlı İmparatorluğu'na katılmıştır. Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u fethettikten sonra burayı bayındır hale getirerek Kocaeli Sancağı'na bağlı yüz elli akçelik kaza yapmıştır. Kanuni Sultan Süleyman devrinde oban Mustafa Paşa, burada 1523 yılında Mimar Sinan'ın kalfası Hüseyin Ağa'ya bir cami yaptırdığından, Gebze ona vakıf olarak verilmiştir.

Gebze Büyüdükçe, Dilovası Gelişiyor

Dilovası'nın da içinde bulunduğu Gebze, 16.yüzyılın sonlarında eyalet sistemin uygulandığı dönemde, nahiye olarak Kocaeli livasına(sancak) bağlıydı. 17. Yüzyılda ise şkdar'a bağlanmıştır. 18. yüzyıl ortalarında tekrar Kocaeli sancağına bağlı bir nahiye olan Gebze, 19.yüzyılların başlarında İstanbul'un şkdar kazası sınırları içerisinde yer almıştır. 1844-45 yılları arasında yapılan bir düzenlemeyle Gebze tekrar Bolu eyaletine bağlı Kocaeli Sancağının bir kazası haline gelmiştir.

1846 yılında ise yeni bir düzenleme ile Kocaeli sancağı Kastamonu eyaletine bağlanmıştır. Böylece Gebze de Kastamonu eyaletinin bir kazası haline gelmiştir. Daha sonra ise yapılan idari değişiklikle Gebze, vilayet sistemine geçildiği 1867 yılına kadar Kocaeli'ye bağlı bir kaza olarak kalmıştır. 1867 yılında Gebze Kartal Kazasına bağlanarak İstanbul sınırları içinde kalmıştır.1916 yıllarına gelindiğinde ise ilçe, İstanbul'a bağlı bir kaza konumuna gelmiştir.

Gebze ve Dilovası'nda Ekonomik Faaliyetler

Osmanlı döneminde, Gebze ve Dilovası'nın ekonomisi ağırlıklı olarak ziraata dayanmaktaydı. Bölgenin ticaret yolu üzerinde bu-

rolü sağladığı için stratejik bir öneme sahip olmuştur.

Osmanlılar döneminde, Dilovası'nın da içinde bulunduğu Gebze bir ordugh şehri olarak kullanılmıştır. Gebze, Osmanlı döneminin ilk yıllarında Türklerin eline geçmiştir. Sultan Orhan Gazi, 1331 yılında Bizans İmparatoru III. Andonikos'u Maltepe önünde yenerek, birçok stratejik nokta ile birlikte Gebze'yi de almıştır. Bugünkü Gebze, Sultan Orhan tarafından kurulmuştur.

lunmasından ve payitahta yakınlığından dolayı ticaret ve sanayi de önemliydi. İç kesimlerde hububat üretimi hâkimken, ticaret yolu üzerindeki ve denize yakın yerleşim birimlerinde bağ ve bahçeciliği gelişmişti. 19. yüzyılın ortalarında, kaza merkezinde çalışan faal nüfusun doğrudan ziraat ile iştigal etmekteydi. Geçimini sadece hayvan yetiştiriciliği ve sadece ticaret ile uğraşan yoktu.

Nüfusun az bir kısmı da esnaflık, işçilik veya kamu hizmetinde istihdam etmekteydi.

Köylerde çalışanlar hububat ekimi veya bağ ve bahçe işleri ile uğraşmaktaydı. Ayrıca Tarla ürünleri üretiminde amele olarak çalışan rençperleri ve hayvan yetiştiriciliği de yapılmaktaydı. Çalışan nüfusun geri kalan kısmı deniz taşımacılığı, sanayi, kasap ve bakkal gibi esnaflıkla geçimini sağlamaktaydı.

Osmanlı döneminde Gebze'ye bağlı Tuzla, Dil ve Eskişehir iskeleleri dönemin deniz ticaretinin yapıldığı başlıca yerleşim yerleriydi. 19. yüzyıla gelindiğinde bölgede tarla ürünlerinden buğday, burçak, yulaf, bamya, enginar ve üzüm üretilmekteydi. Bunların yanında dut ve kiraz bahçeleri ile zeytinlik alanları da bulunmaktaydı. Denizden ve ana ticaret yolundan daha uzak bölgede kurulu bulunan köylerde hayvancılık yaygın ve önemliydi. Dönemin Pelitli köyü meraları, Tavşancıl, Denizli ve Akvıran köyleri hayvancılık için elverişli yerleşim yerleriydi. Arı yetiştiriciliği de dikkate değer bir durumdaydı. Beş köy dışındaki bütün köyler arı yetiştirmeye uğraşmaktaydılar.

Gebze ve Dilovası'nda Sanayileşme Hareketi

Gebze ve Dilovası, 19. yüzyıla kadar küçük sanayi işletmelerinin var olduğu bir yerleşim birimiydi. Özellikle Gebze kaza merkezinde var olan sanayi ürünlerini işleyen küçük ölçekli işletmeler demirci, yemenici, doğramacı, kalaycı, semerci, debbağ ve keçeci esnafından oluşmaktaydı. Bölge, dış pazarlara da

hitap eden bir üretim yapısına sahipti.

1910 senesinde ise Darıca'da yabancı bir şirket tarafından Türkiye'nin ilk çimento fabrikası kurulmuştur. 1911 yılında Rus'lara Eskişehir'da Türkiye'nin ikinci çimento fabrikası yaptırılmıştır. Daha sonra bu fabrika güvenlik nedeniyle yıktırılmıştır. Gebze'de başka tesisler de kurulmuştur. Kalburcu köyünde un fabrikası, Eskişehir köyünde çimento fabrikası, Sultan Orhan mahallesinde değirmen, Tuzla'da üç adet tuğla, kiremit ve çini fabrikaları ve Aydınlı'da kurulan un değirmeni 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başında bölgede faaliyete geçen büyük işletmelerdir.

Osmanlı döneminde iç ve dış ticaret bölgede genellikle karayolu ile yapılmamaktaydı. Darıca, Hereke, Tuzla, Eskişehir, Kartal ve Diliskelesi bölgede deniz ve kara ticaretinin bulunduğu yerlerdi. Bu iskelelerden sadece iç ticaret yapılmamakta, Avrupa ve Karadeniz'de ticaret gemileri gidip gelmekteydiler. Alınıp satılan mallar arasında koyun, hububat ve kereste ön sıraları tutmaktaydı. Cumhuriyet döneminde gelindiğinde ise bölge ekonomisinin sanayi, ticaret, tarım, hayvancılık, sebzecilik ve meyvecilik, taşımacılık ve turizmden oluştuğu görülmekteydi.

Cumhuriyet dönemi ile birlikte Dilovası'nın nüfus oranı, beraberinde getirdiği sosyal ve kültürel yapılanma, şehre yeni bir kimlik kazandırmıştır. Asya ve Avrupa kıtalarının giriş ve çıkış bölgesinde Dilovası, günümüzde de bölgenin en hızla gelişen, dolayısıyla Sosyo-kültürel yapısında hızlı değişim görülen bir merkezdir. Dilovası, kara, deniz ve demir yolu ulaşımı ile her yöne bağlı oluşu, sanayinin yerleşmesi ve hızla gelişmesi, hızlı nüfus artışı ve diğer sebeplerle Türkiye'nin her yanından göç alan bir yerleşme yeri olmuştur. Yerli halktan çok, göçlerle yoğunluk kazanan yeni nüfus yapısı, kozmopolit bir kültür yapısına sahiptir.

Dilovası'nda Şehirleşme Süreci Hızlanıyor

1960 sonrası sanayileşme hamleleriyle birlikte Türkiye'de Ankara, İstanbul, İzmir gibi belli başlı büyük şehirlerde nüfus patlaması yaşanmıştır. Sanayileşme ve göçe bağlı olarak nüfus artışını, Gebze'de, dolayısıyla Dilovası'nda da görmek mümkün olmuştur. Dilovası'nda yerleşim ve ilk göçlerin sanayileşme hareketine paralel 1960 sonlarında başladığı, 1970 ve 80'lerde hızla arttığı tespit edilmektedir.

İzmit ile İstanbul arasında küçük bir yerleşim yeri olan Dilovası, 1960'lı yıllara Türkiye genelindeki sanayileşmenin ve tarım alanlarında makineleşmenin artmasından payını almıştır. Özellikle 1960 yılları sonrasında sanayileşmeye paralel olarak ilçe nüfusunda gözle görülür bir artış yaşanmıştır. Özellikle 1950'li yıllarda E-5 yolunun Gebze'den geçmesi ile İzmit-İstanbul yolu üzerinde bulunan Dilovası'nın önemi artarak, hızlı bir nüfus artışı başlamıştır.

Dilovası 22 Mart 2008'de İlçe Oldu

Cumhuriyet'in ilk yıllarında küçük bir köy iken 1965 yılından sonra teşvik tedbirlerinden faydalanması dolayısıyla sanayi ağırlıklı iş gücü akımının bir sonucu olarak, Dilovası'nın nüfusunda da aşırı bir artış gözlenmeye başlanmıştır. İkinci kalkınma hareketi olarak 1980 yılındaki serbest piyasa düzenlemesi ve özel sektör yatırımlarına dayalı sanayileşme ile birlikte kentin nüfusu daha da artmıştır. Bölge adeta İstanbul'u göçten koruyan ya da İstanbul'a göç etmek için yola çıkan insanların ilk durağı olarak kaldıkları ve sonradan istihdam olanaklarının geniş olmasının sonucunda yerleştikleri bir ayak olma görevini Gebze ile birlikte paylaşmaya devam etmekteydi.

Zaman içinde Dilovası'nın göç alma hızı azalsa da 50.000'leri geçen nüfusu ile ilçe olabilecek duruma gelmişti. Dilovası Beldesi kamu hizmeti yönünden halkın isteklerine cevap verememekte ve karşılayamadığı ihtiyaçları için Gebze İlçesine gitmekteydi. Bu durum yükü zaten ağır olan Gebze ilçesinin sorunlarını bir kat daha artırmaktaydı. Dilovası bu süreçleri atlattıktan sonra 22 Mart 2008 Tarih ve 26824 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 5747 Sayılı Kanun ile ilçe olarak kurulmuştur. İlçenin sınırları, Dilovası beldesi merkez olmak üzere Tavşancıl ilk kademe belediyesinin mahalleleri ile birlikte birleşmesi, Tepecik, Çerkeşli, Köşeler ve Demirciler köylerinin bağlanması ile belirlenmiştir. İlçenin nüfusu 42.668'dir. Yüzölçümü 118 km² olup, km² ye yaklaşık 361 kişi düşmektedir.

Nüfus Günden Güne Artıyor

Dilovası'nda nüfus, 1985 yılında 10.600 iken, 1990 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre 19.780'e ulaşmıştır. Nüfus değişimi 1985-1990 yılları arasında % 87'ye kadar varmıştır. 1997 yılı sayımı sonuçlarına göre nüfus 36.267 kişi olmuştur. 1990-1997 yılları arasındaki nüfus artış hızı % 83.34' ü bulmuştur. 10.711 nüfusa sahip olan köylerle birlikte bu rakamın 46.978'e ulaştığı hesaplan-

mıştır. 1997 yılı nüfus sayımına göre nüfusun % 22'si köylerde, % 78'i kentte yaşamaktadır. Bu oran % 54 olan köylerde yaşayan nüfusun Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında, kentleşme oranı daha iyi anlaşılmaktadır. 2000'li yıllarda ise nüfus hızla artarak 50.000'e ulaşmıştır.

Bütün bu nüfus yoğunlu değişimleri ne bakıldığında ise 1985 yılında Dilovası'nda km²'ye düşen insan sayısının Türkiye ortalaması olan 65 kişi/km²'den daha büyük olduğu, fakat Kocaeli ve Gebze ortalamalarının gerisinde olduğu görülmektedir.

Burada gözden kaçırılmaması gereken önemli nokta ise buraların hızla göç alıp nüfus yoğunluğunun artması sonucu, hızlı sanayileşme ile birlikte nüfusun Dilovası'na karmaya başlamış olmasıdır. Nitekim 1990 ve 1997 Türkiye ortalamalarının çok üstünde bir nüfus yoğunluğu yaşayan Dilovası, gelecekte de devam eden liman yatırımları ve organize sanayi bölgeleri nedeniyle daha hızlı bir nüfus artışı ve yoğunluğu ile karşı karşıya kalacaktır. 1990-1997 yılı nüfus artış yoğunluğu değişimine baktığınızda Dilovası'ndaki sözünü ettiğimiz değişimin Türkiye ortalamasından 13 kat, Kocaeli değişiminden 5 kat ve Gebze değişiminden de 2,5 kat daha fazla olduğu görülmektedir.

Dolayısıyla Dilovası, sanayi ağırlıklı bir insan kaynağına sahip olarak hızla göç almaya devam ederken, limanların ve diğer sanayi oluşumlarının bitirilmesiyle nüfus artışı daha da artacaktır.

Dilovası'nda Göç Kültürü

Dilovası'nın % 51,4'ü erkek % 48,6'sı kadın nüfusedir. Türkiye ortalaması ile bu yönde paralellik gözlenirken 1990 nüfus sayımına göre erkek nüfus oranı % 50,4 kadın nüfus oranı % 49,6'dır.

Genç bir toplum olmamız Dilovası'nda da kendini göstermektedir. Yaş grupları dağılımı Türkiye 1990 yılı ortalaması ile paraleldir. Türkiye ortalaması 0-14 yaş grubu %35, 15-65 yaş grubu % 61, 65 yaş ve üstü grup % 4 iken Dilovası'nda bu oranlar 0-14 yaş %34,5, 15-65 yaş arası %64,1, 65 yaş ve üstü %1,4 oranındadır.

Hane halkı büyüklüğü Dilovası geneli için 5,5 kişidir. Bazı ailelerde çocuk sayısı sekize kadar çıkmaktadır. Hane halkı doğum yerlerine bakıldığında hane başkanlarına oranla bu bölgede doğan nüfus daha yüksektir. Göçlerin eski dönemlere ait olması (hızlı göç dönemi 1975 - 1990 arası) aile büyüklüklerinin buraya yerleşip çocukların bu bölgede doğması sonucunu doğurmuştur.

Hane başkanlarından % 20,8'i Karadeniz Bölgesi, %14'ü Marmara Bölgesi, %59,8'i Doğu Anadolu Bölgesi doğumludur. Hane hal-

kının ise %10,4'ü Karadeniz Bölgesi, % 46,6'sı Marmara Bölgesi, %40,1'i Doğu Anadolu Bölgesi doğumludur. Geline yer hane başkanlarının doğum yerleri ile paralellik göstermektedir. Hane başkanlarının doğum yeri geldikleri yer olarak görülmektedir. Beldede yerli halk yok denecek kadar azdır. Karadeniz Bölgesi'nden % 18,9, Marmara Bölgesi'nden % 15,2, Doğu Anadolu Bölgesi'nden % 59,9 oranında göç yaşamıştır.

1975 - 1990 yılları arası bölgede hızlı bir göç yaşandığı görülmektedir. Bu yıllar aynı zamanda batıya yönelik göçün yoğunlaştığı ve sanayinin bu bölgede odaklandığı yıllara denk gelmektedir. 1994 öncesi beldeye yaşanan göç oranı % 86,4'tür.

2.bölüm

Farklı Kùltürlerin Zengin Mozayii

Tarihî süreç içerisinde birçok imparatorluğa ve medeniyete coğrafi konumundan dolayı stratejik noktalarda kucak açan bölgede yaşayan insanların hayat tarzları da bu geçmişi yansıtan özelliklere sahiptir.

Özellikle Cumhuriyet sonrası sanayi hamlesinin getirmiş olduğu göç olgusunun batı bölgelerimizde olduğu gibi Dilovası'nda da kültürel ve geleneksel zenginliği sağladığı görülmür. Dilovası beldesi tarih boyunca birçok medeniyetin ulaşım kolaylığını sağlamıştır. Geçiş noktası olarak görüldüğü için bölgede yerleşik bir şehirleşme ve büyük oranda insan birikimi olmuştur.

Sosyolojik tarihçesi çok eskilere gitmeyen Dilovası'nda yerleşik kültürden bahsetmek istersek karşımıza Dilovası'nda ve Çerkeşli köyünde yaşayan Manavlar çıkmaktadır. Beş yüz yıldır bu topraklarda yaşayan bu insanlar bu bölgenin kültürel aslı unsurlarıdır. Halen günlük hayatlarında kültürel değerlerini yaşatan bu insanlar Dilovası'na zenginlik ve değer katmaktadır.

Doğu ve Batının Sentezi Dilovası

Dilovası sanayileşmenin getirmiş olduğu göç olgusunu hızlı yaşayan bir bölgedir. Bölgenin iş imkanından yararlanmak maksadıyla Dilovası'na gelen insanlarımız beraberinde yaşadıkları coğrafyaların kültür ve geleneklerini de getirmişler ve yaşatmaya devam etmişlerdir.

Kozmopolit bir yapısı olan bu bölgede doğu bölgeleri, Karadeniz, Marmara ve diğer bölgelerden binlerce insan beraber, kardeşçe yaşamaktadır. Türkiye'nin kültürel zenginliğini küçük çapta yaşayan Dilovası insanı bölgeye kültürel bir zenginlik katmaktadır. Bu kültürel renklilik kendini başlarda her alanda gösterirken günümüzde sınırlı alanlarda kendini göstermektedir. Dilovası kasa-basının kuruluş aşamalarında kültürel çeşit-

lilik kendisini yoğun olarak hissettirmektedir. Evinin önündeki tandırda ekmek pişiren Doğu Anadolu bir bayanı görmek, kendilerine has şalvarları olan Sakarya-Kandıralı kadınları mahalle aralarında görmek mümkündür. Erzurumlu, Konyalı ve Giresunlu olanlar ise kendilerine özgü kıyafetler giyerdi. Günümüzde ise bu kültürel öğeler azalmış durumdadır.

Sanayinin Gelişmesiyle Çözümler Başlıyor...

Çerkeşli bölüğünün şehitlerinin bulunduğu yörede kurulan köy zamanla genişlemiş, insanları daha çok ziraatle uğraşmışlardır. Kiraz, şeftali, üzüm başta olmak üzere birçok meyvenin bağcılığını yapan bu insanlar bağlarının bulunduğu alandan 1955 yıllarında D-100 (E-5) karayolunun geçirilmesinden sonra verimli topraklarını sanayi kuruluşlarına satmaya başladılar. Bölgenin hızlı bir şekilde sanayiye açılması sonucu bu alanlara çeşitli bölgelerden insanların gelmesine sebep olmuştur. Bir anda artan nüfus, bölge insanların topraklarını sanayici ve yeni gelen insanlara satıp, Çerkeşli köyüne çekilmelerine bir kısmının ise kendi tabirleriyle ova'ya (Dilovası'na) yerleşmelerine sebep olmuştur.

1980'li yıllara gelindiğinde ise bölgedeki sanayileşme hızla artmaya başlamış bu artış beraberinde Dilovası'na Türkiye'nin dört bir yanından insanların gelmesine sebep olmuştur. Ağırlıklı olarak Doğu Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi, Marmara Bölgesi olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanından insanlar gelmiştir.

Dilovası'nda İlk Yerleşim Çerkeşli'de Oldu

Toplumlar içinde kültürel zenginliği ve renkliliği en çok gösteren sosyal olgu evliliklerdir. Dilovası'nda yaşayan insanların kültürel renkliliklerini yansıttığı en büyük etkinlik de düğünlerdir. Eskiye nazaran günümüzde düğünler sıradanlaşıp düğün salonlarında birkaç geleneke son bulsa da bazı aileler hala düğünlerde geleneklerini sürdürmektedir.

Dilovası'nda yaşayan insanların en büyük kültürel etkinliği düğünlerde olmaktadır. Salon düğünleri ve ev düğünlerinde insanlarımız kendi kültürel değerlerine göre hareket etmektedir. Önceleri Doğulu insanlarımız düğünlerinde oyun ritüeli olarak davul, zurna eşliğinde halaya ağırlık verirken, Karadenizli vatandaşlarımız kemeçe eşliğinde horona ağırlık vermekte, Konyalı vatandaşlarımız ise kaşıklar ellerinde kendilerine özgü oyunlar oynamaktaydı. Günümüzde ise artık Dilovası'nda da birçok düğün org eşliğinde yapılmakta, bölgesel parçalar çalınmaktadır. Zaman içinde etnik gruplar arasında evliliklerin artması sonucu değişik kökenden insanlar akraba olmuştur. Birçok aile içinde gelini veya damadı farklı coğrafya ve kültürden olanlar görülmektedir. Türk insanın aile yapısının küçük biçimlerini Dilovası'nda görmek mümkündür. Bir aile içinde birden çok köken görülebilmektedir. Baba Laz olup anne Çerkez iken, gelin Kürt olup damat Türk veya Boşnak olabilir.

Çerkeşli köyü insanları genelde kendi etnik kökenlerinden Manav olan insanlarla evlenirken son zamanlarda tercihlerin Dilovası sonradan gelen gruplara yönelik olduğu da görülmektedir. Dilovası'nda tam anlamı ile bir Anadolu kültür ve geleneği yaşanmaktadır.

Sanayileşme sonucunda insan gücüne olan ihtiyaç doğal olarak Dilovası'na göçleri hızlandırmıştır. Sanayi kuruluşları bölgeye gelmeden önce bu topraklarda bugün Çerkeşli Köy'ünde yaşayan ve "Manav" denilen Osmanlı Türkü yaşıyordu.

Manavlar, Dilovası'nın bulunduğu bölgede daha çok tarım ve bağcılık geçiniyorlardı. 1419 tarihinde Osmanlı ordusu içinde Çerkeş bölgesinden (ki o zamanlar bölükler memleketlere göre ayrılmış) dört kişi ya da dört kardeş birden şehit düşmüş ve bu bölgeye gömülmüşlerdir. Bu mezarların başına da birer nöbetçi asker dikilmiştir. Yine anlatılanlara göre bundan sonra Çankırı'nın ilçesinden bu dört şehit askerin anne-babası ve akrabaları yedi hane olarak gelip bu bölgeye yerleşmişlerdir.

Şehitlerinin bulunduğu bu yörede bir köy kurmuşlar ve kurulan köye de "Çerkeşli" adını vermişlerdir. Bu isim de kurulduğu günden beri değişmeyerek zamanımıza kadar böylece gelmiştir.

Dilderesi ve Eynarca deresi ile izmit Körfezine kadar olan alanda bağcılığa yönelik ziraat yapan bu insanlar yüzyıllar boyunca kültürlerini yaşatarak bölgede söz sahibi olmuşlardır.

Dilovası'nda Yaşayan Anadolu Kültürü

Toplumlar içinde kültürel zenginliği ve renkliliği en çok gösteren sosyal olgu evliliklerdir. Dilovası'nda yaşayan insanların kültürel renkliliklerini yansıttığı en büyük etkinlik de düğünlerdir. Eskiye nazaran günümüzde düğünler sıradanlaşıp düğün salonlarında bir kaç gelenekle son bulsa da bazı aileler hala düğünlerde geleneklerini sürdürmektedir. Dilovası'nda yaşayan insanların en büyük kültürel etkinliği düğünlerde olmaktadır. Salon düğünleri ve ev düğünlerinde insanlarımız kendi kültürel değerlerine göre hareket etmektedir. Önceleri Doğulu insanlarımız düğünlerinde oyun ritüeli olarak davul, zurna eşliğinde halaya ağırlık verirken, Karadenizli vatandaşlarımız kemençe eşliğinde horona ağırlık vermekte,

Konyalı vatandaşlarımız ise kaşıklar ellerinde kendilerine özgü oyunlar oynamaktaydı. Günümüzde ise artık Dilovası'nda da birçok düğün org eşliğinde yapılmakta, bölgesel parçalar çalınmaktadır.

Zaman içinde etnik gruplar arasında evliliklerin artması sonucu değişik kökenden insanlar akılabilmektedir. Birçok aile içinde gelini veya damadı farklı coğrafya ve kültürden olanlar görülmektedir. Türk insanın aile yapısının küçük biçimlerini Dilovası'nda görmek mümkündür. Bir aile içinde birden çok köken görülebilmektedir. Baba Laz olup anne Çerkez iken, gelin Kürt olup damat Türk veya Boşnak olabiliyor. Çerkeşli köyü insanları genelde kendi etnik kökenlerinden Manav olan insanlarla evlenirken son zamanlarda tercihlerin Dilovası'na sonradan gelen gruplara yönelik olduğu da görülmektedir. Dilovası'nda tam anlamıyla bir Anadolu kültür ve geleneği yaşanmaktadır.

3.bölüm

Dilovası Köylerinde Manav Kültürü

Dilovası İlçesinin Tavşancıl, Çerkeşli, Demirciler, Köşeler ve Tepeköy Tarihi İle İlgili ARAŞTIRMA

Kocaeli ilinin İstanbul'a yakınlığı ve adeta Anadolu'nun kapısı oluşu ulaşım kolaylığı ve hızlı sanayileşme göç ve nüfus hareketlenmelerini de beraberinde getirmiştir. Özellikle son 150 yıl içinde gerçekleşen göç dalgaları sanayileşmeye bağlı olarak halen devam etmektedir.

Kocaeli'ye ilk gelip yerleşen Manav türkmenleridir. Manav türkmenleri Kandıra ilçesi, İzmit, Derince, Körfez, Dilovası, Gebze ve Karabürsel'in köylerinde geleneksel yapılarını kısmen sürdürebilmektedir.

Manavlar dışındaki Kocaeli'ye en büyük göç dalgası 93 harbinde Balkanlar ve Kafkaslardan gelmiştir. Cumhuriyet döneminde yurtiçi ve yurtdışından Kocaeliye yoğun bir göç yaşanmıştır. Dilovası bölgesine ise 1960'dan sonra Türkiye'nin bir çok yerinden göç gelmiştir.

Kocaeli'nde Manav Köyleri

Prof. Dr. Erol Güngör bugün Türkiye'de yaşayan Türklerin atalarının büyük Selçuklu imparatorluğunu kuran oğuz Türkleri olduğunu ve Müslüman olduktan sonra bunlara "Türkmen" adı verildiği üzerinde durur.

Türkmenlerin konar göçer halde hayatlarını sürdürenlerine ise, bu özelliklerinden dolayı (Yörük) adı verilmektedir. Konar göçerliğin özünde hayvancılık var, yeni otlaklıklar aramak var.

Anamur'da Yörüklerle "yaylacı" yerleşik halka yayıcı denildiğini Karadeniz'de bil hassa Giresun'da bu kavramları çepni bir oğuz boyunun da adını ve ikinci kelimelerinin karşıladığını belirtmekte Anadolu'nun muhtelif yerlerin-

de Türkmen Yörük göçer kelimelerine karşılıktır.

Adapazarı, Bilecik, Balıkesir, Bursa, Çanak-kale, Kastamonu, Kocaeli, Eskişehir, Afyon ve Zonguldak'ta yoğun olarak yaşayan Türkmenlere yerli veya manav denilmektedir.

Genel adı Türk olan bu insanlara yöresel adlandırmaları ile yerli, manav, pallık (Artvin'in bazı bölgelerinde), dadaş (Erzurum'da) efe (Ege), Zonguldak Bartın'da kıvırcık Toroslar da alevi Türkmenlere tahtacı, Balıkesir'deki alevi Türkmenlerine çetmi denilmekte.

Neden Manav Deniyor?

Türkmen topluluğuna “manav” denilmesinin esas tarihi gerçeği şudur;

Osmanlı Devleti kurulduktan sonra, her Türkmen boyu çıkardığı ve ürettiği ne varsa, yılda bir kere hiçbir karşılık beklemeden Osmanlı Sarayına gönderirdi.

Bolu kabak, Afyon ve Eskişehir bulgur ve tarhana, Adapazarı ve İznik civarında sebze, İzmit Tavşancıl'dan üzüm saraya gönderilirdi.

Bolu, Bursa, Kocaeli, Eskişehir, Afyon, Yalova, Zonguldak ve Balıkesir bölgelerinden sadece hububat, meyve ve sebze gitmezdi, saraya koyun, kuzu, keçi, oğlak yağ ve kavurmada gönderilirdi.

İşte; Osmanlının bu sadık tebası olan manav, bazı yerde de Yörük diye adlandırılan bu insanlara, bulundukları yerlerdeki azınlıklar (Ermeni-Rum). “Yahu, siz Osmanlıyı besliyorsunuz. Karşılıksız her şeyi saraya gönderiyorsunuz, siz Osmanlının manavı mısınız?” derlerdi. Bu devlete sadık insanlarda “Evet, biz Osmanlının manavıyız. Osmanlının manavı olmakla da gurur duyarız. Devletimize yardım etmeyi de bir şeref biliriz” derlerdi.

İşte, o gündür, bu gündür azınlıkların hazımsızlıkla, kıskançla söyledikleri bir addır MANAV tanımlaması. Osmanlının Sadık tebası, Özbe Öz Türk. Türkmen - Yörük kül türünün has insanlarıdır manavlar.

Kültür Tarihimizde Manavlar...

Kültür, bir toplumun hayat biçimidir. İnsanlığın öğrendiği bilgi, sanat, gelenek - görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür.

Türk tipinin bulunduğu coğrafi bölgeye göre etkilenen ve karışarak değişik özellik kazanan bir ırk olduğu dile getirilmektedir. Özellikle Marmara Bölgesinde yaşayan kişiler MANAV olduklarını söylemektedirler.

Manav Türkmen kültürünü anlayabilmek için, Manavlar hakkında etnografik bilgilere ihtiyaç vardır. Örneğin keten el dokumacılığı manavlarla bütünleşmiştir. Çiftçi ailesinin boş zamanlarında tarımdan arta kalan günlerde uğraştığı, hem kendi ihtiyacını karşıladığı hem de fazlasını satıp para kazandığı veya yöresindeki hammaddeyi ve boş duran iş gücünü değerlendirdiği yardımcı bir el sanatı durumundadır.

Ekilip dokuma durumuna gelinceye kadar, havuzlama, kurutma, kırma, tarama, yuvarlatma, eğirme, ağartma, çözgü hazırlama aşamalarından geçen keten; dokunup çarşaf, yaygı, yorgan yüzü, yastık kılıfı, elbiselik, yoluk, çuval olarak Manavların ihtiyaçlarını görmektedir.

Geleneksel giyimin parçaları olan uçkur, önlük, yağlık, çevre keten bezinden yapılır. Şalvar ve sırta giyilen içlik saya mintan, hır-

ka ise zaten ketenden diğer bir adıyla kandıra bezindendir.

Manavlar ketenin çöpünü bile ziyan etmez. Bu bir mübalağa değildir. Ketenin çöpünden yatak, minder yapar, keten tohumunun yağını yemeklik olarak kullanır ve kandirinde yakar.

Şehre sadece tuz almaya, şeker almaya giderlerdi. Bazen de şeker ihtiyacını yaptıkları pekmezle karşılarlardı. (Dut, elma, pancar, armut ve şeker kamışı pekmezleri)

Manavlar, bölgenin tarım ve hayvancılık özelliklerine uyum göstermiştir. Tahıl, keten, kenevir, meyve, sebze tarımı, bağcılık, son zamanlarda fındıkçılıkla uğraşmışlardır. Manavlarda özellikle Kandıra hayvancılığının önemi büyüktür. Koyun, keçi, hindi, küçükbaş, sığır, dombay (manda) gibi büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yapmaktadır.

Keş, yağ, peynir, yoğurt üretmişlerdir ki Kandiranın yoğurdu meşhurdur, bu üretimin bir kısmı aile içi tüketime tahsis edilmiş, bir kısmı satışa sunulmuştur.

Manavlar'da Ev Kültürü

Manav köylerinde halk mimarisinin ilginç bir örneği ahşap yığma şeklinde olan çandı evler bulunmaktadır. Gerek Selçuklu, gerekse Osmanlı döneminin bu orijinal ahşap örnekleri günümüzde tek tük de olsa ulaşmıştır.

Kandıra ve Kandıra'nın hemen yanı başında bulunan Taşköprü çevresinde yöresel adıyla, üç çandı camii kalmıştır. Tatar Ahmet, Karagüllü, ve Hatipler köyü civarındır.

Kandıra, Kaynarca dolaylarındaki Çandı camilerinin çoğunda Orhan Gazi döneminde ait bulunduğu ve bu tür camilerin kesinlikle Akçakoca Bey'in fethettiği yerlerde yapılmış bulunduğu, Orta Asyadan gelen bu mimarinin anısına sadık olan Büyük Kahraman Akçakocanın isteğine bağlı olarak bu camilerin yaptırıldığı kanısı öne sürülmektedir.

Çandı evler geleneksel Türk ailesinin yaşam şekline göre planlanmıştır. Evin tam ortasında ocaklı bir oda bulunmaktadır, Odanın etrafında onu çevreleyen bir dolaşma yer almaktadır. Evin girişindeki hayat denilen geniş alan bu dolaşmayla birbirine açılmaktadır.

Evler iki katlı olup alt katta ahır bulunmaktadır. Yaşam mahallinin ahırın üzerinde yer almasının amacı hayvanların ve nefeslerin oluşturduğu sıcaklığın üst katın ısınmasında katkı vermesidir. Aynı zamanda da mal canın yongasıdır. Hayvanlar ailenin gözünündedir.

Çandı yapının en önemli özelliği 20 cm çapındaki kütükler düzgün yontularak birbirine üzerine binen U kesitli boğazlarla kenetlenmektedir. Boğaz kısmından ağaçlar 20 cm uzatılarak uçları aynı hizada düzgünce kesilmektedir.

Kertilip birbirine geçirilen uzun kütüklerden çivi kullanılmamaktadır. Bu yapılar kültür

özelliği olmasının yanı sıra birer sanat eseridir. Kışın sıcak, yazın serindir. Aynı zamanda depreme son derece dayanıklıdır.

Manav mutfağı karbonhidrat ağırlıklıdır diyebiliriz. Buğday başta olmak üzere tahıl maddeleri ana öğedir. Türklerde çok eski ve yaygın bir çeşit olan gözleme manavlarda da vazgeçilmezdir. Yine bu çeşide yakın bazlama ve cizlemeyi sayabiliriz. Bazlama biraz kalındır. Ve ekmeğe işlevi görmektedir. Cizleme ise taşmış ve yumuşak hamurun daha ince pişirilmiş bir versiyonudur. Bu mutfağın en kendine has örneklerini vermek gerekirse, malay (mısır ve buğday unundandır, dartılı veya pekmezli yenir) mancarlı pide (bu genel bir başlıkla söylenirse ispanaklı pidedir. Ispanakla sınırlanmaz. Pidenin içi gezicek otu, efelik, kaldirik otu, gırırık otu olur ama başlık aynıdır; mancarlı pide).

Bilimsel Açıdan Manavlar

Kocaeli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim üyesi Doç.Dr.İşıl Altun konuş-

tu. Altun, Manavların nerelerde yaşadıkları ve tarihsel olarak nereden geldiklerini anlatı. Altun, “Manavlar üzerinde yazılı olarak bir çalışma yaparken özellikle Manav’ı belirtmek ve vurgulamak gerekiyor. Çünkü Manavlar bir kimliktir, bunu yansıtmak gerekiyor. “ diye- rek şu bilgileri veriyor.

“Manavların kültürel özelliklerine baktığımızda birlik içersinde yaşayan ve göç eden bir toplumun kültürel özelliklerine sahip olduğunu görürüz. Manavlar göç eden, Yörük, Türkmen ve kökü Oğuzlar’a dayanan, Türkçe’den başka bir dil konuşmayan, bugünkü Bilecik’ten Üsküdar’a kadarki alanda yaşayan yerleşik Türkmenlerdir. Manavlar’ın Osmanlı zamanında devlete büyük hizmetleri olmuştur.

Manavlar’ın asıl geldikleri yer ise Orta Asya’dır. Manavlara bu isimleri göç ederek geldikleri Bilecik ile Üsküdar arasındaki yerde, Rumlar ve Ermeniler tarafından verilmiştir.”

Manavlar’ın ekonomik hayatında hayvancılığın büyük öneme sahip olduğunu, sosyal hayatlarında ise devlete bağlılığın görüldüğünü belirten Altun ayrıca şunları söyledi: “Manavlar’ın günlük hayatında ne bir hırsızlık ve ne de başka bir kötü olay olduğunu görürüz. Sosyal hayatlarında uysallıklarını vurgu yapılır. Ketan dokumacılığı ise Manavlar için büyük bir öneme sahiptir. Özellikle ketenden yapılan kumaşları genç kızların çeyizlerinde görmek mümkündür. Manavlar ketene büyük bir önem verip çöpünü bile kullanıyorlar. Aile yapısı manavlar için çok kutsal ve önemlidir. Manavlar’ı her yönüyle incelediğimizde gerek mimarisi gerek sosyal hayat açısından tam bir Türk kültürünün izleri-

ni görürüz. Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Kenan Acar, Manavların dil özelliği üzerine durdu. Acar, “Yörükün yerleşik hayata geçmiş haline, Manav deniliyor. Manavlar’ın dil yapısına baktığımızda ise en önemli iki ses olduğunu görüyoruz. Bu seslerden biri “ne” diğeri “niye” sesidir. En eski yazılı Göktürk kitabelerinde bu seslerin bugünkü manalarını görüyoruz. Manavlar’ın ağız yapıları ile Gagavuz Türkleri’nin ilk hecelerinde benzerlikler olduğunu belirtmek gerekiyor. Ağız yapıları farklı olsa da sonuçta konuştukları dilin ortak bir dil yani Türkçe olduğunu anlıyoruz” dedi.

Sakarya Üniversitesi Türk Dili Öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Muharrem Öçalan geçmişte

birçok büyük başarılar kazanmış bir topluluk olduğumuzu ancak halen başaramadığımız tek şeyin milletleşme olduğunu söyledi.

Türklerin bu-
lundukları topraklara gelme tarihlerinin çok eskiye dayandığını belirten Öçalan,

“Anadolu’ya ilk olarak gelen Yörüklerin geliş tarihi 12.yüzyıldır. Bu topraklarda ilk yerleşik hayata 13. yüzyıldan itibaren geçilmiştir. Bir yerin tarihini açıklarken en eskiye gidilir. Örneğin bugün Gebze bölgesi 8. yüzyıldan beri birçok farklı uygarlığın yaşadığı ve geçtiği bir yerdir. Ancak bu topraklar üzerinde bin yıldır yaşayan ve bu topraklarda egemenlik kuran bir millete etnik grup denilemez. Avrupalı tarihçiler sürekli olarak bizlere göçebe grup diyorlar. Bu tür açıklamalar tamamen gerçek dışıdır ve tarihsel yönden bir gerçekliği yoktur.

4.bölüm

Sanayinin Can Damarı Dilovası'nda Atıyor

SANAYİ TARİHİNDE KOCAELİ ve DİLOVASI

Kocaeli’de sanayi deyince akla Dilovası gelmekte. Dilovası’nda sanayinin gelişmesini anlayabilmek için Kocaeli sanayisini incelemek gerekiyor. Kocaeli, coğrafi konumu itibarıyla ticaretin ve sanayinin önemli merkezlerinden biri olagelmıştır.

TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi, Kocaeli Üniversitesi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Türk Standartları Enstitüsü, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme Merkezi, Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü, TÜBİTAK Teknoloji Geliştirme Merkezi ve sanayinin gelişmesini teşvik eden kurum ve kuruluşlar Kocaeli’nde faaliyet gösteriyor.

Kocaeli, Osmanlı’dan Cumhuriyet’e değişen sanayimizin gelişmesinde öncülük ederek, adeta sanayimizin atardamarı oldu. Kuşak dokuma, askeri malzeme, çimento sa-

nayi, kağıt ve ipek halı fabrikaları 18. yüzyılda Kocaeli bölgesinde kurulmuştu. Ülkemizde planlama dönemi yıllarında başlayan ve 1960-1975 yılları arasında yoğunluk kazanan sanayi yatırımlarıyla beraber Kocaeli, Türkiye’nin en hızlı gelişen sanayi bölgelerinden biri olmuştu. Günümüzde Kocaeli; Organize Sanayi Bölgeleri, Serbest Bölge ve Teknopark Projeleri ile bir Teknokent olma yolunda hızla ilerliyor.

Çok uluslu sanayi kuruluşları da yatırım için Kocaeli bölgesini tercih ediyorlar. Şehrimiz, gerçekleştirdiği dış ticaret rakamları ile artık yurt dışında da rekabet eder durumda. Bugün vergi gelirleri açısından İstanbul’dan sonra 2. sırayı alan Kocaeli’nden toplanan vergiler Türkiye’nin 56 ilinden toplanan vergilere eşit..

Kocaeli’nde Sanayinin Gelişimi

Kocaeli sanayisinin gelişimini Cumhuriyet öncesi ve sonrası Kocaeli Sanayisi olarak iki dönem halinde değerlendirebiliriz. Cumhuriyet öncesi Kocaeli Sanayisi’nin varlığı İzmit’te, Latinler dönemine kadar uzanır. Kocaeli’nde ilk sanayi kuruluşlarından biri, Latinler döneminde hizmete sokulan ve dönem sonunda önemini git gide yitiren İzmit Tersanesi’dir. Daha sonra Orhan Gazi zamanında, küçük deniz araçlarının yapımına elverişli olanaklara kavuşturulan tersane, Kanuni devrinde Karamürsel’de bulunan tersanelerle birlikte revizyondan geçirilerek, çalışır duruma getirilmişti. İzmit civarında, ikisi devlete ait çuha, halı dokuma; ikisi özel şirkete ait dokuma fabrikası o dönemde, yurt ihtiyacının yarısına cevap veriyordu. Biri Adapazarı’nda, ikisi İzmit’te, üç un fabrikası olmak üzere, Kocaeli genelinde önemli 7 büyük fabrika bulunmaktaydı. İstanbul’dan sonra 2. sırayı alan Kocaeli’nden toplanan vergiler Türkiye’nin 56 ilinden toplanan vergilere eşit..

Cumhuriyet’ten Sonra Kocaeli Sanayisi

Cumhuriyet’in ilk yıllarında Kocaeli, sanayileşme ve şehirleşme alanında çok önemli iki faktöre birden kavuşmuştu. Bir taraftan, İzmit’te motorla elde edilen ilk elektrik enerjisi (kurulan bir elektrik fabrikası ile) sağlanırken, öte yandan şehrin su ihtiyacı modern ve sıhhi araçlarla karşılanmaya başlamıştı.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında, Kocaeli Sanayisi’nin durumunu, 1927 yılında yapılan sanayi sayımı sonuçlarına göre değerlendirebiliriz. 1927 yılı sanayi sayımı sonuçlarına göre toplam 1215 işletmede 3821 çalışan bulunmaktaydı.

1964 sanayi sayımından elde edilen verilere göre, Kocaeli’de 21 büyük sanayi ku-

KOCAELİ SANAYİ ODASI
KOCAELI CHAMBER OF INDUSTRY

ruluşu anket kapsamına girmiştir. 10 tanesi kamu, 11’i özel sektör kuruluşu olan bu işletmelerin 6’sı, 1940’dan önce kurulmuştur.

1927- 1964 dönemi arasında Kocaeli sanayisinin gelişim sürecini hızlandıran ve ilin ekonomik potansiyelinin temelini oluşturan iki kuruluştan biri, SEKA Kâğıt Fabrikası’dır. 1936’da işletmeye açılan kâğıt fabrikası, bugün Kocaeli’nde oluşan iki büyük sanayi kompleksinden biri olan kâğıt ürünleri sanayisini doğuran bir kamu kuruluşudur.

1960 yılında, T.P.A.O. CALTEX tarafından ortaklaşa kurulan, daha sonra, (1972) tamamen T.P.A.O.’nun malı olan İPRAŞ (İstanbul Petrol Rafinerisi A.Ş.), ikinci büyük potansiyeli Kocaeli’ne taşımıştır. İPRAŞ’ın işletmeye geçmesiyle, petrol ürünleri etrafında genişleyen bu ikinci kompleks, Kocaeli’nde günümüzün en büyük sanayi dalı olan kimya sanayisinin (Petro-kimya, ana kimya sanayi, plastik vs.) oluşumunu sağlamıştır. Kocaeli’nde ilk sanayi gelişimi, kamu kuruluşlarınca başlatılmış olup, yukarıda sözü edilen iki kuruluşun devreye girmesinden sonra (özellikle 1960’tan sonra) ara malları ve yatırım malları oluşumu doğrultusunda, bir gelişim devam etmiştir. Kocaeli, bugün ülkemizin bir numaralı sanayi bölgesi ve sanayi yatırımlarının hedefi olmuştur. Kocaeli’nin sanayileşmesinde Dilovası’nın önemli rolü bulunmaktadır.

Dilovası'nda Sanayinin Gelişmesi

Kentleşme aşamasının yavaş yavaş rayına oturmasının ardından Dilovası'nda sanayileşme de hızla gelişmeye başlamıştır.

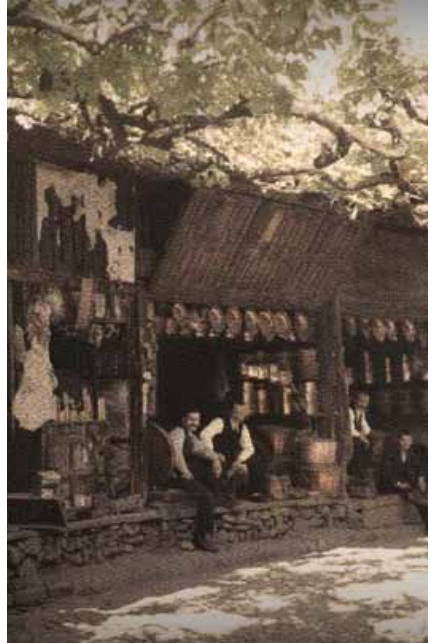
Cumhuriyet dönemindeki gelişme süreci, Türkiye'nin planlı sanayileşme döneminin başlangıcı olan 1960 yıllarına kadar gitmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında belde halkının geçim kaynağı tarıma dayalı bir görünüm sergilemekteydi. Planlı sanayileşme ile birlikte fabrikaların kurulmaya başlaması, Dilovası ve çevresini sanayi bölgesi haline getirmiştir. İlçede kentsel yerleşim fabrikalarda çalışanların barınmak maksadı ile yaptıkları gecekondular ve müstakil ev yapımları daha sonra akraba, eş, dost aracılığı ile iş ve aş sıkıntısı çeken insanların ilk sıradaki uğrak yeri olmuştur.

Dilovası'nın Ulaşım Kolaylığı

İstanbul'dan Anadolu'ya geçiş hattında bulunan bu bölgenin imkânları, üretim yapmak için çok büyük avantajlar sağlamaktadır. Bunlar İstanbul'a yakınlık, su ve enerji gibi imkânlar, yetmişmiş iş gücünün bulunması gibi avantajlardır. Her türlü ulaşım zenginliği bu bölgedeki sanayi yatırımlarını destekleyen birer itici güçtür.

Dilovası ve Gebze bölgesinin liman ve ulaşım merkezlerine yakınlığı depo ve antrepoların bölgede yoğun olarak bulunması, su, haberleşme, altyapı, elektrik, karayolu, demiryolu, havayolu ve limanlara sahip olması, zararlı ve tehlikeli maddelerin limandan fabrikaya kısa ve güvenli yoldan transferi gibi faktörler bölgenin tercih edilmesini sağlıyor. Dilovası ve çevresinde sanayiye yoğun bir talebin olması nedeniyle devlet ve özel sektör temsilcileri organize sanayi bölgeleri kurmak üzere bir araya gelmektedir.

Dilovası'nın, Marmara Denizi'ne olan bağlantısı (9 adet liman) ve havalimanlarına olan yakınlığı gibi ulaşım imkânları açısıyla değerlendirildiğinde; ilçenin bir sanayi üretim ve dağıtım bölgesi olarak sadece Türkiye'nin değil, Orta Asya, Orta Doğu ve Balkanlar'ın da ortasında kalan bir cazibe merkezi olduğu söylenebilir. Şile-Gebze-Dilovası Feribotu aracılığıyla da Karadeniz'e yanan gemilerin taşımaları yükleri bu yolla iki deniz ve limanlar arasında taşınırken, yapılmakta olan Karadeniz oto yoluna bağlanacak olan ilçemiz, Karadeniz Eko-

nomik işbirliği Örgütü içinde de büyük bir ticaret payına sahip olacaktır.

Tarihinin bilinen en eski dönemlerinden itibaren ana ulaşım yolları üzerindeki konumu, beldeyi ekonomi, güvenlik ve siyasi açılarından önemli bir hale getirmiş ve bugün bütün Türkiye için var olan bir şehir kimliği kazandırmıştır. İlçemiz, içinde barındırdığı büyüklü küçüklü sanayi tesisleri ile adını Türkiye'ye duyurmuştur.

Organize Sanayi Bölgeleri'nin Kalbi Dilovası'nda Atıyor

Dilovası ilçesi Organize Sanayi Bölgeleri'nin başkenti konumundadır. Bu OSB'ler sırası ile ; 2. Dilovası OSB, Kimyacılar OSB, İMES OSB, İMİS OSB ve Mermeciler OSB . Bugün 5 organize sanayi bölgesi ile Türkiye'de en çok Organize Sanayi Bölgesine sahip ilçelerin başında gelen Dilovası bölgesinde organize sanayi bölgeleri kurulması, Gebze Organize Sanayi Bölgesi (GOSB) ile başlamıştır. Gebze'nin kuzey kesiminde, ilçe merkezine 6 km mesafede, kamulaştırılan 230 hektarlık alanda yer alan GOSB, aynı zamanda Türkiye'nin en büyük organize sanayi bölgesi konumundadır. Temeli 12 Kasım 1988 tarihinde dönemin başbakanı Turgut Özal tarafından atılan GOSB, büyüklüğü 4500 ile 90 bin metrekare arasında olan 90 sanayi kuruluşunu kapsamaktadır.

Teknoloji ve sanayileşmenin yoğun yaşandığı bölgede, kalkınan ekonomilerinin tabanını oluşturan küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi amacıyla Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) kurulmuştur.

İMES Organize Sanayi Bölgesi, Girişimci Heyeti'nin oluşmasıyla, yer seçimi ve alt yapı hazırlıkları devam eden bölgenin toplam 10.153.571 m²'lik alana yerleşmesi kararlaştırılmıştır. İMES Toplu İşyeri, 2.292.731 m²'lik; Kimya OSB, 2.262.000 m²'lik; İstanbul Makine İmalatçıları da 5.598.840 m²'lik bir alana yerleştirilecektir. Sadece bu bölgenin 80.000 kişiye istihdam yaratacağı planlanmıştır. 300 MW'lık elektrik santrali planı, serbest bölge, hastane, savunma sanayi tesisleri ve 3 milyon m² yeşil alan da ayrıca planlama içerisinde. Dilovası'nın kuzey batısında yer alan bölgenin Dilovası merkeze uzaklığı 7 km'dir.

Dilovası Beldesi'nde yer alan sanayi kuruluşlarından bir çoğu Türkiye'nin en büyük 1.000 sanayi kuruluşu sıralamasında dereceye girmektedir. Dünyada yaşanan krizden Türkiye de nasibini almıştır; ancak durum Dilovası açısından çok karamsar değildir. Şöyle ki, 2000 yılı itibarı ile Dilovası'ndaki sanayi kuruluşu sayısı 74'e yükselmiştir. 1997-2000 yılları arasındaki artış ise % 42,3'tür. Bugün bu veriler daha yukarılardadır.

Dilovası'nda Kurulu Organize Sanayi Bölgeleri

Türkiye'de 5 Organize sanayi bölgesine sahip tek ilçe olan Dilovası'nın sanayi tarihinde çok özel bir yeri ve konumu bulunmaktadır. Dilovası ilçesinde kurulan Organize Sanayi Bölgeleri yaklaşık 2200 hektarlık sanayi alanını kapsamaktadır. Dilovası ilçemizde faaliyet gösteren OSB'ler tam kapasite ile kurulup, sanayi kuruluşları üretime başladığında istihdam ve ihracata büyük katkı sağlayacaktır. Dilovası'nda faaliyet gösteren Organize Sanayi Bölgeleri'nin adları ve kapsadığı alanlar.

Dilovası OSB	822 hektar
Kimyacılar OSB	226 hektar
Makinacılar OSB	540 hektar
Kömürcüler OSB	120 hektar
Mermerciler San. Sit.	470 hektar

Dilovası OSB

Dilovası Organize Sanayi Bölgesi; DOSB, Dilovası bölgesindeki çarpık yapılaşmanın önlenmesi, sanayi kuruluşları arasındaki koordinasyonun sağlanması, 4562 Sayılı Organize Sanayi Kanunu'nun sanayiciye sunduğu imkanlardan faydalanılması ve çevresel olumsuzlukların asgariye indirilmesi amacıyla, 90'lı yılların başında Dilovası bölgesinin Organize Sanayi Bölgesi'ne dönüştürülmesi çalışmalarına Dilovası Sanayicileri Vakfı (DİSAV) öncülüğünde başlanmıştır. 22.01.1998 tarih ve 23238 sayılı Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında Organize Sanayi Bölgesi ilan edilmiştir. Dilovası Organize Sanayi Bölgesi'nin (DOSB) tüzel kişiliği, T.C.Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından, 22.05.2002 tarih ve 204 sicil numarası ile onaylanmıştır.

Dilovası OSB Bölge Müdürlüğü, 15 Ağustos 2002 tarihinde kuruluşunu tamamlayarak faaliyete geçmiştir.

Dilovası Organize Sanayi Bölgesi yaklaşık 822 hektarlık sanayi alanını kapsamaktadır. Bölgemiz kuzey ve doğudan D-100 Karayolu ve Çerkeşli Köyü mevkiinde orman sahası ile batısında TEM bağlantısı, Demiryolu taşımacılığına uygun bağlantıları, özellikle bölge sınırlarında bulunan 8 adet kuru ve sıvı yük tahmil ve tahliyesine uygun yüksek liman kapasitesiyle yatırımcılar için cazip bir OSB'dir. Dilovası OSB'de 193 tane sanayi kuruluşu faal

olarak ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Dilovası OSB de faaliyet gösteren firmalarda yaklaşık 20000 kişi çalışmaktadır. Dilovası OSB Karma OSB olup, bölgede ağırlıklı olarak metal ve kimya sektöründe sanayi kuruluşları yer almaktadır.

Dilovası Bölgesi içerisinde 1970'li yıllarda kurulan ve Türkiye ekonomisine önemli ölçüde katma değer sağlayan sanayi tesisleri bulunmaktadır. DOSB, Dilovası bölgesinde önemli sorunu teşkil eden çevre kirliliğinin giderilmesi için önemli projelere imza atılmıştır. Ayrıca bölgenin çevresinde bulunan konutların evsel atıkları ile OSB içerisinde bulunan sanayinin endüstriyel atıklarını ve çevredeki yerleşim bölgelerinin evsel nitelikli atık sularını almak için merkezi bir atıksu arıtma tesisinin yapımı işi ihale edilmiş ve çalışmalar başlamıştır. Günümüze kadar gelen çevre kirliliğinin en aza indirilmesi için bölgenin çevresinde ağaçlandırma yapılmıştır.

Dilovası İMES OSB

Dilovası İMES OSB'nin kuruluşu 1970'li yıllarda İstanbul'da gerçekleşmiştir. Merkezi İstanbul'da olan İMES küçük sanayi sitesi yapı kooperatifini kurarak şu anda üzerinde İmes Sanayi Sitesinin de bulunduğu 650 dönüm büyüklüğündeki arsayı

arsa ofisinden satın alarak 1976 yılında inşaatına başlamış, 1986 yılında da siteyi tamamlayıp hizmete açmışlardır. İmes Sanayi Sitesinde 843 adet işyeri bulunmaktadır.

İMES'de faaliyet gösteren müteşebbislerin 1997 yılında daha büyük ve modern işyerlerine sahip olma amacı ile İMES ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ kurma çalışmaları başlatmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde Dilovası ilçesinde bulunan 10.000 dönüm büyüklükteki alan Sanayi Bakanlığı tarafından OSB alanı olarak önerilmiştir. Bakanlık tarafından teşkil edilen yer seçim heyeti çalışmalarını tamamlayarak öneri alan olarak belirlenen 10000 dönüm OSB olarak ilan etmiş, bu bölgeden 2300 dönüm büyüklüğe sahip bir alanı da İMES OSB'ye tahsis etmiştir.

İMES OSB Eylül 2006 tarihinde 2300 dönüm arazinin tümü, rizaen satın alınma ve bir kısmı da kamulaştırma yolu ile İMES OSB'nin mülkiyetine geçmiştir. Altyapı yatırımı olarak projeleri tamamlanan, yol tesviyesi, parsel tesviyesi ve istinat duvarlarının yapım ihalesi Ağustos 2005 tarihi itibarı ile gerçekleştirilmiştir. 1/5000 ve 1/1000 imar planlarımız Sanayi Bakanlığı tarafından tasdik edilmiştir.

Ayrıca bölgemizin doğusunda yer alan ormanlık alanın, korunup kollanması ve yeniden ağaçlandırılması için Orman Bankalığına yaptığımız müracaat uygun görülerek 770 dönüm büyüklüğündeki bu alan, imar, ıslah ve korumalı amaçlı olarak İMES OSB'ye tahsis edilmiştir. Ağaç dikimleri üç yıl daha devam edecek olup beş yılın sonunda 770 dönüm İMES özel orman alanı gerçek bir orman görüntüsüne kavuşacaktır.. İmes Organize Sanayi Bölgesi, ilk önceleri tamirat işleri ile uğraşan, bilahare imes sanayi sitesine taşındıktan sonra, tamir ettiklerini imal eden ve küçük ölçekli sanayi işletmesi haline gelen, müteşebbisimizin orta boy sanayi üretim tesislerine sahip olacakları modern bir endüstri bölgesi olacaktır.

Dilovası Makinacılar OSB

İstanbul ve yakın çevresinde faaliyet gösteren Makine İmalat ve Sanayicileri ile Makine yan sanayi, Elektrik, Elektronik Sanayini bir alanda toplayarak organize etmek ve Türk Makine Sanayine yeni bir güç yaratmaktır. Bölgemiz yüksek teknoloji gerektiren sanayi makinelerinin geliştirilmesinde öncülük yaparak on binlerce insanımıza istihdam imkanı yaratacaktır. Yılda yaklaşık 2 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirecek olmasının yanında, yerli sanayi makineleri üretimini arttırarak sanayi makineleri ithalatı için ödenen milyarlarca dolarlık maliyetlerin azaltılması ile önemli bir döviz tasarrufu sağlanacaktır. Projenin hayata geçmesi ile Türkiye sanayileşmesinin önünü açacak ve sanayi makinelerinin gelişmesinde lokomotif görevi görecektir. 1996 Yılında 51 sanayicinin katılımı ile kuruluşu yapılan S.S.Makine ve İmalat Sanayicileri Toplu İş Yeri Yapı Kooperatifi ile başlayan çalışmalar ve Kooperatifin Katılımcı olarak Organize Sanayi Bölgesinin Lokomotifliği olmuş ve ortakları kanalı ile %100 finansman yaratmıştır. Bölge Özel Hukuk Tüzel Kişisi olup Statüsü İHTİSAS Organize Sanayi Bölgesidir. Kocaeli - Gebze-Dilovası IV İstanbul Makine ve İmalat Sanayicileri Organize Sanayi Bölgesi adı altında tescil edilen bölge, bir Makine İhtisas Sanayi Bölgesi olarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na 27.03.1998 tarihinde Gebze ve Yakın Çevresi Çevre Düze-

ni Nazım İmar Planında "Organize Sanayi Bölgesi" olarak onanmış bulunmaktadır. Organize Sanayi Bölgemiz, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı nezdindeki sicil defterinde "89" sicil numarası ile kayıt ve tescil edilmiştir. Yatırımın yeri Kocaeli-Dilovası İlçesi Köşeler ve Demirciler köy sınırları içinde yer almaktadır.

Dilovası Kimyacılar OSB

1990'lı yıllarda Kocaeli'nin Dilovası ilçesinde Kimya Organize Sanayi Bölgesi kuruldu. Çarpık sanayileşme nedeniyle Türkiye'de çevre kirliliğinin en yoğun yaşandığı bölge haline gelen Dilovası ilçesinde 2.400 dönümlük alanda Dilovası Kimya Organize Sanayi Bölgesi kuruldu.

Dilovası Kimyacılar OSB'nin Başkanı, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)'nin eski genel başkanı Refik Baydur, OSB Başkanvekili, Polisan'ın sahibi Necmettin Bitlis . Kimyacılar Organize Sanayi Bölgesi'nde kurulacak tesislerde, 6 bin kişiye iş imkanı çalışacağını sağlanacağını açıkladı. Kimyacılar Organize Sanayi Bölgesi, Dilovası'nın üst kısmında Demirciler-Çerkeşli bölgesinde kuruluyor. Geniş arazilerin önemli bir kısmı, bu tesisler için devlet tarafından kamulaştırıldı. Böylece Dilovası bölgesinde sanayi, çok daha geniş alanlara yayılacak. Kimyacılar Organize Sanayi Bölgesi'nin büyük bölümü Türkiye'nin önemli işadamlarından oluşan 110 üyesi var. Bu alanda yapılacak yatırım miktarı da 1.5 milyar TL'yi bulacak.

5.bölüm

Tarihi ve Kültürel Değerleri ile Arşiv Belgelerinde Dilovası

Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinde Yer Alan, Hicri 1266 Tarihli Osmanlı Devlet Salnamesinin 70 ve 72 Sayfalarının Türkçe'ye Çevrilmiş Arşiv Belgesi

Osmanlı Dönemi'nde Kocaeli İli, Kastamonu Eyaletine Bağlıydı. İstanbul'un 1453 yılında fethinden sonra Gebze 150 akçelik kaza merkezi haline getirilmiştir. Gebze bölgesi Osmanlı döneminde Orduların Karargah bölgesi olduğu için çok önem verilmiştir Kocaeli bölgesi ile Üsküdar'a kadar Kastamonu eyaletine bağlı olduğunu gösteren resmi arşiv belgesi'nin orjinal nüshası.

“Eyalet-i Kastamonu, Liva-i Kocaeli İzmid maa nevahi-i Ayvacık ve bağçecik ve Yeniköy Nahiye-i Karamürsel, Yalakabad Adapazarı maa Sapanca, Akhisar ve Geyve, Ab-ı Safi, Sarıçayır, Taraklı yenicesi, Dordurga, Hendek nam-ı diğer Akyazı, Karasu nam-ı diğer Pazarsuyu, Şeyhler”

Arşiv Belgelerinde Dilovası ve Gebze Bölgesi

Dilovası İlçesi'nin tarihi geçmişini araştırmak için Başbakanlık Osmanlı arşiv belgelerini incelemek gerekiyor. Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne Gebze coğrafi olarak küçüldükçe, nüfus ve ekonomik güç olarak sürekli büyüdü. Gebze'nin 1990'lı yıllarda Tavşancıl, Dilovası, Darıca, Güzeltepe ve Şekerpınar adı ile 5 Belediye ve 22 köyü vardı. Gebze 22 Mart 2008'de 4 ilçe oldu.

Geçmişte Derince'den Tuzla'ya büyük bir coğrafyayı kapsayan Gebze bir kez daha coğrafi olarak küçülürken büyüdü ve 4 ilçeye bölündü. Gebze 22 Mart 2008 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5747 sayılı Kanun ile Çayırova, Darıca, Dilovası ve Gebze olarak dört ilçeye ayrıldı.

Dilovası İlçesi'nin tarihi geçmişini çok iyi öğrenip anlayabilmek için arşiv belgeleri ışığında Gebze Bölgesi'nin tarihi geçmişi ile ilgili bilgiler vereceğiz.

Gebze Bölgesi Kastamonu Eyaleti'nin Üsküdar İline Bağlı Kaza Merkeziydi

Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'un 1453 yılında fethinden sonra Gebze 150 akçelik kaza merkezi haline getirilmiştir. Gebze bölgesi Osmanlı döneminde Orduların Karargah bölgesi olduğu için çok önem verilmiştir. Kocaeli bölgesi ile Üsküdar'a kadar Kastamonu eyaletine bağlı olduğunu gösteren resmi arşiv belgesinin orijinal nüshasını Dilovası Tarih ve Kültür Rehberi Kitabı'nda yayınlıyoruz.

Osmanlı Arşiv Belgelerinde Dilovası

Dilovası ilçesi ile ilgili Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı Osmanlı Arşivleri kayıtlarında yer alan belgeler, Dilovası ilçesinin tairi geçmişine ışık tutmaktadır.

Bu belgelerin bir kısmına orjinalleri ile kitabımızda yer vererek, Dilovası ile ilgili akademik araştırma yapanlara kaynak belge konusunda yardımcı olmak istedik.

Dilovası ile ilgili Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinde Yer alan Belgelerin tarih,sayı ve dosya numaraları

1 - Tarih: 04/Ş /1334 (Hicrî) Dosya No: 98/-2 Gömlek No:1/76
Fon Kodu: DH.İ.UM

Sarayini'nden Hüdavendigar Vilayeti namına Diliskelesi'ne gönderilecek zahire hakkında.

2 - Tarih: 15/C /1313 (Hicrî) Dosya No:711 Gömlek No:53296
Fon Kodu: BEO

Diliskelesi ve Dilburnu'nda rekz olunacak fenerler hakkında. (Bahriye; 49290)

3 - Tarih: 19/Ra/1313 (Hicrî) Dosya No: 680 Gömlek No:50957
Fon Kodu: BEO

Gezbe kazasına mülhak Diliskelesi'nin Kababurun nam mahalde şimendüfer hattını tevsi için, Anadolu Demiryolu Şirketi tarafından istihdam olunan amele hakkında nizamname hükmünün muhafazası şirkete tebliğ olunarak, emanete de beyan-ı keyfiyet edildiği Ticaret ve Nafia Nezareti'nden bildirildiği. (Şehremaneti; 50498)

4 - Tarih: 18/Ra/1313 (Hicrî) Dosya No: 679 Gömlek No: 50890
Fon Kodu: BEO

İzmit Körfezi'nin Diliskelesi'ne kırmızı bir fener rekzine ve Dilburnu'nda bulunan fenerin beyaza tebdiliyle masarır-ı icmaliyelerinin fenerler hasılatının Hükümet-i Seniyye'ye ait kısmından tesviyesiyle ifa-yı muktezası ve emr-i inşaatta bir güne sù-i isti'male meydan verilmemesine ve saireye dair. (Bahriye; 49290)

5 - Tarih: 04/Ra/1313 (Hicrî) Dosya No: 674 Gömlek No: 50498
Fon Kodu: BEO

Gezbe Kazası'na mülhak Diliskelesi'nin Kayaburun nam mahallinde şimendifer amelesi beyninde zuhur eden münazaadan bahisle kumpanya tarafından amele istihdam olunduğu. (Nafia; 50498)

6 - Tarih: 27/S /1313 (Hicrî) Dosya No:671 Gömlek No: 50263
Fon Kodu: BEO

İzmid Körfezi'nde Diliskelesi'nde inşa olunacak fenerler hakkında kararın ba-mazbata bildirilmesi. (Şura; 49290)

7 - Tarih: 29/M /1313 (Hicrî) Dosya No:658 Gömlek No: 49290
Fon Kodu: BEO

İzmit Körfezi'nin Diliskelesi'ne beş mil mesafede görünmek üzere kırmızı bir fener rekzedilmesi ve Dilburnu'ndaki fener ziyasının dahi oniki milden müşahede olunacak surette beyaza tebdili. (Bah

riye; 49290)

8 - Tarih: 17/R /1232 (Hicrî) Dosya No:760 Gömlek No: 35892
Fon Kodu: HAT

Şam'dan hareket eden surre ve hacı kafilesinin Diliskelesi'ni geçip Gekbuze'ye geldiklerine ve İstanbul'a geleceklerine dair Surre Emini Said imza ve mührüyledir.

9 - Tarih: 06/Tn/1323 Dosya No: 479 Gömlek No: 114 Fon Kodu: ZB.

Diliskelesi İstasyonu Makasçılığı'na tayin edilen Dağarşak Azaryan'ın ahval ve hüviyetinin tahkik edilmesi.

10 - Tarih: 10/L /1338 (Hicrî) Dosya No: 42 Gömlek No: 40 Fon Kodu: DH.EUM.AYŞ.

Gebeze ve Ömerli kazalarında Kuvayı Milliye ile İngilizler arasındaki çatışmaların çeşitli mahallerde devam ettiği ve kaybolan iki İngiliz neferinin Kuva-yı Milliye'ye teslim edilmesinin muhtemel olduğunun bildirilmesi.

11 - Tarih: 10/C /1338 (Hicrî) Dosya No:33 Gömlek No: 69 Fon Kodu: DH.EUM.AYŞ.

İzmid Körfezi'nde Diliskelesi'nde inşa olunacak fenerler hakkındaki kararın ba-mazbata bildirilmesi. (Şura; 49290)

7 - Tarih: 29/M /1313 (Hicrî) Dosya No:658 Gömlek No: 49290
Fon Kodu: BEO

İzmit Körfezi'nin Diliskelesi'ne beş mil mesafede görünmek üzere kırmızı bir fener rekedilmesi ve Dilburnu'ndaki fener ziyasının dahi oniki milden müşahade olunacak surette beyaza tebdili. (Bahriye; 49290)

8 - Tarih: 17/R /1232 (Hicrî) Dosya No:760 Gömlek No: 35892
Fon Kodu: HAT

Şam'dan hareket eden surre ve hacı kafilesinin Diliskelesi'ni geçip Gekbuze'ye geldiklerine ve İstanbul'a geleceklerine dair Surre Emini Said imza ve mührüyledir.

9 - Tarih: 06/Tn/1323 Dosya No: 479 Gömlek No: 114 Fon Kodu: ZB.

Diliskelesi İstasyonu Makasçılığı'na tayin edilen Dağarşak Azaryan'ın ahval ve hüviyetinin tahkik edilmesi.

10 - Tarih: 10/L /1338 (Hicrî) Dosya No: 42 Gömlek No: 40 Fon Kodu: DH.EUM.AYŞ.

Gebeze ve Ömerli kazalarında Kuvayı Milliye ile İngilizler arasındaki çatışmaların çeşitli mahallerde devam ettiği ve kaybolan iki İngiliz neferinin Kuva-yı Milliye'ye teslim edilmesinin muhtemel olduğunun bildirilmesi.

11 - Tarih: 10/C /1338 (Hicrî) Dosya No:33 Gömlek No: 69 Fon Kodu: DH.EUM.AYŞ.

Haydarpaşa'dan Eskişehir istikametine giden trende Aynacıoğlu lakablı İngiliz müteahhidinden belgelerini talep eden İstanbul Emniyet Müfettişliği mürettebatından Ali Rıza Efendi'nin, zikredilen şahsa kötü davranıp, İngilizler'e küfrettiği isnadıyla, İngilizler tarafından Eskişehir'de tutuklanıp haksız yere tahkir olunduğunun Harici-

ye Nezareti'ne bildirildiği.

12 - Tarih: 03/M /1338 (Hicrî) Dosya No: 38 Gömlek No: 2 Fon Kodu: DH.EUM.SSM.

Haydarpaşa ve Anadolu'ya İngiliz askeri sevki, Diliskelesi'nde istasyon memurunun hırsızlığı ve Rumeli'ye trenle giden yolcuların miktarı hakkında istitlaat memurları raporlarının takdimi.

13 - Tarih: 23/L /1337 (Hicrî) Dosya No: 16 Gömlek No:41 Fon Kodu: DH.EUM.AYŞ.

Diliskelesi'nde vagonlardan yapağı çalınması esnasında ele geçirilen kayığın, Yalova'nın Şakşak karyesinden Ermeni Karabet'e ait olduğu ve kendisi asker olduğundan kayığın Darıcalı Aleksî'nin yanında bulunduğu.

14 - Tarih: 11/L /1337 (Hicrî) Dosya No:15 Gömlek No:3 Fon Kodu: DH.EUM.AYŞ.

Diliskelesi civarında vuku bulan koyun hırsızlığında Gebze Jandarma Bölüğü efradından iki neferin dahil olduğu ve tevkif altına alındıkları.

15 - Tarih: 10/L /1337 (Hicrî) Dosya No: 14 Gömlek No: 116 Fon Kodu: DH.EUM.AYŞ.

Diliskelesi İstasyonu'ndaki vagonlardan yapağı çalan şahısların ele geçirilen kayıhta bıraktıkları şapkadan Darıcalı olduklarının muhtemel bulunduğu ve evrakın Adliye'ye tevdi kılındığı.

16 - Tarih: 04/L /1337 (Hicrî) Dosya No: 14 Gömlek No:23 Fon Kodu: DH.EUM.AYŞ.

Haymanalı Topal Mustafa Ağa'nın Der-saadet'e sevk etmek üzere Diliskelesi'ne çıkardığı koyun sürüsünden çalınan koyunlardan bir kısmının canlı olarak bulunduğu hırsızların yakalandığı.

17 - Tarih: 13/M /1337 (Hicrî) Dosya No: 72 Gömlek No:30 Fon Kodu: DH.EUM.5.Şb

Diliskelesi'nde zahire sevkياتında çalıştırılan Fransız harb esirlerinin işlerini alamadıkları ve sıkıntı çekmekte olduklarını ifade eden mektuplarının takdim edildiği.

18 - Tarih: 01/Ş /1335 (Hicrî) Dosya No: 38 Gömlek No: 2 Fon Kodu: DH.EUM.2.Şb

İstanbul'da Diliskelesi tren istasyonu şefi Avakyan Horen'in validesi Serpuhi Mariya'nın Eskişehir'e dönmesine müsaade olunması.

19 - Tarih: 29/B /1335 (Hicrî) Dosya No:37 Gömlek No: 34 Fon Kodu: DH.EUM.2.Şb

Gebze'ye tabi Diliskelesi'nde yakalanan onaltı yaşındaki Ermeni çocuğu Artin'in validesi Mariya'nın Beyoğlu ve Mahmutpaşa'da bulunmadığı, nerede olduğunun bilinmediği.

20 - Tarih: 26/C /1334 (Hicrî) Dosya No: 101 Gömlek No: 79 Fon Kodu: DH.İ.UM.EK.

Anadolu'dan İstanbul'a ağnam sevkياتında kullanılan ve bilahare kapatılan İzmid'deki Diliskelesi'nin tekrar ağnam sevkياتında kullanılmasına izin verilmesi talebi.

21 - Tarih: 04/S /1334 (Hicrî) Dosya No:10 Gömlek No: 47 Fon Kodu: DH.EUM.3.Şb

İzmid'den Dersaadet'e gelen askeri bir römorkla bir saman kayığının, Diliskelesi ile Eskihisar arasında bir düşman denizaltısı tarafından batırıldığı, üç mürettebatın şehid olduğu, diğerlerinin kurtarıldığı.

22 - Tarih: 04/5 /1334 (Hicrî) Dosya No: 10 Gömlek No:44 Fon Kodu: DH.EUM.3.Şb

İzmid'den Dersaadet'e gelen askeri bir römorkla bir saman kayığının Diliskelesi ile Eskihisar arasında bir düşman denizaltısı tarafından batırıldığı üç mürettebatın şehid olduğu, diğerlerinin kurtarıldığı.

23 - Tarih: 05/N /1333 (Hicrî) Dosya No:7 Gömlek No:15 Fon Kodu: DH.EUM.3.Şb

Gebze (Gekboze) kazası sahillerinde görülen bir düşman denizaltısının, müteakiben Yarımca istasyonu ile Diliskelesi istasyonu'nun bombaladığı fakat can kaybı olmadığı.

24 - Tarih: 10/L /1323 (Hicrî) Dosya No: 1029 Gömlek No:57 Fon Kodu: DH.MKT.

İzmid Körfezi'nin Diliskelesi mevkiindeki kadim şehir harabelerinde incelemede bulunacak olan Berlin Müzesi direktörünün hal ve hareketlerine dikkat edilerek istenmeyen bir durum olduğunda şifre ile bildirilmesi.

25 - Tarih: 24/B /1320 (Hicrî) Dosya No: 602 Gömlek No:56 Fon Kodu: DH.MKT.

Anadolu'dan Dersaadet'e gönderilen ağnam daha gelmeden bazı kasab ve çerikçilerin izmid, Diliskelesi ve Gekbuze'ye giderek vurgunculuk yapması et fiyatını fahiş olarak artırdığından gerekli tedbirlerin alınması.

26 - Tarih: 12/C /1307 (Hicrî) Dosya No: 1694 Gömlek No:92 Fon Kodu: DH.MKT.

Diliskelesi kayıkçılarından, Karamürsel'e bağlı Hersek'teki iskelelere yaptıkları seferler için Darcı Liman idaresine verdikleri resimden başka palamar parası alınmaması.

27 - DOSYA NO : ŞD 9-29. TARİH : 1313.L.13

Anadolu şimendüferinin gün geçtikçe ilerlemesi üzerine vapurların sıklıkla uğradığı İzmid'in Diliskelesi'ne konulacak fenerin planı ve masraflarının tesviyesi. (Bahriye)

Molla Fenari Nahiyesi

Bugün, Dilovası İlçesi'ne bağlı; Demirciler, Tepeköy ve Köşeler Köyü geçmişte Gebze ilçesine bağlı Mollafenari Nahiyesine bağlı köylerdi).

1950'de Mollafenari nahiyesi: Gebze kazasına bağlı Mollafenari Nahiyesi'nin 13 köyü olup, 1950 de toplam nüfusu 5725 idi. Nahiye merkezi Akviran köyüdür. Nahiye'nin arazisi doğuda Kayalı dağına içine alır ve batı ile kuzeye doğru uzanan dalgalı makiler ve kayıngürge baltalık ormanlarıyla örtülü sırtlarından, güneyde İzmit Körfezi'nin kıraç tepeleri yer almaktaydı. 1950 yılında Mollafenari nahiyesine bağlı Köyler; Akviran, Denizli, Köşeler, Tecelik, Ovacık, Kadıllı, Mudarlı, Kargalı, Cumaköy, Balçık, Demirciler, Duraklı ve Tepeörendir.

Mollafenari nahiyesinin merkezi Akviran (Ağren) köyüdür. 1950'de 100 haneli 519 nüfuslu bir köydür. Akviran Gebze Kazası'nın 14 km. Kuzeyinde Üsküdar-İzmit arasındaki dağ şosesinin üzerinde ve Gebze şosesinin bu şosesden ayrıldığı bir noktada olup ticari ilişkilerini güneyindeki Gebze ile yapar. Üsküdar'a 51, İzmit'e ise 64 km. mesafededir.

Aren İzmit - İstanbul devlet karayolunun geçtiği arızalı ve dalgalı bir platonun ortasındadır. Akviran'ın evleri tahta ve taştan yapılmış olup damları kiremit ile örtülüdür. Akviran'da güvenlik hizmetleri çavuş komutasındaki bir jandarma karakolu tarafından sağlanmaktadır. Kocaeli 1.Dünya ve Kurtuluş Savaşlarında 1377 şehit verdi. Çanakkale'de 609 Şehidimiz var.

Kocaelili 1377 şehidin 158 i Gebze bölgesinden. Gebzeli şehitlerden bazıları Dilovası ilçesine bağlı köylerden savaşlara katılarak şehid oldu.

1. Dünya ve kurtuluş savaşlarında verilen şehit, gazi ve esirlerimizin kesin sayıları bilinmiyor. Milli Savunma Bakanlığı 1998 yılının araştırmaya yaparak Şehitlerimiz adlı 5 cilt-

lik bir kitap hazırladı. Bir nüshası Belgesel yayıncılık araştırma merkezi ve kütüphanesinde bulunan bu kitapta şehitlerle ilgili çok geniş ve ayrıntılı bilgiler yer almakta.

Milli Savunma Bakanlığı resmi belgelerine göre Kocaeli ili'nin savaşlar da 1377 şehit verdiği, bu şehitlerden 609'u Çanakkale'de şehit olduğu açıkladı.

Kocaeli ilçeleri'nin verdiği şehit sayılarını da şöyle açıkladı. İzmit merkez 511, Gebze 158, Gölcük 30, Kandıra 311, Karamürsel 327, Körfez 40 olmak üzere Kocaeli toplam 1377 şehit verdi. Savaşlara gönüllü gidenler ve esir kamplarında ölenler bu sayılara dahil değil.

(Kaynak: Gebze Gazetesi arşivi, Belgesel Yayıncılık Kütüphane ve Araştırma Merkezi ile Devr-i Alem Belgesel TV programı görüntü arşivi).

Osmanlı Devleti'nin İdare Şekli

Beylerbeyliği, Eyalet, (Bölge) Sancak, Liva (il), Kaza (ilçe), Nahiye, Karye (Köy)

480 Yıllık Tarihi Arşiv Belgesi 1530 Yılında Kastamonu Eyaleti, Üsküdar İline Bağlı Gebze Kazası'nın Köyleri

Gebze bölgesi ile ilgili Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinde çok sayıda belge bulunuyor. Bu belgelerin isimleri ve belge numaraları Gebze Gazetesi ve Belgesel Yayıncılık kütüphanesinde yer almakta. Bu belgelerin ışığında Üsküdar'dan Derince'ye kadar olanak birçok köy ve kasaba 480 yıl önce 1530 tarihinde Gebze ilçesine bağlıydı. 1530 tarihli Arşiv belgelerinde Gebze ilçesine bağlı köy ve nahiyeler'in bir çoğu İstanbul ve Kocaeli'nin önemli ilçeleri oldu..

480 yıl Önce Gebze'ye Bağlı Köy ve Nahiyeler

Açııcı, Akkilise, Akpınar, Alacakilise, Akvıran(Cuma), Alaüddin, Arklar, Alshan, Aydınlı, Bazar, Bazarlı, Behram, Bozüyük, Bulduk, Bulgurlu, Büyükbaşı, Çenger, Çallu, Çamlıca, Çerkeşlü, Çonkara, Danişmedviran, Darıcı, Davudlu, Demircüler, Deresegli, Dikili, Doğancıbaşı, Donuzluca (Denizli), Böğürçük, Elmacık, Ensarlu, Eşekli, Eymirlü, Falengeri, Geredeli, Kızık, Korucu, Kozluca, Keseler, Kurt, Kutluca, Küçüksulu, Bozlum, Mesih, Nardubanlı, büzürg (Büyük Merdivenköy), Nardubenli, küçük (Küçük Merdivenköy), Ormanlı, Otac, Ömerlü, Özübeyi (uruzbeyi), Pelidlü, Pendik, Resulfakı, Reislü, Samandıra, Sekilü, Selgeri, Sevindüklü, Sıralu, Soğanlu, Şemseddinlü, Semsşeyh, Taçlıgeçit (şeyhlü), Tavşanlı, Tekin, Umurca, Uruzlu, Uzunhamid, Urküdlü, Viran, Göllüce, Hacıfake, Hereke, Herekedun, İshaklı, İstavroz, Kamerler, Karagöllü, Yahya, Yahyaoglu, Yakacak (Yakacık), Yatan, Yayalar, Yenice, Kayserlü, Zekeriyya

Cumhuriyet Döneminde Gebze'ye Bağlı Nahiye ve Köyler

Osmanlı Döneminde Kastamonu ve İstanbul'a bağlı ilçe olan Gebze, 1926 yılında Kocaeli iline bağlandı. 19'lara kadar Gebze'ye bağlı Nahiye ve köyler ile ilgili Gazetemiz kütüphane ve arşivinde yer alan bilgilerin ışığında yakın bir gelecekte, Gebze, Darıca, Diovası ve Çayırova ilçelerinden bile, yeni ilçelerin oluşacak gibi.

1940'da GEBZE'ye bağlı köyler...

- 1 Darıca,
- 2 Akse (Çayırova'ya bağlı),
- 3 Aydınlı (Tuzla'ya),
- 4 Çerkeşli,(Dilovası'na)
- 5 Eskihisar,
- 6 Hereke(Körfez'e)
- 7 Kalburcu,
- 8 Merkepli-Şekerpınar(Çayırova'ya)
- 9 Muallimköy,
- 10 Orhanlı (Tuzla),
- 11 Pelitli,
- 12 Tavşancıl,(Dilovası'na)
- 13 Tepecik(Dilovası'na),
- 14 Tepeören,
- 15 Tuzla (Tuzla)

Gebze'nin Mollafenari (Aren) nahiyesine bağlı köyler;

- 1) Akvıran (Aren) 2 Balçık, 3 Cuma, 4 Denizli, 5 Kadıllı, 6 Köseler,(Dilovası'na) 7 Mudarlı, 8 Ovackı

Gebze'nin Taşköprü nahiyesine bağlı köyler;

- 1 Alihocalar (Yarımca),
- 2 Belen ,
- 3 Cuma,
- 4 Duraklı,
- 5 Dere,

- 6 Duraklı,
- 7 Himmetli,
- 8 Karagöllü,
- 9 Kargalı (Gebze)
- 10 Kaşıkçı (Derince)
- 11 Kutluca,
- 12 Naip,
- 13 Osmanlı,
- 14 Karayakuplu ,
- 15 Karacaali,
- 16 Çavuşlu,
- 17 Şemsettin-Sipahiler

Sanayi Bakanı Nihat Ergün Taşköprü Nahiyesinden

Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün kendisi ile ilgili Gebze gazetesinde yer alan bir haber üzerine çok önemli açıklama yaptı. Ergün ailesinin kökeninin, Taşköprü nahiyesine bağlı köylerden olduğunu açıkladı.

Bakan Nihat Ergün bey ailesi ile ilgili Gebze gazetesinde 2 ve 3 Mayıs 2011 tarihlerinde yer alan haberde şu bilgiler yer aldı "Nihat Ergün'ün dedesi, Gebze kazasına bağlı Taşköprü nahiyesine çoban olarak gelip yerleşti-

ğini, anne tarafından Taşköprü nahiyesi Sipahiler divanı Kadı köyünden, baba tarafından da Kaşıkçı divanı Kayalar köyünden olduğunu söylerken dedesi merhum Yusuf'un Ordu'nun Fatsa İlçesi'nin Islahiye köyünden askerlik görevini yapmak üzere Osmanlı'nın son yıllarında İzmit'e asker olarak geldiğini, askerliğini tamamladıktan sonra Fatsa'ya gitmek için para kazanmak üzere o yıllarda Gebze'ye bağlı nahiye merkezi olan Taşköprü nahiyesi Kadıköyü'nde çobanlık yaptığını, Çobanlık yaptığı aile'nin iki oğlunun Yemen'de şehit olması üzerine Çobanlık yaptığı ailenin kızı ile evlendiğini açıkladı.

O yıllarda Anadolu'dan her evden bu tür acıklı hikayeler vardır ama bunlar sadece hikaye değil yaşanan gerçeklerin ta kendisi. Tarih bilinci, tarih şuuru gerçekten önemli. Dünya da devlet geleneği köklü olan bir milletiz, devlet geleneğini arşiv belgeleri ile ispat eden köklü bir devlet yapımız var. Bugün devlet arşivlerimizde henüz kapağı açılmamış, on binlerce belge yer alıyor. Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinde sadece Gebze kazası ile ilgili 3000 belge bulunmakta.

Sanayi Bakanı'nın annesi, Taşköprü nahiyesinin merkezi olan Sipahiler Divanı'na bağlı Kadıköy'dür. Gebze'de ki Kadı köyü de Sipahiler Divanı'nda ki Kadıköy'den gelenler tarafından kurulmuştur. Kadıköy ile ilgili yaptığımız özet bir araştırmayı sizlerle paylaşmak istiyorum.

Osmanlı Belgelerinde Kadıköyü

Osmanlı döneminde sipahiler divanının bir köyü ve yine günümüzde sipahiler köyünün bir mahallesi olan Kadıköy'ün kuruluş tarihi henüz bilinmiyor. Köyün isminin Kadıköy'ü olması bir kadıya arpalık olarak verilmiş solma ihtimalini akla getirir de bunun böyle olmayıp Beydili boyunun yalvaç taifesine mensup bir cemaat olan Kadıllı'ya mensup olmalarından dolayı verildiği biliniyor.

16.yüzyıla ait tahrir ve Ruznamçe defterleri ile Üsküdar şerhiye sicillerinde köyün is-

mine rastlanmıyor. Ancak 148 nolu Üsküdar şerhiye sicilinde bulunan 1308 (1628-29) tarihli belge Kadıköyü'nün 17. Yüzyıl başlarında mevcut olduğunu gösteriyor.(Gebze Gazetesi 3 Mayıs 2011).

Gebze'nin Tavşancıl Nahiyesi (Bugün Dilovası İlçesine Bağlı Mahalle)

Tavşancıl (eski adı Tavşancalı): Evvelce Gebze kazasının 7 köyü 1950 sayımına göre 7622 nüfuslu bir nahiyesi olup nahiyesinin merkezi 1945 te Hereke kasabasına taşınmış bulunmakta idi. Halen nahiyesinin ismi de Hereke olarak tebdil edilmiş, Tavşancıl köyü ise bilhassa fevkalade şöhrete malik çavuş üzümeleri yetiştiren bağları ile İstanbul ve Ankara üzüm piyasasının ihtiyacını karşılayan bir bağcı bölge, bağlık bir köy olarak kalmıştır. Köyün 1950 sayımına göre nüfusu 1244 kişidir. Kasabada 1931 den 1950 yılına kadar bir jandarma karakolu hizmet vermiştir.

Tavşancıl köyü Marmara denizinin İzmit körfezinin kuzey sahiline 500 metre mesafede ve güney rüzgarlarına maruz kalan bir sırt üzerinde olup İstanbul ile İzmit arasında ki 1 nolu devlet karayolu ile Haydarpaşa-İzmit demiryolu köyün hemen güney kenarından geçmektedir. Tavşancıl tren istasyonunun İstanbul Haydarpaşa'daki tren garına 39 km., İzmit'e 32 km, uzaklığı bulunmaktadır.

Gayet kesif sahalar kaplayan köyün bağları kuzeyde, güneye maruz sırtları kaplamaktadır. Muntazam evleri, küçük şirin bir çarşısı ve bilhassa güneye müteveccih çok göz alıcı manzarası ile Tavşancıl köyü yakın bir istikbalde (gelecekte) önemli bir sayfiye merkezi haline gelebilecek bir durumdadır.

Tavşancıl spor kulübü amatör olarak 1954 yılında kurulmuş olup halen faaliyetlerini sürdürmektedir. Gebze bölgesindeki ilk futbol kulüplerinden birisidir. Kulüp Cemal Özel, Hayrettin Şen, Nihat Altıparmak, Osman Çakır ve A. Kamil Ünal tarafından kurulmuştur.

Kurtuluş savaşı yıllarında Yahya Kaptan'ın şehit edildiği köy burasıdır.

Yahya Kaptan meselesi: 8 ocak 1920' de Yahya Kaptan henüz 29 yaşında iken Kuvayı İnzibatiyecı Gebze Jandarma kumandanı yarıdımcsısı Mülazimevvel (Üsteğmen) Abdurrahman Efendi tarafından şehit edilmiştir. Gebze ve havalisinin Kuvayı Milliye kumandanıydı Yahya Kaptan. Özellikle Şile bölgesinden Gebze'nin köylerine baskın yapan soyguncu Yeniköylü silahlı Rum çetelerinin Gebze bölgesinden kaçırılmasında çok önemli görevler üstlenmiştir. Sonraki yıllarda Yahya Kaptan'ın Fikriye ve Muzaffer isimli iki kızından şu acı hatıra dinlenmiştir.

“Yahya Kaptan şehit olduktan sonra Mustafa Kemal Paşa, geride kalan ailesini alır, Ankara Samanpazarına götürür. Kızlarını da orada açılmış olan şehit çocuklarının devam ettiği bir okula gönderir.

Üsteğmen Abdurrahman'a gelince o da Alemdağı tarafına tayini çıktığı için Gebze'den ayrılmıştır. Ancak Yahya Kaptan'ın bir arkadaşı kendisini Alemdağı ormanlarında bulmuş ve silahla vurup öldürmüştür. Artık oda şehit sayılıyordu.

Yahya Kaptan'ın kızına gelince, şehit çocuklarının gittiği okulda kendisi gibi bir kız ile tanışır. İkisi de Gebze bölgesinden olduğu için birbirlerine ısınmışlar ve çok sıkı bir arkadaşlık kurmuşlardır. Ancak bu çok acı bir tesadüftür. Arkadaş olduğu kız babasını şehit eden, Mülazimevvel Abdurrahman efendinin kızıdır. Bu kızcağız, olayı öğrendikten kısa bir süre sonra ince hastalıktan (veremden) hayatını kaybeder.

Dilovası Tavşancıl Bölgesinde Bulunan Arşiv Belgeleri

Arşiv, belge kültür ve medeniyet tarihimiz için en önemli delildir. Osmanlı devleti arşivi ve kayıtları, bilgi ve belgeye büyük önem vermiştir. Osmanlı arşiv belgeleri bugün bir çok dünya devleti için önemli. Yerli ve yabancı binlerce araştırmacı Osmanlıca öğrenerek Osmanlı arşivlerinde araştırmalar yapmaktadır.

Dilovası - Tavşancıl , Cumhuriyetin ilk yıllarında Kocaeli ilinin Gebze kazasına bağ-

lı nahiye merkeziydi. Tavşancıl' da bir binanın restorasyonunda binlerce arşiv belgesi ortaya çıktı. Cumhuriyetin ilk yıllarını ilgilendiren arşiv belgeleri sadece Kocaeli'nin değil Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş tarihine de ışık tutuyor. Bu arşiv belgeleri Dilovası Kaymakamı Hasan Göç, Belediye başkanı Cemil Yaman ve Vali Ercan Topaca' nın özel ilgisi ile İzmit Müze Müdürlüğü'nde koruma altına alındı.

Bu belgeler Dilovası ve Kocaeli tarihine ışık tutarken çok önemli bilgileri de içeriyor. Arşiv belgelerinde kurtuluş savaşında şehit ve gazi olanların, yetim ve malullerinin isim listesi, Osmanlıca olarak basılmış resmi gazetenin nüshaları, askeri bilgiler, tarım, ziraat ve hayvancılıkla ilgili çok önemli belgeler, bakanlıklarla yazışmalar, tavşancıldaki devlet yatırımları ve daha bir çok bilgi ve belgeler bu arşivlerde. Arşivlerin bir kısmı Osmanlıca bir kısmı Türkçe. Tavşancıl Nahiye Müdürü tarafından Gebze Kaymakamlığı'na yazılan bir yazının bir kısmı yeni harflerle bir kısmı da eski Türkçe harflerle yazılmış. Muhtemelen Nahiye Müdürü harf devrimine geçişte Türkçe yazmakta zorlandığı için resmi evrakın devamını Osmanlıca olarak yazmış..

Vali Ercan Topaca bu belgelerle ilgili Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nden uzman bir heyet getirip belgeler üzerinde araştırma yaptırmalı ve belgeleri Türkçeye tercüme ettirmeli. Bu araştırma Kocaeli'nin hafızasını tazeleyecek, cumhuriyetin ilk yıllarındaki Kocaeli Dilovası ve Gebze bölgesine ışık tutacaktır.

29 Ekim 1923'ten 9 ay önce, 16 Ocak 1923'te Atatürk İzmit basın toplantısı ile yeni kurulacak devletin şeklinin cumhuriyet olduğu tüm dünyaya Kocaeli' den ilan etmişti. Cumhuriyetin kuruluş yıllarındaki Kocaeli tarihine ışık tutan bu arşiv belgelerinin bir an önce Kocaeli kültür tarihimize kazandırılması için tüm ilgili ve yetkililer çaba sarf etmeli.

Dilovası - Tavşancıl'da tesadüfen bulunan arşiv belgeleri cumhuriyetin ilk yıllarına ışık tutan Kocaeli ve Gebze bölgesinin hafızası olduğu unutulmamalı..

Tavşancıl Bölgesinde Bulunan Arşiv Belgeleri

Dilovası İlçesi'nden Birinci Cihan Harbin'deki Şehitlerimiz

Birinci cihan harbin' de Çanakkale, Yemen, Balkan ve Kafkas cephelerinde şehit olanların listeleri Milli Savunma bakanlığı tarafından kitap haline getirildi. 1998 yılında basılan ve bir nüshası belgesel yayıncılık kütüphanesinde de bulunan "ŞEHİTLERİMİZ" kitabı ile arşiv belgelerimizde isimleri yer alan Dilovası ilçesi , Çerkeşli, Tepecik ,Tavşancıl, Demirciler ve Köşeler köylerin' den şehit olanların isimleri ve şehit oldukları cepheleri tesbit ettik. Dilovası birinci cihan harbin'de yerleşim yeri olmadığı için listede Dilovası adı geçmiyor. Kayıtları bulunamayanlar , savaşa gönüllü katılanlar ve esir kamplarında şehit olanların isimleri bu listeye dahil edilememiştir. Şehit, gazi ve esirlerimizi minnet, şükran ve rahmetle anıyoruz.

Dilovası İlçesi Köylerinin Şehit Listesi

1. Tavşancıl' dan Piyade er Hüseyin Oğlu Ahmet: 1. Dünya Savaşı, Çanakkale cephesi, Seddülbahir muhaberesinde şehit oldu.

2. Tavşancıl' dan Piyade er İsmail Oğlu Ahmet, 1. Dünya savaşı, Çanakkale cephesi, Kerevizdere' de şehit oldu.

3. Tavşancıl' dan Piyade er Mehmet Oğlu Ahmet, 1 .dünya savaşı, Çanakkale cephesi, Seddülbahir'de şehit oldu.

4. Tavşancıl' dan Piyade er Mehmet Çavuş oğlu Ahmet, Çanakkale cephesi, büyük Anafartalar meydan muharebesinde şehit.

5. Demirciler' den Piyade er Şerif Mehmet oğlu Ahmet 1. Dünya Savaşı, Şark cephesi, Kanlıdere' de şehit.

6. Demirciler' den Piyade Onbaşı Ali Oğlu Ahmet, 1. Dünya Savaşı, Şark Cephesi, Kanlıdere'de şehit.

7. Tavşancıl' dan Piyade Er Eşref oğlu Ah-

met: 1. Dünya Savaşı, Çanakkale cephesi, Arıburnun da şehit oldu.

8. Çerkeşli'den Piyade er Ali Oğlu Ali, 1. Dünya Savaşı, Çanakkale Cephesi, Tiryandafıl Çiftliğinde şehit oldu.

9. Tavşancıl' dan Piyade er Arif oğlu Ali: 1. Dünya Savaşı, şark cephesi, meydan harbinde şehit oldu.

10. Demirciler' den Piyade Er Halil oğlu Ali, 1. Dünya Savaşı, şark cephesi, meydan harbinde şehit oldu.

11. Demirciler' den Piyade er Hüseyin oğlu Ali, 1 .dünya savaşı, Çanakkale cephesi, Seddülbahir muharebesinde şehit oldu.

12. Demirciler'den Piyade er Mustafa oğlu Ali , 1. dünya savaşı, şark cephesi, meydan harbinde şehit oldu.

13. Demirciler den Piyade er Salih oğlu Ali, Çanakkale cephesi, Anafartalar muhaberesinde şehit oldu

14. Demirciler den Piyade er, Süleyman oğlu Ali, Çanakkale cephesi, zığinderede şehit oldu. 15. Demirciler'den Piyade er şakir oğlu ali, şark cephesi zığindere'de şehit oldu.

16. Demirciler'den Piyade er Şerif oğlu Ali, Şark cephesi, zığindere'de şehit oldu.

17. Tavşancıl dan Piyade Er, İdris Oğlu Cemal Engin, Şark cephesi, Dulkerimde şehit oldu.

19. Tavşancıl'dan Piyade Er Mustafa oğlu Ferhat Ağa Romanya cephesi, dulkerimde şehit oldu.

20. Çerkeşli'den Piyade er Bekir oğlu Fetah, Çanakkale cephesi, Seddülbahir muharebesinde şehit oldu.

21. Tavşancıl'dan Piyade er Halil İbrahim oğlu Galip, Filistin cephesi, Halep merkezde şehit oldu.

22. Tavşancıl dan Piyade er Kamil oğlu Hakkı, Irak cephesi Meydan Harbinde şehit oldu.

23. Tavşancıl dan Piyade er Kara Ahmet Oğlu Hakkı , Irak cephesi. Musul hastanesinde şehit oldu.

24. Köseler den Piyade er Halil oğlu Halil, Çanakkale cephesi, Kanlıdere'de şehit oldu..

25. Köseler den Piyade Er Mustafa Oğlu, Halil İbrahim, Çanakkale cephesi, Arıburnu muhaberesinde şehit oldu.

26. Çerkeşli den Piyade er İsmail Oğlu Halit, Filistin cephesi, arıburnu muhaberesinde şehit oldu.

27. Çerkeşli den Piyade er Mustafa oğlu, Hamdi, Çanakkale cephesi, meydan muhaberesinde şehit oldu.

28.Çerkeşli den Piyade er Bekir oğlu Hasan, Çanakkale cephesi, Gazze'de şehit oldu.

29. Çerkeşli den Piyade er Halil oğlu Hasan, Çanakkale cephesi, Arıburnu muhaberesinde şehit oldu.

30. Tavşancıl dan Piyade er Molla Ahmet oğlu Ali, Filistin cephesi Gazze'de şehit oldu.

31. Tepecik den Piyade er İslam oğlu Celal, Irak cephesi muharebesinde şehit oldu.

32. Çerkeşli den Piyade er Mehmet oğlu hasan, Çanakkale cephesinde şehit oldu.

33. Tepecik den Piyade er ali oğlu Mehmet Romanya cephesinde şehit oldu.

34. Tepecik den Piyade er Ali oğlu hasan, şark cephesinde şehit oldu.

35. Çerkeşli köyünden Musalıoğullarından Mustafaoğlu 1304 doğumlu er 7 mart 1917 de Gazzede şehit düştü.

36.Çerkeşli köyünden İsmail oğlu 1313 doğumlu piyade er Halit 4 temmuz 1916 da Galiçya cephesinde Rus ve Don Kazaklarıyla yapılan bir meydan muharebesinde şehit düştü.

37. Tavşancıl köyünden Süleymancık oğullarından Sinan oğlu 1294 doğumlu piyade er Cemal Filistin Cephesinde 27 temmuz 1918 de Dulkerim civarında İngilizler ile muharebe edilir iken şehit düştü.

38.Demircilerden Hüseyin oğlu 1303 doğumlu piyade er Ali 17 nisan 1915 te Çanakkale Cephesinde Seddülbahir muharebesinde şehit düştü.

39.Çerkeşli köyünden Ali oğlu 1291 doğumlu er Ali Çanakkale cephesinde 22 nisan 1915 teki meydan muharebesinde şehit düştü.

39.Tepecik köyünden Alioğlu 1312 doğumlu er Mehmet Romanyada 7 ocak 1917 de Sert Şehrinin hattı müdafaasında şehit oldu.

40.Tepecik köyünden Salih oğlu 1300 doğumlu piyade er Muharrem Şark (Kafkas) cephesinde 16 şubat 1915 teki meydan muharebesinde şehit oldu.

41. Çerkeşli köyünden Salih oğlu 1308 doğumlu piyade er Muharrem Çanakkale cephesinde 20 nisan 1915 te Kerevizdere de şehit oldu.

42. Demirciler köyünden Salihoğlu 1303 doğumlu piyade er Raşit 22 eylül 1915 te Irak cephesindeki Aziziye'de şehit oldu.

43.Tepecik köyünden Mehmet oğlu 1304 doğumlu piyade er Sami Çanakkale Cephesinde 17 nisan 1915 te Yüksek Sırtlarındaki bir taarruzda şehit oldu.

Tarihi ve Kültürel Değerleri ile Dilovası

Dilovası her ne kadar Kocaeli'nin sanayi merkezlerinden biri olsa da tabiat güzellikleri ve tarihi eserleri bakımından da birçok zenginliği bünyesinde barındırmaktadır. Tarih boyunca birçok olaya şahit olan Dilovası ilçesi bugün hala o izlerin kalıntılarını taşımaktadır. Antik çağlardan günümüze kadar korunmuş bir tarihi dokuya sahip olan Dilovası araştırmacıları ve meraklıları ağırlamaktadır. M.Ö. 297 yılında İzmit Körfezi ve civarı Bitinya Krallığı'na bağlanmıştır. Bitinya krallığı himayesinde Körfez ve çevresinin yerleşime çok elverişli olmasından dolayı kısa zaman içinde yörede İznik (Nicea), Diliskelesi (Libyssa), Yarımca (Brung) gibi kentler kurulmaya başlanmıştır. Bitinya Kralı I. Nicomedes, İzmit Körfezi'nin (Nicomedia Körfezi) kuzey kıyılarına doğru krallığın iç ve dış güvenliğini sağlamak amacıyla yeni şehircikler kurmuştur. Bunlar:

1. Dacybyza (Gebze)
2. Libyssa (Diliskelesi)
3. Kalos Agros (Darıca)
4. Nikeiata (Eskihisar)
5. Galakrene (Hereke)
6. Brunga (Yarımca)

Diliskelesi

Dilovası Beldesi sınırları içindeki en eski tarihi eser olma özelliğini taşıyan tarihi iskeledir. Bizans İmparatorluğu zamanında I. Justinian tarafından yaptırılmıştır. M.S. 1873 yılına kadar (İzmit Körfezi'nin en dar yerinde olması nedeni ile) önemini korumuştur. VViegand kale hakkındaki hiçbir detay vermemiş sadece duvarlarının moloz olduğunu belirtmiştir ve buraya tekrar verilen bir taslak planını çizmiştir.

Planda, köşelerinde yuvarlak kulelere sahip yaklaşık 50 m genişliğinde beşgen bir yapı görülmektedir. Böylesi bir plana göre yapı Bizans dönemine ait olduğu düşünülmektedir. Arif Müfit Mansel 1964 yılında VViegand'ın araştırmalarını tekrarlattığında sadece kalan temellerin izlerini bulabilmiştir. Yayınladığı fotoğraflar yapının tarihi ve biçimi hakkında bilgi vermemekte sadece kalıntısını kanıtlamaktadır. Mansel 1968 yılında geri dönüşünde tepe boyunca var olan kalıntıların taş ocağı çalışmaları sonucunda yok olduğunu görmüştür. Aynı şekilde kalenin altında var olan liman tesisinden hiçbir şey kalmamıştır. Artık hiçbir veri elde edilmesi mümkün olmamasına karşın bu kale çalışmanın eksik kalmaması hatırına burada yer almıştır. Bölgeye sanayi kuruluşları gelmeden önce bağcılık ve hayvancılık yapan başta Çerkeşli, Tavşanlı ve Muallim köylerinin insanları; yani bölgenin yerlisi olanlar, tarihi iskeleyi kullanarak İstanbul ve Hersek burnu üzerinden Yalova tarafına sandallarla ulaşıp ürettikleri malları sattıkları söylenmektedir.

Libyssa Surları ve Anibal

Bu günkü Diliskelesi'nin kuzeybatısında, Gerbiz tepedeki bu surlar M.S. VII. yüzyıla aittir. Kırk metre civarındadır. Halen içinde bir mahzen ile yatırı bulunmaktadır. Prof. Mansel'e göre bu mezarın Anibal'a ait olması muhtemeldir. Bu bilim adamının tespitine göre Roma imparatorlarını dize getiren Kartacalı ünlü komutan Anibal'ın gerçek mezarı Dilovasında bulunmaktadır. Bu konuda bazı üniversitelerimizden bilim adamı ve akademisyenler Anibal ve Dilovası üzerine bilimsel çalışma ve araştırmalar yapmaktadır.

Anibal'ın Mezarı Dilovası'nda mı?

Bazı tarihi kaynaklara göre Dilovası dünyaca tanınan Kartacalı ünlü komutan Anibal'a bile ev sahipliği yaptığını yazmakta. Kartaca Krallığı'nın en meşhur kralıdır Anibal. Tunus'da yer alan Kartaca Krallığı toprakları gelişmekte olan Roma İmparatorluğu'nun saldırıları altında kalmaya başlar. İtalya ve çevresi üzerinde kesin bir hakimiyet kurmak isteyen general Anibal büyük bir ordu ile İber Yarımadası'ndan Alpler'e doğru yola çıkar. Amacı Romalılar üzerinde kesin bir etkinlik kurmaktır.

Ordusu kalabalık, iyi donanımlı ve acımasızdır. Etrafında yer alan bir sürü düşman kabile ve aşiretlerle savaşır, hepsini yener. Önüne çıkan Roma garnizonlarını silip süpürür. Romalı kral, Anibal'ın orduları ile karşılaşmak ve savaşmak istemez. Aylar süren bu seferde Anibal'ın orduları, bugünkü İtalya'da yer alan Pirene Dağları'nın sarp yamaçlarında, çeşitli düşman kabilelerin vur kaç saldırıları ve bastıran kış koşulları ile perişan olur.

Romalılar ile yaptığı savaşta kötü bir bozguna uğrar, ordusu darmadağın olur.

Kendisi kaçıp, Suriye'ye sığınır, orada Romalılar'a teslim edileceğini öğrenince bir yolunu bulup Bitinya Krallığı'na kaçır. Bitinya Kralı Prussia onu kabul eder. Anibal Romalılar'ın Bitinya Krallığı'na saldırmaya cesaret edemeyeceğini, tahmin etse bile kralın kendisini Romalılar'a teslim etmeyeceğini düşünür. Ancak Bitinya Krallığı Anadolu'da (Anatolia) ya da Küçük Asya'da (Asia Minor) oldukça küçük bir krallıktır. Anibal'ın Bitinya Krallığı'na sığındığı sırada bazı tarihi kaynaklar göre Gebze Eskişehir Kalesi ve bazı tarihçilere göre ise Diliskelesi kalesinde kalıp yaşadığı yazılır.

Roma'nın baskısı ile Anibal Bitinya Krallığı'nda da bir tür hapis ve gözaltında tutulur. Yakalanacağını anlayınca Kale'den (Nikeia Castle) de bir şekilde kaçır ama yakalanıp Romalı askerlere teslim edileceği sırada yüzüğünde taşıdığı zehiri içerek yaşamına son verir. Atatürk'ün emri ile Anibal için anıt mezar yapılması vasiyet edilir. Gebze TÜBİTAK alanı içinde yer alan Anibal in anıt mezarı 1981 yılında yapılmıştır.

Kanuni Sultan Süleyman Köprüsü

16. yüzyılda Kanuni Sultan Süleyman tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Köprü'nün mimarının Mimar Sinan olmasından dolayı halk dilinde köprüye Mimar Sinan Köprüsü de denmektedir. Üç gözlü olan tarihi köprü'nün ayakları ortasında boşaltma gözleri vardır. Uzunluğu ise yaklaşık 45 metredir. Köprü hiç onarım görmeksizin günümüze kadar ulaşması, köprü'nün ne kadar sağlam yapıldığını ortaya koymaktadır.

Gezbe ilçe merkezinden 12 km. uzaklıkta bulunan köprü İstanbul-Ankara karayolu'nun güneybatısında ve tarihi Bağdat Yolu ile Dilderesi'nin tam üzerinde yer almaktadır. Köprü Diliskelesi alanında olduğundan, halk arasında diğer adı da Diliskelesi Köprüsü'dür. Köprüde bir kitabe bulunmadığından yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Her ne kadar bazılarıncı köprü'nün; Sultan Dördüncü Mehmet Han (Avcı Mehmet) tarafından yaptırıldığı da ileri sürülse de, tarihçiler bu bilginin doğruluğundan şüphelidirler.

Son yıllarda sit alanı ilan edilmiş olan Dilderesi üzerinde bulunan ve araç trafiğine kapatılan tarihi köprü'nün girişlerine beton

setler konulmuştur. Dilovası sınırları içerisinde sağlam kalabilen tek tarihi eser olan köprü'nün kaderine terk edilmeyip gelecek nesillere taşınmasını ümit ediyoruz.

Diliskelesi Hersek Burnu

Türkiye'nin en uzun asma köprüsünün yapılacağı Diliskelesi ve karşısındaki Hersek Burnu günümüzde olduğu gibi geçmiş tarihi dönemlerde önemi korumuştur. Hersek Burnu İzmit Körfezi'nin en dar kesiminde Diliskelesi'nin karşısında bulunmaktadır.

Yunan ve İngiliz işgallerini gören bu bölge İngilizlerin Gebze'yi işgal etmek için Diliskelesi'ne çıkartma yaptıklarına şahit olmuştur. Yunan askerleri ise Diliskelesi tren istasyonunu kullanmışlardır.

Buradan çıkan askerler Tavşancıl, Çerkeşli ve çevre beldelere ulaşip halkı sindirmek ve istediklerini kolayca elde etmek için her türlü baskıyı uygulamışlar ancak milletin azmi ve mücadele ruhu sayesinde zulümleri daha fazla sürmemiştir.

Tavşancıl Evleri

Uzun yıllar Hereke'den önce, Gebze ilçesine bağlı nahiye merkezi olan. Belde belediyesi olarak bölge halkına hizmet eden Dilovası ilçesi'nin Tavşancıl kasabası, Orhangazi devrinde, 14. yüzyılda kurulmuştur. Sahilde ve yamaçta olmak üzere ikiye ayrılır. Asıl Tavşancıl evleri yamaçtadır.

Tavşancıl'daki 19. yüzyıldan kalma tescilli ahşap ve kâgır konaklar denize nazır duruşlarıyla beldeye ayrı bir güzellik katmaktadır. Genellikle iki katlı olan bu ahşap yapılardan bazıları günümüze kadar sağlamlığını koruyamamıştır. Bazı yapılar üzerinde restore çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Belediye tescilli evlerin sahiplerine ücretsiz danışmanlık hizmeti ve onarım imkânı sağlayarak Tavşancıl evlerinin korunması hususunda önemli çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Sultan Hamid Camii

Halk arasında Aşağı Camii diye adlandırılan bu cami, Tavşancıl beldesinin en eski camilerinden biridir. Yüzyıllardan beri cemaatin cuma ve bayram namazlarını kıldığı caminin kuruluş tarihi tam olarak bilinmemektedir.

Sultan İkinci Abdülhamit'in mali katkısıyla eski ahşap cami, minaresi yerinde bırakılarak, yerine bugün ibadet edilen Kâgır Camii yaptırılmıştır. 1973 yılında büyük ölçüde onarım gören camiye, beton kirişlerle desteklenen ve klasik Osmanlı motifleriyle süslenen bir de kubbe ilave edilmiştir.

Yalı Camii

Tavşancıl'ın Yalı Mahallesi'nde inşa edilen bu caminin kim tarafından, hangi tarihte yaptırıldığı bilinmemektedir. 20. yüzyılın başlarında bakımsızlıktan bir kısmı yıkılmış, restorasyon görmüştür.

Demirciler Konağı

Dilovası, Demirciler Köyü'nde bulunan konak, 19. yüzyıl Osmanlı mimarisinin en başarılı örneklerindendir. İçindeki kalem işi bezemeler ve mimari üslup açısından Kocaeli ilindeki tek örnek olma özelliğine sahiptir.

Demirciler köyündeki tarihi konaktan başka, Tarihi Hamam ve Çeşme'de tarihi eser olarak tescil edilmiştir.

Tavşancıl'da bir tarih abidesi, Çarşı Camii

Marmara Depremi'nde hasar gören ve kullanılamaz hale gelen Tavşancıl Çarşı Camii'nin restorasyon çalışmaları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından 11 yıl sonra yapıldı. Bölgede yüzyıllar öncesine ait ayakta kalabilen tek eser olan yapının tamiri ile Tavşancıl Çarşı Camii gelecek nesillere kavuşturuldu.

Süslemeler Ortaya Çıkartıldı

Büyükşehir Belediyesi Tavşancıl'ın Merkez Camisi niteliğindeki caminin özgün haline kavuşturdu. Raspa (Yüzey temizleme) çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan süslemeler, ahşap döşemeler ve kirişleme sistemleri de büyük bir titizlikle elden geçirildi. Ahşap kısımlardaki çürümeler ve çökmelere de

aslına uygun olarak müdahale edildi. İstanbul Unkapanı tüccarlarından Hacı Veliyiddin Ağa tarafından 1233 (1817) yılında inşa edilen Tavşancıl Çarşı Camisi mimari tarzı ile güzel bir örnek. Cami nin bodrum, ibadet ve mahvel katları ise aslına uygun olarak restore edildi.. Ayrıca caminin minaresi zemine kadar indirilerek sağlamlaştırıldı.

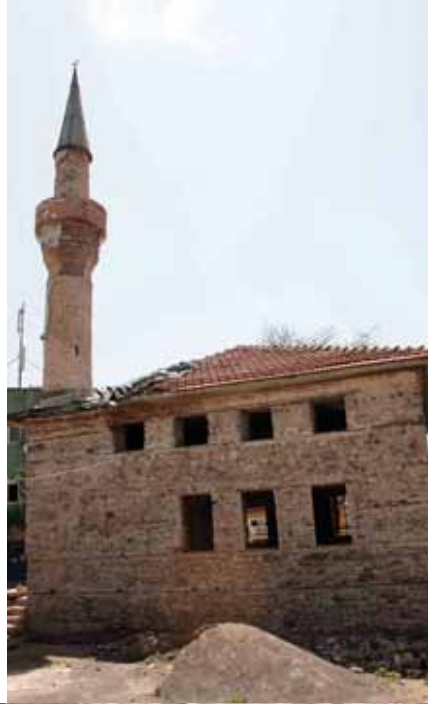
Kare planlı, kagir (taş veya tuğla yapı) olarak yapılan camiinin üzeri kubbe yerine kırma çatı ile örtülmüştür. Cephesi kesme taşlardan oluşan camiye 1818 tarihindeki onarım sırasında çeşitli ağaç işlemler ve asma mahfil katını destekleyen ahşap sütunlar ilave edildi. Anıtsal eser olarak bakıldığında Tavşancıl'da yüzyıllar öncesinden gelen ve halen hayatini devam ettiren tek eser olan Tavşancıl Merkez Camii, 1999 Marmara depreminde orta hasar görmüştü.

Cami Kitabesindeki Yazı

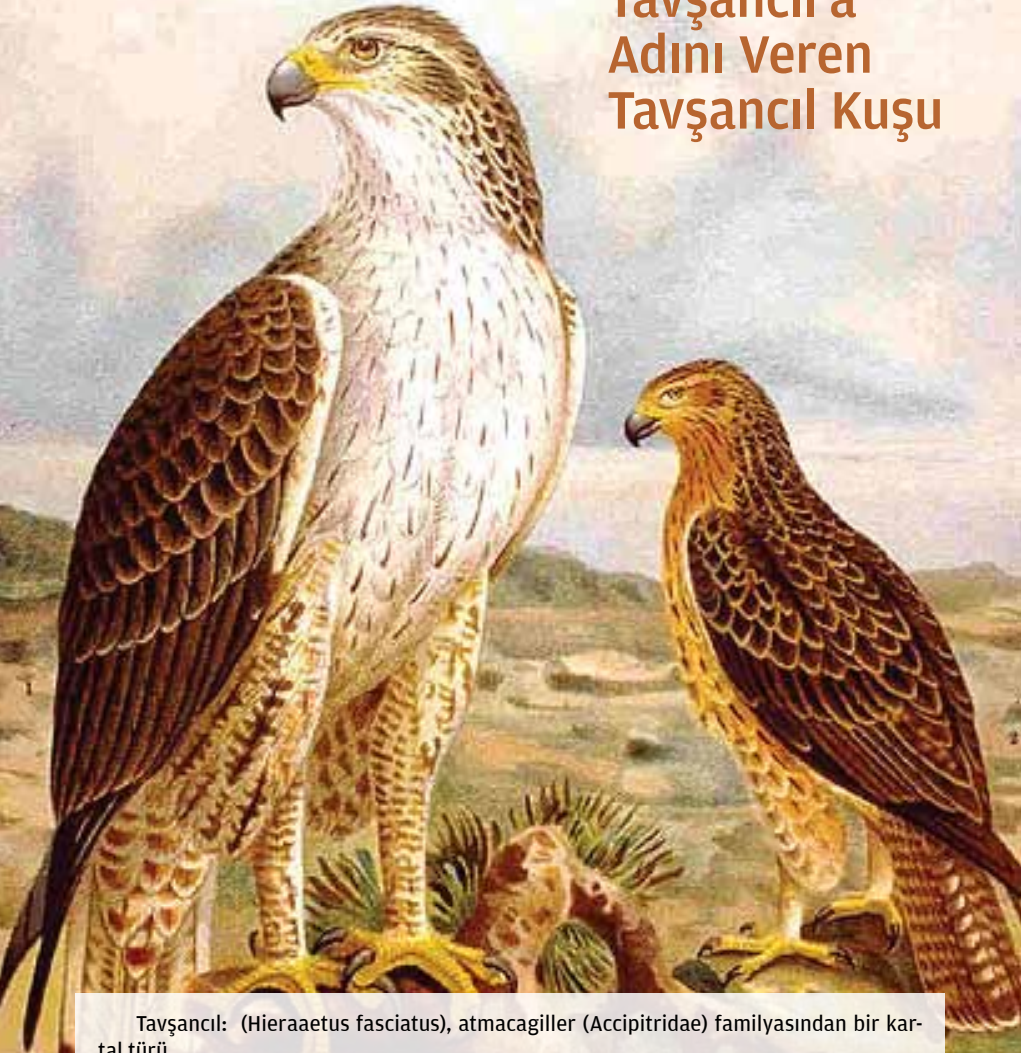
Minberi bulunmadığı için sadece vakit namazlarının kılındığı camiinin temel malzemesi taştır. Minaresi sağ tarafında ve tek şerefeli olan caminin doğu cephesinde bulunan giriş kapısı üzerindeki kitabe şu satırlar yer alıyor;

"Sahibul hayrat vel hasenat Ve ragibul cenneti vedderecat Kapani"

(Dakik tüccarlarından Es Seyid el hac Veliyiddin Ağanın Müceddeten bina ve ihya eylediği Mescidi şeriftir).

Tavşancıl'a Adını Veren Tavşancıl Kuşu

Tavşancıl: (*Hieraaetus fasciatus*), atmacagiller (*Accipitridae*) familyasından bir kartal türü.

Büyükklüğü 55-65 cm civarındadır. Uçuşta uzun kanatları, kuyruğu ve boynuyla büyük bir arı şahinine benzer. Kaya kartalından küçüktür. Beyaz gövde altı kanat altındaki geniş siyah şerit ve koyu renkli kuyruk ucu ile kontrast içindedir. Üstten beyaz sırtı belirir. Genci üstten kahverengi, alttan kestene kızılıdır. Süzülürken ve dönerek yükselirken kanatlarını düz tutar. Ayaklar ve gözler, sarıdır. Genellikle memeliler ve kuşları avlarlar.

Ana ötüşü melodik bir 'klui-klui-klui'dır. Ormanlık ve çoğunlukla kayalık dağlarda yaşar. Kışın daha açık arazilerde bulunur. Genellikle bir ağaç veya kayalıkta yaptığı yuvasına 1-3 yumurtayı bırakan yerleşik, üreyen bir kuştur.

Tarihi Tavşancıl Evleri

7.bölüm

İdari Kurumları ile Dilovası

Diliskelesi Mahallesi'nden Dilovası İlçesine

Kaymakam Hasan Göç ile Dilovası'n' da Devr-i Alem

Dilovası, Mahalleden Köye, Köyden beldeye, beldeden ilçeye giden bir başarı hikayesinin adı. Kocaeli'nin 12 ilçesinden biri olan Dilovası ilçesi'nin ilk kaymakamı Hasan Göç ile Dilovası ilçesi ve köylerini Devr-i Alem belgesel TV programı kamerası eşliğinde gezerek Dilovası'nın nasıl ilçe olduğunu araştırıp. Devr-i Alem belgesel TV programı ile Dilovası tarihine not düşüp, zamana noterlik yaptık. (Ropörtaj: Devr-i Alem ve Belgesel Yayıncılık ekibi)

1978 yılından beri Dilovasındaki gelişmeleri yakından takip eden araştırmacı- gazeteci İsmail Kahraman yönetimindeki Devr-i Alem belgesel TV program ekibi Dilovası ilçesi'nin ilk kaymakamı sayın Hasan Göç'ü makamında ziyaret ederek ilk soruyu yöneltiyor. "Dilovası ilçesine kaymakam olarak atandığınızı öğrendiğiniz de hangi duyguları yaşadınız? Dilovası'nı daha önce biliyor muydunuz? Kaymakam bey belediye başkanlığı makamından kaymakamlık makamına tahsis edilen makam koltuğunda derin bir nefes alıp adeta o günleri yeniden yaşamak gibi bize şu bilgileri verdi.

Dilovası'nın ilk kaymakamı olmak çok farklı bir duygu

..." Dilovası'nın ismen biliyor ve zaman za-

man karayolu ile geçtiğimiz'de uzaktan seyir ediyorduk. Kaymakam olarak atandığımızda fazla bir bilgide alamadım. Çünkü bölge ile ilgili fazla bir bilgide yoktu. Ancak büyük bir sanayi kenti olduğunu çok iyi biliyordum. Türkiye'de 5 organize sanayi bölgesi, demir ve kara yolları, sahildeki limanları, kurt köy havalimanına yakınlığı ve Körfez Köprüsü ile Türkiye'nin ulaşım üssü olma yolunda hızla ilerleyen Dilovası ilçemizin ilk kaymakamı olmak çok önemli ve farklı bir duygu, bu duygu anlatılmaz yaşanır"

Belediye binası kaymakamlığa tahsis edildi.

..." Tayinimiz çıktıktan hemen sonra Dilovasına gelerek göreve başladım. Sayın belediye başkanlarımıza teşekkür etmek istiyorum. Çünkü Kendi makam odaları dahil belediye binasının bir kısmını kaymakamlığa tahsis ettiler. İlçe daire müdürlükleri kuruldu ve bugün tüm daire müdürlüklerimiz Dilovası halkına hizmet veriyor. Çok yeni bir ilçe olmasına rağmen her yönünü ile Dilovası'nda kaymakamlık hizmetleri tam kapasite ile sürüyor. Yeni kaymakamlık binası inşaatımız devam ediyor..

Dilovası'na tepeden bakmak

Dilovası kaymakamı Sayın Hasan Göç beyin makamından ayrılıp birlikte Dilovasına hakim bir tepeye çıkıyoruz. Bir zamanların üzümleri, kiraz ve zeytin bağları'nın bulunduğu sanayi kuruluşları ve konutların yükseldiği Dilovası vadisi önümüzde. Kaymakam beye "Dilovası'nı bize tanıtabilir misiniz? diye soruyoruz.

Hasan bey bulunduğumuz noktadan Ada-tepe, Dilovası vadisi, fabrikalar ve körfez Köprüsü'nün yapılacağı Dilburnu' na bakarak Devr-i Alem kameralarına şu bilgileri veriyor.

..." Dilovası sadece bir sanayi şehri değil, bir kültür ve tarih kenti. Bitinya' dan Roma'ya, Bizanslılar'dan Selçuklu'ya, Selçuklu' dan Osman-lı'ya çok önemli tarihi geçmiş olan bir bölgemiz. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşu ve milli mücadelede önemli görev yapan bir ilçemiz. Kuva-i Milliye kahramanı Yahya Kaptan'ın anıt mezarı Dilovası Tavşancıl mahallemiz de bulunuyor. Bazı tarihçilere göre Kartacalı ünlü komutan Anibal' ın gerçek mezarı'nın bölgemiz-

de olduğu yazılmakta.

Diliskelesi-Hersek bunu tarih boyu ipek ve Bağdat yolunun denizden geçiş noktası olmuş. İstanbul'u fetheden İslam orduları Hersek Burnu'ndan Diliskelesine geçtiği bilinmektedir. Tarihi bu kadar eski olan ilçemiz bugün her bakımdan çok önemli bir konumda. Türkiye'nin sanayi potansiyeli, tarihi geçmişi ve kültürel değerleri ile çok önemli dünya markalarının üretildiği marka kent olma yolunda hızla ilerlemekte."

Dilovası'nın taşı toprağı altın

Devr-i Alem belgesel TV program kameraları eşliğinde Kaymakam bey ile Dilovası'nı gezmeye devam ediyoruz. Bu kez Dilovası'nın 700 yıllık geçmişi olan Çerkeşli, Demirciler, Köşeler ve Tepecik köylerine gideceğiz. Bir zamanlar üzüm bağları ve meyve bahçelerinin bulunduğu bağlarda bugün büyük sanayi kuruluşları ve organize sanayi bölgeleri kurulmuş. Kimyacılar, İMES, Makinacılar Organize sanayi bölgeleri'nin bulunduğu OSB bölgesinde durup Kaymakam Hasan Göç' den Dilovası'nın sanayi potansiyeli ile ilgili şu bilgileri alıyoruz.

Dilovası 5 Organize sanayi bölgesi ile

OSB'de örnek bir ilçemiz. 1955 yılında yapılan E-5 karayolunun bu bölgeden geçmesiyle Dilovası değer kazanır. 1960 yılları Dilovası'nda sanayileşme hareketlerinin ilk yılları olur, 1980'li yıllarda nüfus hızla artarak gecekondulaşmayla birlikte kentleşme başlar. Dünyada ve Türkiye'de isim yapmış birçok sanayi tesisi Dilovası'nda faaliyete girer.

Çerkeşli'nin Dilovası kesimi artık bahçelik değil, sanayi alanı haline gelmiştir. 1965'te başlayan sanayileşme ile Dilovası Türkiye'nin sanayi üssü olma yolunda hızla ilerlemeye devam ediyor.

Dilovası ilçesinin bugünkü ekonomisi sanayiye dayalıdır. İlçemiz sınırlarında 5 adet OSB ve 1 adet sanayi sitesi mevcuttur. 5 OSB'nin 4 tanesinde altyapı çalışmaları sonuçlanma aşamasına gelmiştir. Dilovası OSB faal durumdadır. Dilovası'nda faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarından bazıları Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları sıralamasında ilk sıralarda yer almaktadır. Uluslararası birçok markanın da üretim yeri Dilovası artık Dünya Markaların ürettiği Markalar şehridir.

Organize sanayi bölgelerinin kalbi ilçemizdedir. Dilovası Organize Bölgesi DOSB, İstanbul Makine İmalatçıları Organize Sanayi Bölgesi, İMES ve Kimya Organize Sanayi Bölgesi ile Dilovası sanayide önemli bir konuma sahiptir.

Dilovası'nın 700 yıllık köyleri

Kaymakam bey ile bir zamanların Demirciler, Çerkeşli ve Köşeler köylerinin bağ, bahçe ve buğday tarlaları'nın olduğu Kimyacılar, İMES ve Makinacılar organize sanayi bölgelerinin kurulduğu Belen ovasında geçiyoruz. Köşeler, Demirciler, Çerkeşli ve Tepeköy Organize sanayi bölgeleri arasında adete muhteşem bir tabloyu andırıyor ve geçmiş geleceğe bağlayan bir bağ gibi duruyor.

Dilovası köylerine hakim bir tepe'de durup Kaymakam beyin bölge ile ilgili verdiği bilgileri Devr-i Alem kameralarına kayıtlı ediyoruz...."

Dilovası'nın 4 köyü var. Tavşancılı Osmanlı döneminde nahiye merkezi ve Dilovası ilçe-

mizle birlikte belediye olmuştur.Tavşancıl çok önemli tarihi geçmişine olan bir bölgemiz. Geçtiğimiz aylarda Tavşancıl 'ın tarihi geçmişine ışık tutan birçok belge bulundu.Tavşancıl bugün Dilovası ilçemizle bir bütünlük içinde,Koruma ve sit alanı ilan edildi. Tavşancıl bölgesi tarihi evleri ile Sanayi kenti Dilovası'nın tarih,sanat ve kültür turizmi merkezi olarak Dilovası ilçemizin kültür urizm merkezi olarak marka şehir olmasına katkı sağlayacaktır... “

“.. Üçüncü boğaz köprüsü bağlantısı ve yeni oto yol Demirciler ve Köşeler köylerinden geçmesi planlanıyor. Toplu konut idaresi Köşeler bölgesinde önemli miktarda yer olarak toplu konut yapacak.Köylerimizin bir bölümü tarım alanı olarak ayrıldı. Köylerde halen küçük ve büyük baş hayvancılık yapılmakta.Köy hayatını devam ettirmek için devlet olarak tüm imkanlarımızı seferber edeceğiz...”

Kaymakam beyle köy gezimize kahvelerde oturup köylülülle sohbet ederek devam ediyoruz. Dilovası Köylerinin tarihi geçmişine ile ilgili kaymakam bey Devr-i Alem kameralarına Dilovası mahallesi'nin bağlı olduğu Çerkeşli köyü ile ilgili önemli bilgiler vermeye devam ediyor...

Çerkeşli'den doğan Dilovası ilçesi

Çerkeşli, adından anlaşılacağı gibi tarihi çok eskilere dayanan bir köyümüz. Tarihi çeşmele-ri, çınar ağaçları, yatırırları ve camisi ile Çerkeşli yüzlerce yıllık tarihi geçmişe sahip, Osmanlı Türkü olarak adlandırılan Manav-Türkmen geleneğinekendi örf ve ananelerini halen sürdürmektedir. 1419 tarihinde adını Bizans ordusu ile çarpışan Türk ordusunun Çerkeş bölüğünden aldığı bilinen,Çerkeşli,üzüm ve kirazları'nın yanı sıra Hereke tipi ipek halı dokumacılığı ile ün yapmıştır.

Kaymakam Hasan beyle Çerkeşli'ye selam ederek, Dilovası'nın bir başka tarihi köyü Demircilere gidiyoruz.

Demirciler mi? Gemiciler mi?

Demirciler köyü Sultan Orhan vakfı olan Diliskelesi sahilindeki Gemiciler köyünün Demircilere taşınması ile meydana gelir.700 yıllık

geçmişine olan bu köyün tarihi hamam kalıntıları, çeşmesi, köye özgü konak tipi evleri ve köy girişindeki koca mezarlığı Demirciler köyünün tarihi geçmişini gösteriyor. Bu köyde yetişen birçok alim Osmanlı saraylarında huzur hocalığı da yapmıştır..”.

Bugün köy hayatının halen bütün doğallığı ile sürdürdüğü Demirciler köyüne veda edip Köşeler köyüne gidiyoruz.

Sultan Orhan Vakfı Sekülü Köyünden Köşeler'e

Kaymakam Hasan beyle Dilovası köylerinde Devr-i Alem diyerek yeşillikler içinde düz bir ovada adeta bir tabloyu andıran Köşeler köyündeyiz.Tarihi geçmişine ve Muhteşem manzarası ile Köşeler köyü bize hoş geldin diyor.

Köşeler köyü Başbakanlık Osmanlı arşivlerindeki belgelerde Sultan Orhan döneminde Diliskelesindeki vakıf eserlerine gelir temin etmek için kurulan ve bugün sadece mezarlığı kalan Sekülü köyü olarak kurulmuş.Köşeler Köyü camisindeki tarihi kitabe, tarihi mezar taşlarında ki tarihi bilgiler Köşelerin yüzlerce yıllık tarihi bir geçmişe sahip olduğunu gösteriyor.1960'lı yıllarda açılan Köşeler Kur'an kursundan birçok din ve ilim adamı yetişmiş.Kur'an Kursu halen hizmetine devam ediyor.

Bir zamanlar padişah sofralarını süsleyen koyun yoğurdu,peynir ve kuzu dolmaları ile ünlü Köşeler de sayıları azalsada Koyun sürüleri var. Köşelerde küçükbaş hayvancılığı ile geçimini temin eden koyun sürüsü sahipleri 400 yıldan beri atalarının geleneğini yaşıyor...

Köşeler köyü yakınında sığırlık merasın-

da halen Çadırlarda hayvancılık yapan yüğrükler, inatla ve ısrarla Yüğrükler kültürümüzü yaşatması kültür ve medeniyet tarihimiz açısından çok önemli...”

Devr-i Alem kameraları Tepecik’de

Kaymakam beyle köy gezilerini sürdüren Devr-i Alem belgesel tv program ekibi , Köşeler köyündeki araştırma ve belgesel çekimlerini tamamlayarak kameralarını bu kezde Dilovası dağlarının zirvesinde bir kartal yuvasını andıran ve kuruluşu Fatih Sultan Mehmet’e kadar dayanan Tepecik köyüne çeviriyor.

Tepecik yada halk arasında ki ağzıyla Tepeköy’e girer girmez sevimli ve cana yakın insanlar bizleri karşılıyor.

Tepecik çok eski tarihi bir geçmişe sahip. Osmanlı öncesi uygarlıklara ait kalıntıların bulunduğu Tepecik, Fatih Sultan Mehmet Han tarafından merkezi bir köy haline getirilmiştir. Tepecik’te, tarım ve hayvancılık yapılmakta, Karadeniz, Akdeniz ve karasal iklimle iç içe olan köyde Abdülhamit han tarafından yapılan tarihi

camii görülmeye değer. çeşme, köydeki Türk sil mimarlık örneği evler asırlık mezarlık Tepecik köyünün tarihi geçmişini de yansıtıyor. Kahvede Köylülerle bölge’nin tarihi geçmişi üzerine sohbet ediyoruz...”.

Baki Kalan Gök Kubbe’de Hoş bir sedaimiş

Geçmiş gelecektir,Geçmiş olmanınla geleceği de olmaz diyerek Kaymakam Hasan Gök beyle Dilovası ilçesini birlikte gezdik.Tarihi, tarihin yaşadığı yerlerde araştırıp belgeselleştiren Devr-i Alem belgesel TV program ekibi olarak “ Tarih bilincine sahip olmak her şeye sahip olmaktır “ diyoruz.

Dilovası ilçesi ve köylerin’de yaptığımız araştırma ve belgesel çekimleri ile yeni ilçe olan Dilovası’nın tarihine not düşüp zamana notelik yaptığımıza inanıyoruz. Hazırladığımız belgesel pragramın TV kanallarında yayınlanması ile markalar şehri Dilovası’nın yurt içi ve yurt dışında tanınmasına vesile olacağız. Dilovası ilçemiz de kent kültürü bilinci oluşturup vefa borcunuza ödeyebilirsek ne mutlu “ Baki kalan gök

kubbe’de hoş bir sedaimiş..”

Dilovası’nın İlk Kaymakamı

Hasan Göç: İlçe statüsü kazanan Dilovası kaymakamlığına 4 Haziran 2008’de Resmi gazetede yayınlanan kararname ile Hasan Göç ilk kaymakamı olarak atandı.

1965 Çankırı Doğumlu Hasan Göç, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi’nden mezun oldu.

Çorum/Dodurga, Kastamonu/Daday, Konya /Gün-eyşinır, Elazığ/Baskil, Sakarya/Pamukova İlçe-lerinde Kaymakam olarak görev yaptı. Son olarak Dilovası’na atanan Hasan Göç, evli ve 3 çocuk babası.

Dilovası İlçesi Daire Müdürleri

Dilovası ilçemizde Milli Eğitim müdürlüğü, İlçe Nüfus müdürlüğü, İlçe Emniyet Müdürlüğü İlçe Müftülüğü, İlçe Jandarma Komutanlığı, Gümrük Saymanlık Müdürlüğü, İlçe Tarım Müdürlüğü ,Toplum Sağlığı Merkezi, Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı, Tapu Sicil Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezi, Mal Müdürlüğü gibi resmi daire ve müdürlükler bulunmakta ve Dilovası halkına hizmet etmektedir.

Dilovası İlçesi’nin Köy, Kasaba ve Mahalleleri

Sanayi, Tarih, Kültür ve Tarım kenti Dilovası’nda 11 mahalle ve 4 köy bulunmakta.

Dilovası Orhangazi Mahallesi, Mimar Sinan Mahallesi, Turgut Özal Mahallesi, Cumhuriyet Mahallesi, Fatih Mahallesi, Diiliskelesi Mahallesi, Yeni Yıldız Mahallesi, Tavşancıl Mahallesi, Yahya Kaptan, Yeni Mahalle ve Kayapınar Mahallesi olmak üzere toplam 11 Mahalle ve Demirciler, Köşeler, Tepecik ve Çerkeşli Köyleri yer almaktadır.

Dilovası İlçesi’nin İlk kuruluşundaki daire müdürleri

Kaymakam Hasan Göç, İlçe Jandarma Komutanı Mikail Arıkan, Belediye Başkanı Musa Karaman, Emniyet Müdürü E. Nuri Okumuş, Mil-

li Eğitim Müdürü Hayrettin Uyar, Yazı İşleri Müdür V. Mustafa Karasan, Mal Müdürü Şadan Aydın, Sağlık Grup Başkanı Kenan Tanış, Tarım Müdür V.Gökhan Turan, Gümrük Müdürü Zekai Sezer, Müftü M. Resul Haksöyler, S.Y.D Vakıf Müdürü Dilek Aykaç, Tapu Sicil Müdürü Mustafa Salih Yeğin, P.T.T. Müdürü Ümrân Eskibörekçioğlu, Orman İşletme Şefi Güray Murat Kan, Nüfus Müdürü Halil İpek, Halk Eğitim Müdürü Kamil Alim.

Dilovası İlçe Olduktan Sonra Yapılan Hizmetlerden Bazıları

- Kayapınar İlk Okuluna Sekiz (8) derslikli ek bina yapılarak isminin hayırsever Hacı Seyit TAŞAN İlk Okulu olarak değiştirilmesi,
- Orhangazi Mahallesine 24 derslikli Okul yapılmıştır.
- Mehmet Zeki Obdan İlk Okuluna Ek bina yapılmıştır.
- Mimar Sinan Mahallesine Ana Okulu yapılmıştır.
- Hükümet Konağı temeli atılmış ve yapımı devam etmektedir
- Devlet Hastanesi temeli atılmış ve yapımı devam etmektedir.
- Endüstri Meslek Lisesi temeli atılmış ve yapımı devam etmektedir.

Nahiye'den Belde'ye Tavşancıl Kasabası

Dilovası İlçesi'nin tarihi geçmişe sahip en önemli bölgesi Tavşancıl kasabasıdır. Hereke'den önce Gebze ilçesine bağlı Nahiye merkezi olan Tavşancıl, Dilovası ile birlikte belde belediye teşkilatı kuruldu. Tavşancıl Dilovası'nın ilçe olması ile Dilovası'na bağlandı. Ankara-İstanbul kara yolu ve körfeze bakan tepeler üzerinde kurulu bulunan Tavşancıl, Gebze'ye 12 km, İzmit'e 33 km, İstanbul'a 60 km uzaklıktadır. Doğusunda Hereke, batısında Dilovası, kuzeyinde Çerkeşli Köyü, güneyinde Marmara denizi vardır. Düz alanların kullanımı özellikle meyveciliğe, bağcılığa, zeytinliğe, ağaçlı tarıma elverişlidir. Yer altı suları yönünden şanslıdır.

Roma Bizans döneminde önemli bir yerleşim yeri olan Tavşancıl, Selçuklular hâkimiyetindeyken Bizanslılarla sınır beldesiydi. 15. yüzyılda Osmanlı topraklarına katılan bu küçük yerleşim birimi Kocaeli Sancağı'na bağlanmıştı.

Arşivlerimizden elde edilen bilgilere göre Tavşancıl, Osmanlı ordusunun Anadolu seferlerinde konaklama yerlerinden biriydi. Köyün eski mezarlığında 1722 yılına varan mezar taşları tespit edilmiştir. Ayrıca, Yeniçerilere ait mezar taşları da bulunmuştur.

1871 yılında tren istasyonunun açılmasıyla Tavşancıl'dan İstanbul'a demir yolu bağlantısı kurulmuştur. Tavşancıl, sahil beldesi olması dolayısıyla, deniz yoluyla da o zamanın başkenti olan İstanbul'a bağlanmaktaydı. O dönemde köyde önemli sayıda gemi kaptanı, tayfası ve kalafatçı bulunmaktaydı. Kurtuluş Savaşı'nın en önemli simalarından Yahya Kaptan da Tavşancıl'dır.

Osmanlı devrinde ziraatin yaygın olduğu bilinmektedir. Özellikle meşhur Çavuş Üzümlü, devrin padişahlarına buradan gönderilmekteydi. Tavşancıl'ın merkez kısmı olan yamaçtaki yerleşim yerinde yağ üretimi, fırın, berber, kahvehane ve diğer dükkânlar bulun-

maktaydı. 185 vergi hanesi bulunan köyün 1845'te nüfusu 750'ydi. O zaman bir camisi ve bir ilkokulu (sübyan mektebi) vardı.

Dilovası İlçesine Bağlı Köyler

Çerkeşli Köyü

Dilovası'nın en önemli yerleşim merkezi olan Çerkeşli gerek tarihi gerekse konumu itibarıyla yüklendiği görev açısından oldukça önemlidir. Dilovası'nın ilk yerleşim bölgesi olması sebebiyle Çerkeşliye genişçe yer verilmesi uygun olacaktır.

Çerkeşli, Gebze'ye 18 km uzaklıkta yer almaktadır. Balıkaya havzasının kuzeydoğu kesiminde yer alan Çerkeşli, Belen Ovası'nın da hemen güneydoğusunda yer almaktadır. Çerkeşli'nin güneybatı kesiminde Dilovası ilçesi güneydoğusunda Tavşancıl ve Yukarı Hereke, kuzey kesiminde Tepecik köyü Kuzeybatıda Köşeler köyü, batıda Demirciler köyü, güneybatıda Tavşanlı köyü bulunmaktadır.

Adını Bizans ordusu ile çarpışan Türk ordusunun Çerkez bölüğünden aldığı bilinmektedir. Köyün üç tarafı pek yüksek olmayan dağlarla çevrilidir. Çavuş üzümü ve Hereke halı dokumacılığıyla ünlüdür. Hayvan ağılları ile modern tavuk çiftlikleri bulunmaktadır. Ayrıca köyün amatör spor kulübü ve avcılık atıcılık kulübü de bulunmaktadır. Çeşitli alt yapı sorunlarıyla mücadele etmişse de günümüzde bu durumun büyük ölçüde üstesinden gelmiş bir yerleşim bölgesidir.

Çerkeşli'nin günümüzden yaklaşık olarak 650 sene evvelinde Orhan Gazi (1324-1362) zamanında yöreye gelen Türkler tarafından kurulduğu bilinmektedir. Çerkeşli'nin bu bölgede o zamanlar Bizanslılarla yapılan bir savaştan sonra kurulduğu bilinmektedir. İlk olarak 1326'da Türkler tarafından fethedilen Gebze yöresi 1328'de Bizanslılarca alınmış, 1329'da Pelekanon zaferiyle tekrar alındıysa

da bu biraz pahalıya mal olmuştur.

Anlatılanlara göre Hereke'nin fethedilmesinden sonra Osmanlı ordusu Gebze üzerine doğru ilerlerken bir Bizans ordusuyla karşılaşmıştır. Yapılan şiddetli meydan savaşından sonra Türk ordusu zaferi kazanmış ancak bu savaşta Çerkeş Bölüğü'nden (o zamanlar bölükler memleketlere göre ayrılmış) dört kişi ya da dört kardeş birden şehit düşmüş ve bu bölgeye gömülmüşlerdir. Bu mezarların başınada birer nöbetçi asker dikilmiş, bundan sonra takip eden yıllarda bu dört şehit askerin anne-babası ve akrabaları yedi hane olarak gelip bu bölgeye yerleşmişlerdir. Şehitlerinin bulunduğu bu yörede bir köy kurmuşlar ve kurulan köye de Çerkeşli adını vermişlerdir. Bu ismin de kurulduğu günden beri değişmeyerek zamanımıza kadar böyle gelmiş olduğu bilinmektedir.

Köy Timur yenilgisinden sonra 1403'te Bizans işgaline uğramış, 1410'da kurtarılmış ancak 1411'de yapılan antlaşmayla tekrar Bizans'a bırakılmıştır. Gebze yöresindeki bu işgal dönemi 1419'a kadar sürmüştür. Sonra Çelebi Sultan Mehmet'in kumandanlarından Timurtaşoğlu Ali Paşa Gebze yöresini kalıcı olarak fethetmiştir.

Gemiciler Köyü Çerkeşli'ye Sığınmıştır

Çerkeşli köyünün kuruluşu ile ilgili rivayetler bununla da kalmamaktadır. Osmanlı Türklerinin yöredeki ilk zamanlarında Diliskelesi ile Tavşancıl arasında Eynarca derezinin İzmit Körfezine kavuştuğu kesimde Eynarca ya da Gemiciler adında Müslüman bir Türk köyü bulunmaktaydı. Aynı dönemlerde İstanbul'un Galata kesimi Bizanslılara değil Cenevizlilere aitti. O zamanlar Bizanslılarla antlaşma halinde olup onlardan yüz bulan Cenevizlilere ait korsan gemiler rahatlıkla Marmara Denizine ve İzmit Körfezi'ne girebiliyorlardı. Bu gemiler körfez kıyısındaki Türk köylerine baskın düzenlemiş, köylülere büyük zulümler yapıyorlardı. İşte o dönemlerde Cenevizli korsanların sık sık köyle-

rini basmasından bıkan Gemiciler köyünden 15 hane sonunda deniz kıyısından 6-7 km kadar içlere, Çerkeşli köyünün bulunduğu bölgeye sığınmışlardı. Çerkeş'ten gelen yedi hanelik gruptan sonra Gemiciler köyünden gelen 15 hanelik gurubunda bu yöreye yerleşmesiyle köy 22 haneye ulaşmıştı.

Bilinene göre Gemiciler köyünün tamamı Çerkeşli köyüne göç etmediğinden kalan köylüler Eynarca kesiminde günlük hayatlarını sürdürmüşlerdir. Bu köyün ahalisi 18. yüzyılın başlarında köylerini terk ederek Tavşancıl köyüne yerleşmişlerdir.

Salkım Salkım Çerkeşli

Çerkeşli bölgesi Osmanlı Döneminde de önemli bir yere sahipti. Osmanlı zamanında toprak sahipleri, has, zeamet ve tımar olarak üç bölüme ayrılmaktaydı. Bu dönemde başta Gebze'nin Çerkeşli ve Demirciler köyü ahalisi olmak üzere tımar sahibi olarak köylüler her sene Osmanlı ordusundan en az 6 aske-

rin masraflarını karşılamak zorundaydılar. Bu şartlarla köylülere toprak işletme hakkı veriliyordu.

Dilovası arazisi de o dönemlerde bağlık ve bahçelik olup Çerkeşli ve Demirciler köylerinde ikamet eden tımar sahiplerine ait idi. Gebze köylerindeki bu durum Sultan İkinci Mahmut (1808-1839) dönemine kadar devam etmiştir. Osmanlı Devleti'nin yükselme ve duraklama dönemlerinde Gebze'nin Çerkeşli ve Tavşancıl köylerinin çevresi hep üzüm bağlarıyla çevriliydi.

Çerkeşli ve Tavşancıl'ın yurt çapındaki meşhur çavuş üzümleri Anadolu'ya ve İstanbul'a nam salmıştır. Çerkeşli ve Tavşancıl köylerinden her sene üç yüz at arabası dolu üzüm İstanbul pazarlarına ve Topkapı Sarayı'na taşınır bizzat sultana sunulurdu.

Günümüzde Çerkeşli

1955 yılında yapılan E-5 karayolunun Dilovası kesiminden geçmesi Çerkeşli için bir

dönüm noktası olmuştur. Çünkü bu zamana kadar Çerkeşli köyünün bağ ve bahçelerinin büyük bir kısmı Dilovası kesiminde yer almaktaydı. Bununla birlikte 1960 yılından itibaren Dilovası'nın bir sanayi merkezi haline gelmesi, Çerkeşli'de büyük nüfus artışına yol açmıştır. Çerkeşlinin nüfus dağılımında yer aldığı tabloya bakıldığında 1965'de 808 olan toplam nüfus, bu tarihten itibaren büyük kısımını Doğu ve Güneydoğu kökenli vatandaşların oluşturduğu göçlerin ivme kazanmasıyla 1970'te 1226'ya, 1980'de 4000'e ulaştı. 31 Aralık 1986 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan bir karar ile 8500 nüfuslu Çerkeşli Köyü ile 3800 nüfuslu Muallimköy birleştirilerek Dilovası'nda toplam 1200 nüfuslu bir belediyele kararlaştırılmış, söz konusu belediye 7 Haziran 1987 tarihinde yapılan belediye başkanlığı seçimlerinden sonra Dilovası Belediyesi adı altında hizmete başlamıştır. Bu arada yukarı Çerkeşli Köyü ile Asıl Muallim Köyü (650 nüfuslu) nün daha sonra (Ekim 1987'de)Dilovası Belediyesi'nden ayrılıp tekrar müstakil bir köy durumuna getirilmesi için bir referandum yapılmıştır. Çer-

keşli Köyü ve Muallimköy Haziran 1988 tarihinde İçişleri Bakanlığı'nın onayıyla Dilovası beldesinden ayrılıp tekrar müstakil birer köy durumuna gelmişlerdir.

Çerkeşli köyü bulunduğu konum itibarıyla oldukça şanslıdır. Zira elektrik, telefon, su, yol, sağlık ocağı, okul, cami gibi alt yapı eksiklikleri olmayan köyde Dilovası'ndaki sanayi kuruluşlarının sayesinde işsizlik gibi bir sorun da kalmamıştır. Ancak, sanayinin bazı yönlerden olumsuz etkileri de yok değildir.

Birkaç sene öncesine kadar Çerkeşli'nin belli başlı gelir ve geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktı. Dilovası-Çerkeşli ve Çerkeşli-Tavşancıl arasındaki arazide bu köylülere ait üzüm bağları ve kiraz bahçeleri bulunmaktaydı. Köy yakınlarında büyük ve modern bir tavuk çiftliği Parktavuk mevcut olup yine köy yakınlarında hayvan ağılları bulunmaktaydı. Bu hayvanlardan elde edilen ürünler Gebze ve İstanbul'da pazarlanmaktaydı. Şu an Çerkeşli Köyü çevresinde yapılan İMES organize sanayisi ile birlikte köyümüzün eski geçim kaynakları olan tarım ve hayvancılık neredeyse bitmiş durumdadır.

Daha önceleri Hereke tipi halı dokumacılığı ileri olan Çerkeşli'de dokunan halılar cumartesi günleri Hereke'de kurulan halı pazarında satılmaktaydı; fakat son 10 yıldır sanayinin de etkisiyle halıcılık sanatı da yok olmaktadır.

Çerkeşli orman yönünden pek zengin olmayan bir köydür. Ancak yine de Çerkeşli-Tepecik köyleri arasında çukurluk ve düz olan geniş bir alan (Eşref Ağa Korusu) ağaçlıktır. Sağlam bir koruyu andıran bu alanın özellikle batı yönü yüksek dağlık şeklindedir ve Tepecik-Köseler yolu buradan geçmektedir. Köyde 70 ton kapasiteli su deposu vardır. Çerkeşlinin güney kesiminde Dilovası'na giden asfalt yolu Doğu kesimi piknik yapmaya müsait olup Dilovası ve çevre köylerden pek çok kişi buradaki bir çeşmenin (Akpınar çeşmesi) başında piknik yapıp hafta sonlarını değerlendirilmektedirler.

Çerkeşli köyünün çevresindeki belli başlı tepeler ise güneyinde, Nuh Kireç Tesislerinin

bulunduğu tepe Kuzgun bayırı, doğusunda, Söğütlü sıfat tepesi, Çardak bayırı, Taflan bayırı bulunmaktadır. Batısında, Manastır tepe, Tavşanlı-Çerkeşli arası Kabakoztepe, kuzevinde, Çerkeşli-Demirciler arasında Karaağaç bayırı, güneybatısında da Akpınar sırtı sayılabilir. Köydeki tek akarsu ise (aşağı) Çerkeşli köyü altından doğup Diliskelesi istikametine akan Dil Deresi'dir.

Demirciler Köyü

Demirciler Köyü İzmit'e 45 km mesafede, Gebze ilçe merkezinin kuzeydoğu kesiminde yer almaktadır. Dilovası ilçesi'nin 4 köyünden birisidir.

Bölgede Karadeniz iklimi hüküm sürmektedir. Belen dağının güneybatısında yer alan Demirciler Köyü aynı adı taşıyan ovada, Balıkaya havzasının hemen 2 km kuzeyindedir. Köyün belli başlı akarsuları Değirmen(Deli)

dere ile Gürlek dereleridir.

Köyün belli başlı gelir ve geçim kaynakları meyve ve sebzeçilik ile süt üretimi olup özellikle küçükbaş hayvan yetiştiriciliği önemli bir yer tutmaktadır.

Köyde 1958'de yaptırılan bir ilkokul, 1969-71 yıllarında inşa edilen bir cami, bir köy evi, bir öğretmenevi, imamevi, 1988'de yapımına başlanıp hâlen devlet yardımı yapılmadığı için tamamlanamamış olan 130 ton kapasiteli bir su deposu mevcuttur. Köy 20 sene önce elektriğe, Mayıs 1992'de Köselerden beslenen bir santral ile telefona ve 1993 yılı eylül ayında köylülerin de yardımıyla Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü'nce yaptırılan asfalt bir yola kavuşmuştur.

Gemiciler Köyü, Demirciler Oldu

Demirciler Köyü'nün tarihi geçmişi oldukça eski zamanlara dayanmaktadır. Civarındaki ilk yerleşimin, Bizanslılar Dönemi'nde kurulan bir Rum köyü olduğu sanılmaktadır.

Bu köy, yöre Türkleştikten sonra tarihe karışmıştır. Ardından günümüzden en az 600 ya da 650 sene önce burada bir Türk köyü kurulmuştur. Birkaç haneden oluşan bu köye de Sinanoğlu Çiftliği denmiştir. Denizli-Köseler ve Mollafenari gibi civar köylere nazaran daha eski tarihi geçmişe sahip olduğu bilinen bu köy günümüzdeki bölgeye yerleşmiş.

Demirciler Köyü'nün hemen yakınlarında bir de Küplü adında Rum Köyü Kurulu bulunmaktaydı. 10-15 haneden oluşan bu köy buraya Bizanslılar döneminde kurulmuştu, yöre Türkleştikten sonra da bir süre varlığını sürdürmüş ve İstanbul'un fethinden sonra köy tümü ile terk edilmiş ve böylece tarihe karışmıştır. Bu köyün kalıntıları hâlen durmaktadır. Demirciler Köyü'nün Osmanlılar dönemindeki adı Gemiciler (Denizciler) Köyü olarak bilinmekteydi. Köyün iskelesi de Dilovası ile Tavşancıl arasındaki Eynarce mevkiinde (bu günkü köye 13 km. mesafede) bulunmaktaydı. Bu iskelede Gemiciler adında bir köy bulunuyordu. Bu köyün merkezi kuvvetle muhtemel şimdiki Demirciler'di.

Demirciler Köyü'nde Nüfus

Demirciler'in 1965 yılı nüfus sayımına göre nüfusu 470 idi. Bu nüfus Gebze ilçe merkezine yapılan göçler yüzünden 1970 yılı sayımında düşmüştür. 1985' e gelindiğinde köy nüfusu 515, 1990 yılı nüfus sayımında ise 571 olarak belirlenmişti. Köyün bugünkü nüfusu ise 600'ü aşmıştır. 125 haneden fazla olan köyden yaklaşık 40 hane de Gebze ilçe merkezinde ikamet etmektedir.

Demirciler Köyü konaklarıyla ünlüdür. 19.yy Osmanlı mimarisinin birbirinden güzel örnekleri burada bulunmaktadır. Köyde tarihi hamam ve çeşme ile ulu çınarlar köyün tarihi geçmişini yansıtmaktadır.

Demirciler Köyü'nün alt yapısı da günden güne geliştirilmektedir. İçme suyu şebekesi vardır; ancak yeterli olmadığı için geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Doğalgaz ve kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır; fakat Rusya'dan Türkiye'ye gelen Doğalgaz boru hattı 1988 yılında bu köyün yakınlarından geçirilmiştir.

Tepecik Köyü

Kuzeydoğusunda Yağcılar Köyü ile güneydoğusunda Yukarı Hereke ve Elmacık Köyüyle, doğusunda ise Nasip, Şemsettin ve Sevindikli köyleriyle çevrilidir.

Halk arasında Tepeköy olarak da adlandırılan Tepecik Köyü adındanda anlaşılacağı gibi küçük bir tepeye yaslandığı için bu isimle anılmaktadır. (İzmit merkez ilçede ve Karamürsel ilçesinde de Tepeköy adını taşıyan birer köy mevcuttur.)Yaklaşık 1000 sene öncesinde bile Bizans köylerinin var olduğu bilinen bölgede yerleşimin ilk olarak ne zaman kurulduğu bilinmemektedir.

Kayalı Dağı'nın çevresinde Hristiyanlık ve Roma öncesinde bazı yazıtlar tespit edilmiştir. Ancak o zamanlar bu yörede yerleşim olup olmadığı konusunda net bir bilgi bulunmamaktadır.Tepecik Köyü'nün çevresinde Bizans döneminde çeşitli köyler kurulmuş, bu

köylerden çok azının kalıntıları günümüze ulaşmıştır.

Köy, Osmanlıların Yükselme döneminde altın çağını yaşamıştır. Özellikle 14. yy'da iyice gelişerek bir rivayete göre 300, bir rivayete göre de 500 haneye ulaşarak kasaba görünümünü almıştır. Ancak daha sonraki dönemlerde çıkan ve yıllarca süren bir kıtlık sebebiyle köy halkının çoğunluğu Gebze, Tavşancıl ve Hereke gibi çevre yerleşmelere göç etmiştir. Bu yüzden köyün nüfusu bir hayli azalmış, boşalan evler de zamanla yıkılmıştır.

Tepecik Kurtuluş Savaşı döneminde ve işgal yıllarında ise diğer köylere nazaran oldukça şanslı olup çok fazla zarar görmemiştir.

1950'li yıllarda Yukarı Hereke'den inşasına başlayıp Kayalıdağı yakınından geçen bir yol inşa edilmiştir. 1970'li yılların sonunda Tepecik ile Çerkeşli köyleri arasında 7 km'lik bir yol açıldıysa da yol 1981 yılında yarım halde bırakılıp hizmete sokulamamıştır. Daha önce

toprak yol olan köy yolu 1995 yılında asfaltlanmıştır.

Köy 1958 yılında ilkokula, 1974 yılında elektrige kavuşmuştur. 1980'li yıllarda köyde 50 tonluk bir su deposu inşa edilmiştir. 1993 yılının Mayıs ayında Köseler Köyü'ne konan 500 abonelik bir telefon santraliyle bu köyün yanı sıra Demirciler ve Tepecik köylerindeki evler de telefona kavuşmuştur. 1980'li yıllarda hizmete açılan Tepecik Köyü Orman Kalındırma Kooperatifi, 1990'lı yılların başında feshedilerek faaliyetlerini durdurmuştur.

1950'li yıllarda E-5 karayolu inşa edilince Gebze yöresine fabrikalar inşa edilmeye başlandı. Bağ ve bahçeciliğin yerini sanayi işçiliği aldı. Yine Gebze köylerinden yüzlerce aile Gebze ilçe merkezine göçmeye başladı. Tepecik Köyü'nden de son 30 yılda en az 150 kişi Gebze, Dilovası ve Hereke gibi beldelere göç edip yerleşti.

Tepecik'in belli başlı gelir ve geçim kaynakları tarım ve hayvancılık olup kısmen odunculuk ve Hereke tipi halı dokumacılığı da yapılmaktadır. Ayrıca köyden bazı kimseler de Dilovası'ndaki bir sanayi kuruluşunda çalışmaktadır. Köy civarında çok sayıda koyun ağılı bulunmaktadır. Yakın zamana kadar Tepecik Köyü'nün üzüm yetiştiriciliği de ileri safhadaydı; ancak günümüzde eski değerini yitirdiği görülmektedir.

Tepecik'in en önemli tarihi eseri olarak Sultan ikinci Abdülhamit Han tarafından yaptırılan Tepecik Köyü Camii gösterilebilir. Köydeki diğer tarihi yapılar olarak Köypınarı Kuyu'su (Bakirli Çeşme) ve Köseler ile Tepecik köyleri arasındaki Cennet Kuyu sayılabilir. Bakirli ve Cennet Kuyu kaynak sularıdır.

Ayrıca Erenler mevkiinde iki yatır, Yedikuleler mevkiinde de eski bir mermer taş mevcuttur. Yakın bir tarihte Tepecik Köyü yakınlarındaki Kayalı radar istasyonunun inşaatı sırasında masa taşı da bulunmuştur. Söz konusu olan taş bugün radar istasyonu komutanlık binasının önündedir. Tepecik'in tabiat güzellikleri kendine has yapısıyla bakir bir görünüm arz etmektedir. Karanlıkdere, Koz-

dere, Çağlan Deresi, Çırçır deresi, Kavaklıdere, Alfat deresi, Dombay Tokadı ve Çöreken dereleri belli başlı akarsularıdır.

Köy civarında bir kaç adet de küçük göl bulunmaktadır. Tepecik-Köseler Çerkeşli üçgeni arasındaki düz çukurluk arazide bulunan göller şunlardır: Sülüklü Göl, Irganlı Gölü ve Köseler Köyü arazisindeki Karabaş gölleridir. Tepecik Köyü civarındaki belli başlı dağlar ise Köyün 8 km. doğusunda bulunan Kocaali Yarımadasındaki dağların Doruk noktası olan (647 metre yüksekliğindeki) Kayalı tepesi, Karakaya Tepe; Yukarı Hereke ile Tepecik köyleri arasındaki Serçe Tepe, Erenler Bayırı, Kutçabayır ve Karahüseyin Bayırı sayılabilir. Köyün çevresi koruluk olup yine Tepecik-Çerkeşli arasındaki çukurluk alan seyrek ağaçlıktır. Köyün ormanları eski İstanbul-İzmit yolunun kuzeyinde kalmaktadır.

Köşeler Köyü

Köşeler, Belen Dağı'nın kuzeyinde, eski İstanbul-İzmit yolunun 2 km. güneyinde, Demirciler Köyüne inen yolun ise 1 km. doğusundadır.

Belen Ovası üzerinde kurulan bu köy yer verimli topraklara sahip olmasına rağmen arazinin geniş bir bölümü de yapı itibarıyla kayalıktır. Köyün 3 km. kuzeyinde Tepecik, 10 km kuzeydoğusunda Yağcılar, 9 km. kuzeybatısında Denizli, 3 km. güneybatısında Demirciler, 7 km güneydoğusunda Çerkeşli köyleri bulunmaktadır. Köy E-5 karayolunun 9 km. kuzeyinde Ballıkaya vadisinin de hemen kuzeydoğu kesiminde yer almaktadır. Köyün adının nereden geldiği ve geçmişi hakkında bilgi yoktur.

1965 yılında 425 nüfusa sahip olan Köşeler'in nüfusu 1985 yılında 449'a ulaşabilmiştir. O zaman köy 85 haneden ibaret idi. Köyün nüfusu 1990'a gelindiğinde 474 olarak belirlenmiştir. Bu günkü nüfusu ise 510'dur.

Köşeler Köyü'nde bir ilkokul, bir cami, bir imamevi, bir PTT şubesi, Naşas fabrikasına ait bir kâğıt deposu ve bir de muhtarlık binası mevcuttur. Ayrıca, 1993 yılı sonunda Geb-

ze Belediyesi'nin ve Kocaeli Valiliği'nin yardımlarıyla köy caminin önüne bir park yapılmıştır.

Belli başlı gelir ve geçim kaynakları tarım (Bağcılık, bahçecilik vb.) ve hayvancılık olup köyde iki adet modern tavuk çiftliği ile bazı koyun ağılları bulunmaktadır. Halıcılık ve nakliyecilikten de gelir elde edilmekte olup yine bazı köylüler Dilovası'ndaki iş yerlerinde çalışmaktadırlar. Köyde hayvanlardan elde edilen sütler Gebze ve İstanbul'daki bazı firmalara satılmaktadır.

Bu köyde belli başlı akarsular köyün içme suyunun karşılayan Gayeseli Deresi, Elmalı, Bahçecik ve Durağca Deresi'dir.

Köy kültürü oldukça renklidir. Köy günlerinde yörenin geleneksel adetleri devam ettirilmektedir. Köyde, mimari açıdan kıymetli olan tarihi köy konakları da bulunmaktadır. Köyün tarihi camisinden kalan kilitaba ile Köşeler köyünün tarihi tarihi mezar taşları köyün tarihi'nin eski olduğunu göstermektedir.

Köyün toprak yapısı genel kayalık olduğu için zemin taş ocağı yapımına müsaittir. Köşelerden en çok 25-30 sene öncesi kadar kireç ocakları işletiliyordu.

Dilovası İlçesine Bağlı Mahalleler

Dilovası İlçesi'ne bağlı 11 mahalle ve 4 köy bulunmaktadır. Dilovası Orhangazi Mahallesi, Mimar Sinan Mahallesi, Turgut Özal Mahallesi, Cumhuriyet Mahallesi, Fatih Mahallesi, Diliskelesi Mahallesi, Yeni Yıldız Mahallesi, Tavşancıl Mahallesi, Yahya Kaptan, Yeni Mahalle ve Kayapınar Mahallesi olmak üzere toplam 11 Mahalle ve Demirciler, Köseler, Tepcek ve Çerkeşli köylerinden oluşmakta.

Dilovası 1985 yılı nüfus sayımında 10.602 olan nüfusu ile belde belediyesi olmaya hak kazandı. 7 Haziran 1987'de Dilovası'nda belediye teşkilatı kurularak ANAP'tan Ercan Dalkılıç'ı Belde Belediye başkanı seçildi. 1987'den 1994'e kadar iki dönem belediye Başkanı olan Ercan Dalkılıç 1994 Seçimlerinde yerini Refah Partisi'nden Halit Yaşar'a bıraktı. 1999 seçimleriyle tekrar göreve gelen Ercan Dalkılıç 2004 Seçimlerinde MHP'den Musa Kahraman'a başkanlık görevini teslim etti. 2008'de ilçe olan Dilovası'nın ilk ilçe Belediye Başkanı Ak Parti'den Cemil Yaman oldu.

1. Cumhuriyet Mahallesi

5 bin nüfusu bulunan mahallenin ilk muhtarı Fevzi Turgut'tur. 1987 yılında kurulan mahallenin mevcut muhtarı Sait Ustaer'dir.

2. Diliskelesi Mahallesi

Adını Diliskelesi'nden alan mahalle kurucu muhtarı İsmail Bayraktar, mevcut muhtarı ise Murat Dursun. Diliskelesi mahallesi adını Diliskelesi sahilinde denize doğru dil şeklinde toprak çıkıntısı olması, burada vaktiyle Dilbaba diye bir ermişin yaşaması ve ismini vermesi söylentileri bulunmaktadır.

3. Fatih Mahallesi

Fatih Mahallesi 1987 yılında kurulan Fatih mahallesinin ilk muhtarı Mücahit Ayar. 2009 yerel seçimlerinde muhtarı Mustafa Yılmaz oldu. 70 hane ve 300 nüfusu ile ilçenin küçük mahallerinden birisi durumundadır.

4. Kayapınar Mahallesi

1987 yılında kurulan mahallenin ilk muhtarı Kazım Adıgüzel. 15 bin nüfusa sahip. Muhtarı M. Siddık Turak'dır.

5. Orhan Gazi Mahallesi

Orhan Gazi Mahallesi 1987 yılında kuruldu. Ebubbekir Özavcı'nın muhtarı olduğu Orhan Gazi mahallesinin kurucu muhtarı Selahtin Sap'tır.

6. Mimar Sinan Mahallesi

Kendisi küçük ama tarihi büyük olan bu ilçede Mimar Sinan Mahallesi 1987 yılında kuruldu. Mevcut muhtarı Halis Polat olan mahallenin ilk muhtarı Münir Celep'tir.

7. Yeni Yıldız Mahallesi

100 hane bin 500 nüfusuyla Dilovası'nın en küçük mahallelerinden birisidir. İlk muhtarı İdris Çankaya'dır. 1989'da kurulan mahallenin muhtarı Aziz Kır'dır.

8. Turgut Özal Mahallesi

İlk muhtarı Ümit Kılıç olan Turgut Özal Mahallesi 1987 yılında kuruldu. Mevcut muhtarı Mehmet Şirin Barış'ın olduğu mahallede 2 bin hane ve 5 bin nüfusu bulunmaktadır.

9. Tavşancıl Mahallesi

Kuruluşu 1940 ve öncesine dayanan mahallenin ilk muhtarı Burhan Civelek'tir. Dilovası'nın en eski mahallesinden biri olan Tavşancıl'ın 300 hanesi ve bin 200 nüfusu bulunuyor. 2009 yerel seçimlerinde Hatice Tuzcu mahalle muhtarı olarak seçildi.

10. Yahya Kaptan Mahallesi

Adını Kurtuluş Savaşı'nın ünlü komutanı Yahya Kaptan'dan alan mahalle 1989 yılında kuruldu. İlk muhtarı Halis Umur'dur. 900 hanesi, 18 bin nüfusu bulunan mahalle 2009 yerel seçimlerinde Adnan Korucu'yu muhtar olarak seçti..

11. Yeni Mahalle

Mahalle muhtarı Ekrem Yıldırım'dır.

Mahalle isimleri alfabetik sıralanmıştır.

“Roma” İmparatoru Konstantin Bu Topraklarda Öldü

Çerkeşli Köyünün tarihi geçmişi oldukça eski zamanlara dayanmaktadır. Anlatılanlara göre bu köyün en eski yerleşim yeri bu günkü Çerkeşli köyü ile Yukarı Hereke arasındaki Altınoluk mıntıkası (diğer bir adıyla Kocataşan mevkii) olarak bilinmektedir.

Bugünkü Çerkeşli köyünün yaklaşık 4- 5 km kadar kuzeydoğusunda kalan eski Altınoluk köyünün günümüzden yaklaşık 2000 yıl evvel kurulmuş olup yine zamanla 1600 sene evvel tarihe karışmış olabileceği tahmin edilmektedir.

Yukarı Hereke yöresi, 22 Mayıs 337’de Roma İmparatoru Büyük Konstantin’in öldüğü topraklardır. Bir Romalı tarihçiye göre im-

parator Konstantin Roma topraklarında Hıristiyanlığı serbest bırakmasına rağmen kendisi ömrünün son zamanlarına kadar putperest olarak yaşamıştır.

Sasani kralı Şahpur’un üzerine büyük bir orduyla sefere çıktığı bir sırada Libyssa (Gebze) ile Nicomedia (izmit) arasındaki Ancyrona (Hereke) kasabasında aniden hastalanınca başına üşüşen tabipler hastalığına derman aramışlardır. Ancak hastalığı gitgide ilerlemiş ve 22 Mayıs’ta Ancyrona’da (Hereke) da ölmüştür. İsa peygamberin on iki havarisini temsil eden mermer bir lahite konup burada topağa verilmiştir.

Mezarının halen bu civarda bilinmeyen bir yerde olduğu sanılmaktadır.

Neden Tavşancıl

Bizans tarihçilerine göre; Tavşancıl'ın ilk adı Fhilokrene'dir. Bazı rivayetlere göre de çok eski dönemlerde tavşan türünün pek bol olmasından dolayı, Tavşancıl dendiği sanılmaktadır.

Ancak, günümüzde kullanılan ismin Orta Asya'dan geldiği bilinmektedir. Tavşancıl'da 1421 yılından itibaren Yıldızhan Boyu'na bağlı Türkmenler, yoğun olarak İzmit Körfezi'nin kuzeyine yerleşmeye başlamışlardır. Gekbuze'den (Gebze) sonra kurdukları en büyük yerleşime Tavşancıl ismini vermişlerdir. (Tavşancıl, Orta Asya'dan hatıra bir Totem Kuşu) Böylece Tavşancıl ismi günümüze kadar ulaşmıştır.

Tavşancıl Belediye Oluyor

1923 yılında, Kocaeli-Gebze ilçesine bağlı bir köy olan Tavşancıl 1940 yılında nahiye olmuştur. Merkezi Gebze olan 30 köyden 10 tanesi Tavşancıl'a bağlanmıştır. 1948 yılında, Nahiye Merkezi Hereke'ye taşınmış, 26 Mart 1989 yılında belediye olmuştur. Belediyeye bağlı 3 muhtarlık oluşturulmuştur. Kasabada Cumhuriyet, Yahya Kaptan, Yenimahalle ve merkezden ayrı olarak Dilovası tarafında Kapyınar adıyla 4 mahalle oluşturuldu. 2000 yılı nüfus sayısı 5680'dir.

Tavşancıl'ın kendi tarihi yolculuğu köyden nahiye, nahiyeden beldeliğe uzanır. Tavşancıl'ın kentleşme sürecine girişiyle belediyeçiliğe doğru seyri devam etmişse de bugün Dilovası'na bağlı geniş ve gelişmiş bir mahalle konumunda olsa da tarihi geçmişi ile Dilovası nitelik ve niceliğini korumaktadır.

Tavşancıl gerek köy, gerek nahiye ve gerekse belediye olduğu yıllarda Bölgede düzenlenen panel, konferans, söyleşi, tiyatro, şiir dinletisi, halk konseri, resim sergisi, folklor gösterileri ile beldenin ve halkın sosyal yaşantısı renklendirilerek kalıcı değerler edinilmesine katkıda bulunulmuş, Tavşancıl'ın yurtiçi ve yurt dışında tanıtılmasına katkılar sağlamıştır. Tavşancıl Spor Kulübü önemli sportif faaliyetler yaptı. Amatör olarak 1954 yılında kurulan kulüp 1989 yılında belediyenin ve sanayicilerin katkılarıyla profesyonel bir sürece adımı atmış olup halen faaliyetlerini sürdürmektedir. Tavşancıl spor, bölgemizde önemli futbol kulüplerinden birisidir.

Tavşancıl'ın Yiğidi Yahya Kaptan

Tavşancıl, milli mücadelenin önemli bir şehidini sinesinde barındırıyor. Tavşancıl deyince akla gelen en önemli isimlerden biri de Yahya Kaptan'dır (1891-1922). Bu gözü pek Kuvva-i Milliye komutanı, Müslüman Türk köylerine saldıran Sırp ve Bulgar çetelerine karşı savaştı, Balkan Savaşı çarpışmalarına katılmıştır.

I. Dünya Savaşı'nda Teşkilat-ı Mahsusa'ya katılarak önemli hizmetlerde bulunmuştur. I. Dünya Savaşı'nın ardından ordunun etkisiz hale gelmesiyle Yahya Kaptan da İstanbul'a gelmiş, ardından Karakol Cemiyeti'nin Menzil gurubuna katılmıştır. Yenibahçeli Şükrü-Bey liderliğindeki Menzil Gurubu, Anadolu'da başlaması olası mücadeleye malzeme ve insan aktarımını sağlamak için Kocaali Yarımadası'nı kontrol altında tutmayı amaçlamıştır.

Dağınık birlikleri kontrol eden Yahya Kaptan getirilmiştir.

Kurtuluş Savaşı başlarında Mustafa Kemal Paşa ile ilişki kurmuş ve İstanbul'dan Anadolu'ya geçmek isteyenlere yardım etmiştir. Gebze'de Kuvayı Milliye'yi örgütleyerek İstanbul - Kocaali yöresinde çeşitli eylemlere girişmiştir. İstanbul Hükümeti kuvvetleriyle Tavşancıl'da girdiği çarpışmada yakanmış ve 9 Ocak 1920'de mevkiinde pusuya düşürülerek şehit edilmiştir. Adı İzmit'te pek çok yere verilmiş ve öldürüldüğü yere Mustafa Kemal Atatürk'ün emriyle anıtı dikilmiştir. Mezarı da Tavşancıl'dadır. Tavşancıl kasabası bugün mahalleleri ile birlikte Dilovası İlçesi'nin önemli ve tarihi bir bölgesidir. Ve akrabaları yedi hane olarak gelip bu bölgeye yerleşmişlerdir. Şehitlerinin bulunduğu bu yörede bir köy kurmuşlar ve kurulan köye de **“Çerkeşli” adını vermişlerdir**. Bu isim de kurulduğu günden beri değişmeyerek zamanımıza kadar böylece gelmiştir. Dilderesi ve Eynarca deresi ile İzmit Körfezine kadar olan alanda bağcılığa yönelik ziraat yapan bu insanlar yüzyıllar boyunca kültürlerini yaşatarak bölgede söz sahibi olmuşlardır.

8.bölüm

Yolların Kavşak Noktası Dilovası

Gelişimi artarak devam etmekte olan Dilovası için birçok yeni proje taslağı oluşturuldu. Bu projelerle Dilovası yeni bir çehre kazanarak ulaşım, sanayi ve ticarette canlılık artacaktır.

Dilovası Körfez Köprüsü ve Marmara Otoyolu Projesi

TEM'in İzmit ve D-100 geçişlerini hafifletmesi beklenen önemli bir projedir. Projenin Kocaeli geçişinin 83 kilometreden oluşması planlanmaktadır. Bu proje ile kamyonlar ve diğer ağır tonajlı araçlar İzmit şehir merkezine girmeden transit geçebileceklerdir. Proje kapsamındaki Körfez köprüsü sayesinde ise Gebze-Yalova arasının 15 dakikaya inmesi hesaplanmaktadır.

Kuzey Marmara Otoyolu Projesi'nin Kocaeli güzergâhının Gebze'ye bağlı Balçık Köyü'nden başlayarak, Pelitli Köyü'ne ulaşması planlanmaktadır. Buradan TEM otoyoluna paralel ilerleyen proje, Gebze ile Dilovası arasındaki Dilovası-Hersek Burnu arasında yapılacak Asma Köprü'nün yer alacağı İzmir Yolu ayırımına ulaşacaktır. Buradan İzmit'e doğru ilerleyen otoyolun, Dilovası'nın Çerkeşli, Demirciler köyleri sınırlarından geçerek Körfez ilçesine kadar ulaştırılması tasarlanmaktadır.

Toplam 260 kilometre uzunluğunda olacak olan Kuzey Marmara Otoyolu, Gebze Tavşancıl Köyü üstündeki köylerden Körfez ilçesi'ne uzanacaktır. Buradan Kalburca, Dere köy ve Belen köylerinin sınırlarından Derince'ye doğru ilerleyecektir. Otoyol, De-

rince ilçe sınırları içinde Toylar Köyü'nün altından İzmit'e doğru ilerleyecektir. İzmit sınırlarına gelindiğinde yol, Kabaoğlu, Sekbanlı ve Sepetçi köyleri sınırları içerisinde de geçmesi düşünülmektedir. Yassı bağ Köyü'nün altından geçerek Emirhan, Biberoğlu, köylerinden sonra Gedikli ve Karaabdülbaki köyünden Akmeşe'ye uzanacak. Buradan da Sakarya sınırına geçip Akyazı ilçesinde sona ermesi tasarlanmaktadır.

Yapımının 5 Yılda Tamamlanması Bekleniyor

D-100 ile TEM yolunu rahatlatması tasarlanan yolda 9 turnike olacak. Bu turnikelerin Kandıra Çıkışı-Akmeşe mevkii, Uzunçiftlik Çıkışı-1 ve 2 nolu otoyolun bağlantı noktası, İzmit Çıkışı-Çayırköy mevkii, Derince'ye Çıkışı-Toylar mevkii, Körfez Çıkışı-Sevindik Köyü güneyi, Dilovası OSB Çıkışı-Dilovası Kuzeyi, İzmir Otoyol Çıkışı-Körfez Geçişi, Gebze Çıkışı-Pelitli Köyü ve Çayırova Çıkışı-Balçık Köyü bölgelerine yapılması planlanmaktadır.

Körfez Geçiş Köprüsü'nün hayata geçmesi ile Kocaeli şehir içi trafiği önemli oranda rahatlayacaktır. Kuzey Marmara Otoyolu Körfez Geçiş Köprüsü bağlantı yolu ile İzmit Şehir merkezine girmeden Körfez Geçiş Köprüsü'nü kullanarak İstanbul istikametine veya İzmir istikametine gidilebilecektir. İzmit Körfezi'nin birbirine en yakın noktası olan Gebze Dilovası'ndaki Dil Burnu ile Karamürsel ilçesindeki Hersek Burnu arasında yapılması planlanan köprü sayesinde Gebze ile Yalova arası ortalama 15 dakikaya düşecektir.

İstanbul-İzmir arasını 3,5 saate indirecek yola ilk kazma vuruldu

Cumhuriyet tarihinin en büyük ulaştırma projelerinden biri olan İstanbul-İzmir Otoyolu'nun temeli dün atıldı. 10 saat süren mesafeyi 3,5 saate indirecek olan yol, 11 milyar dolara mal olacak. 8 yıldır temel atma törenlerine katılmama prensibini bu proje için bozan Başbakan Tayyip Erdoğan, yaptığı konuşmada, "87'nci kuruluş yıldönümünü kutlayacağımız Cumhuriyet'imizi taçlandırıyoruz." dedi. **İKONOMİ 10**

Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu Projesi

Ulaştırma Bakanlığı'nın öncülüğünde 6 büyük firmanın bir araya gelmesi ile yapımına başlanacak olan Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu temel atma töreni Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Prensip olarak temel atma törenlerine katılmadığını ancak Türkiye'nin iki büyük ili İstanbul ve İzmir'i birbirine bağlayacak olan bu yol için temel atma törenine katıldığını ifade eden Erdoğan, "Yakın tarihimizde temel atma törenlerinin nasıl istismara ve göz boyamaya dönüştüğünü, atılan temellerin hal-kımız nezdinde nasıl hayal kırıklıkları ile sonuçlandığını hatırlıyoruz.

Temel atmalara değil açılışlara katılıyor, başlangıçlarla değil sonuçlarla ilgileniyoruz. Ancak elbette bugün gerçekleştirdiğimiz temel atma töreni büyük bir istisna teşkil edi-

yor. Bugün burada Cumhuriyet tarihimizin en büyük projelerinden birine daha başlıyoruz." dedi.

7 Yılda Bitirilmesi Planlanıyor

Nisan ayında ihalesi tamamlanan ve ihale şartnamesine göre 7 yılda bitirilmesi planlanan Gebze-Orhangazi-İzmir (İzmit Körfez geçişi ve bağlantı yolları dâhil) otoyolu projesinin başlangıç noktası Gebze olarak belirlenmiştir. Projede otoyol 377 km otoyol ve 44 km bağlantı yolu olmak üzere toplam 421 km uzunluğa sahip olacak şekilde tasarlanmıştır. Proje Türkiye'de tek seferde gerçekleştirilen en büyük YID projesi olarak bilinmektedir.

Proje kapsamında 3 km uzunluğunda bir asma köprü, 18 bin 212 m uzunluğunda 30 köprüyöl, toplam 7 bin 395 m uzunluğunda 4 tünel, 209 adet köprü, 18 gişе alanı, 5 Otoyol

Cumhuriyeti taçlandırdık

Nurel, Özaltın, Makyol, Astalâk, Yöksele ve Gökçay konsorsiyumunun üstlendiği dev proje mevzuatı yolu 140 km kalıptır. Cumhuriyet'in en büyük yatırım projesi olan İstanbul-İzmir otobanı için Körfez'e 3 kilometrelik dünyanın ikinci büyük asma köprüsü yapılacak.

İstanbul-İzmir 5 yılda 3 buçuk saate inecek

Başbakan Erdoğan, İstanbul-İzmir arasını 3.5 saate indirecek otoban projesinin temelini Dilovası'nda attı

7 yıl pazarlıkta 5'e indirdi **50 bin kişilik istihdam**

MÜTEAHHİT firmalarla pazarlık yapan Erdoğan, bitirme süresini önce 6, ardından 5 yıla indirdi. 3.5 yılda bitirilmesi planlanan köprü projesinin de 2 yılda bitirilmesini istedi.

11 MİLYAR liralık proje 50 bin kişiye iş sağlayacak. 421 km'lik yolda 30 viyadük, 4 tünel, 209 köprü olacak. 10 saatlik yol 3.5 saate inince, yolda 870 milyon tasarruf yapılacak. 10'da

ERDOĞAN, KÖRFEZ GEÇİŞ PROJESİNİN TEMELİNİ ATTI

Dilovası'nda Körfez Geçiş Projesinin temelini atan başbakan Erdoğan, Dilova-Hersek arasında 3 kilometre uzunluğunda asma köprünin de inşaat edileceğini müjdeledi.

Bizim aynamız eserlerimiz

İstanbul-İzmir arasını 3.5 saate indirecek olan projenin temel atma töreninde konuşan Başbakan Erdoğan, "Bizim aynamız eserlerimizdir" dedi

- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, İzmir Körfezi üzerine yapılacak Körfez Köprüsü'nün de kapsadığı İstanbul-İzmir Otoban Projesi'nin temelini attı.
- Otoban ilk akmı incediği 8 yıl sonra yeniden istiflede edeceğini açıklayan Erdoğan, "Bu otoban ile birlikte ticaretle yeni bir cephelik olacak. Şu anda İstanbul ile İzmir arası 8-10 saat sürüyor. Yolum bittirile 3.5 saate inecek" dedi. Erdoğan, 7 yılda tamamlanması planlanan projeyi yürütmeleri sırasında 5 yıl istifaletmesini söyledi. » 4

BES YILDA BİTECEK

Hayatın en büyük sorunu olan ulaşım sorunu 3.5 saate inilecek. İstanbul-İzmir arasını 3.5 saate indirecek otoban projesinin temelini Dilovası'nda attı. Başbakan Erdoğan, İstanbul-İzmir arasını 3.5 saate indirecek otoban projesinin temelini Dilovası'nda attı.

İzmir Körfezi Geçiş ve Bağlantı Yolu

Temel atma kabinesi

İstanbul-İzmir arasını 3.5 saate indirecek otoban projesinin temelini Dilovası'nda attı. Başbakan Erdoğan, İstanbul-İzmir arasını 3.5 saate indirecek otoban projesinin temelini Dilovası'nda attı.

Hürriyet

87. YIL ARMAĞANI

İstanbul-İzmir 3.5 SAAT

YOLCULUK İZMİR'E

AKSAM

9.bölüm

Dilovası'nın Korunması ve Geliştirilmesi

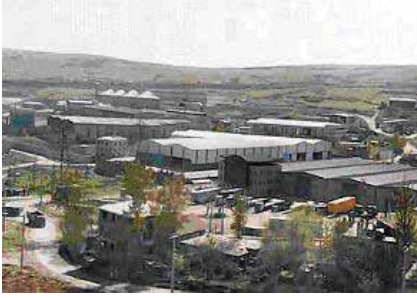
Dilovası ilçesindeki dernekler ve sivil toplum örgütleri tarafından kurulan “Dilovası Koruma ve Geliştirme Platformu” Dilovası’na sivil inisiyatif olarak önemli hizmetler yapıyor. Dilovası’nın korunması ve daha da gelişmesi için resmi ve özel bazı oluşumlar meydana gelmiştir. Bunlardan en önemlisi ise Dilovası Koruma ve Geliştirme Platformu’dur. Bu oluşum Dilovası ilçesinin yaşadığı sorunları tartışmak, kamu kuruluşlarının dikkatini çekmek, çözüm noktasında katkı sunmak üzere Dilovası’nda bulunan dernekleri, mahalle muhtarları, ihtisas dernekleri, kooperatifler kanaat önderleri ve duyarlı serbest meslek mensuplarının oluşturduğu demokratik ve sivil oluşumlardır.

Dilovası ilçesinin bugün yaşadığı sorunların ana sebebi plansız, çarpık sanayileşme ve çarpık kentleşmenin neticesinde oluşan neredeyse telafisi imkânsız hale gelen sorunlardır. Bu sorunların aşılması için çeşitli çözüm önerileri üretilmekte ve Dilovası’nın korunması ve gelişimi için itinalı bir çalışma yürütülmektedir. Bu çalışmaları uygulamak için öncelikle sorunları tespit etmek ve ona göre

çözümler üretmek gerekir diyen “Dilovası Koruma ve Geliştirme Platformu”nın Dilovası çalıştayına sunduğu raporun ana başlıkları.

Çarpık Kentleşme

Çarpık kentleşmenin en önemli faktörü iş meselesidir. Ülkemizde 1950’li yıllardan itibaren uygulanan yanlış ulaşım politikaları gereği sanayimizin belli bölgelerde yoğunlaşması ile birlikte vatandaşlarımız bu bölgelere göç etmeye başlamışlardır. Sanayileşmenin yanı sıra modern hukuk kuralları, modern ziraat ve tarım tekniklerinin bu bölgelere götürülmemesi göçü kaçınılmaz hale gelmiştir. Görüldüğü gibi göç sebep değil bir sonuç haline gelmiştir.İç göçle gelen vatandaşlarımız geldikleri yerlerde hayat standardı yüksek konutlar edinmeleri neredeyse imkânsız olduğundan, devletimiz göç eden vatandaşlarımızın kendi kültürel yapılarına uygun ikamet sağlamlarına onay vermiştir. Zaman zaman imar affı çıkararak bu denli mağduriyetlerin önüne geçmiştir. Devletimiz sosyal devlet anlayışıyla bu bölgelere alt ve üst yapı hizmet-

lerini ivedilikle yapmıştır ve yapmaya devam etmektedir.

Çarpık Sanayileşme

1950 yıllarından itibaren ülkemizde uygulanan yanlış ulaşım politikaları nedeniyle ülkemiz taşımacılığının %98'i karayolu ile yapılır hale gelmiştir. Özellikle demiryolu taşımacılığının yapılmaması, karayolu taşımacılığının da çok pahalı olması nedeni ile sanayimiz deniz taşımacılığı anlamında çok elverişli olan ve yılın her gününde gemi barınmalarının ve limanlara yanaşmalarının mümkün olduğu Kocaeli Körfezi'nde sanayinin yoğunlaşmasına neden olmuştur

1980 yıllarda kalkınmakta olan ülkemizde sanayileşmenin ve sanayi mamulleri ihracatının ülkemiz için çok önemli olduğu ve muasır milletler seviyesine erişmenin en önemli etkenlerden birisi olduğunu bilen kimi art niyetli üreticiler kişi ve kuruluşlar, pervasızca çevreyi katlederek, dünyanın en eski üretim teknolojileriyle çalışan fabrikalar inşa etmişlerdir. Şu anda bölgemiz daha yeni teknolojilerle tanışarak, eski fabrikaların verdikleri zararları telafi etmeye çalışmaktadır.

Dilovası Sahili Daha Etkin Kullanılmalı

Limanlaşma bağlamında çok elverişli olan sahil bandı maalesef kimi kuruluşlar tarafından özel liman adı altında yapılandırılmıştır ve bugün %20 kapasite ile çalışmaktadır. Deniz doldurularak arsalar parselenmiştir; üstelik bu araziler liman hizmeti dışında

kullanılmaktadır.

Bu tür olumsuzluklar Dilovası'nda hayatı zorlaştırmakta, Dilovası'nın tabii dokusuna zarar vermektedir.

Elbette, değişimin ve gelişimin olduğu her beldede çeşitli sorunlar ortaya çıkabilir. Önemli olan bu sorunları el birliğiyle, geleceğimizi göz önünde bulundurarak çözmektir. Bu çerçevede, Dilovası'nın yaşanabilir bir yerleşim birimi olması için kısa vadede ve uzun vadede uygulanacak iyileştirme çalışmalarında Dilovası Koruma ve Geliştirme Platformu'nun çözüm önerileri şöyle sıralanabilir:

Kısa Vadede Uygulanabilecek Çözüm Önerileri

1. Sanayi tesislerinin kapasite artırmalarına izin verilmemeli 14.03.2006 TBMM meclis araştırma komisyonundan sonra inşa edilen ek üniteler varsa derhal durdurulmalı üretimlerine izin verilmemelidir.

2. Mevcut sanayi işletmelerinin üretim teknolojileri ve kullandıkları ham madde dokümanları incelenmeli, uluslararası kabul gören normlara uygunluğu ivedilikle sağlanmalıdır.

3. Sanayi atıkları ile ilgili sınıflandırma yapılmalı dercesine göre atık imha merkezleri oluşturulmalı imha maliyetleri devletçe sübvance edilmelidir.

4. Limanlarımıza gelen açık kömür ithalatı engellenmeli, yurtdışından 25 kg'lık torbaların oluşturduğu birer ton paletler halinde ithalatı sağlanmalıdır.

5. Kaçak yapıların önlenmesi adı altında arsalar üretilmeli, hak sahiplerine amacına uygun kullanılması sağlanmalıdır.

6. Hâlihazır harita çalışmalarına başlanarak tespitler yapılmalıdır.

7. Sanayici ile halk el ele vermeli, ilçedeki işsizlik problemi çözülmeli, bu anlamda sanayi kamu işbirliği ile ivedilikle bir çıraklık eğitim merkezi kurular sanayinin ihtiyaç duyduğu eleman ihtiyacı Dilovası'ndan sağlanmalıdır.

8. İlçe sınırları: Muallimköy ve Tavşanlı köyünü içine alacak şekilde eski haline getirilmeli. Aksi halde ilçenin kentsel ve güvenlik anlamında rehabilite edilmesi zorlaşacaktır. Muallimköy'deki sahil şeridi Dilovası halının kullanımına açılmalıdır.

9. Gebze İleri Teknoloji Üniversitesi'nin Çayırova'ya taşınması ile boşalan yerleşke Diliskelesi Üniversitesi olarak yeniden oluşturulmalıdır.

10. OSB'nin sınırları içinde kalan mahalleler boşaltılacaksa arsaları milli emlak kurumunun belirleyeceği güncel arsa bedelleri üzerinden ödenmeli, bina değerleri Bayındırlık ve İskân Bakanlığının hazırlayacağı inşaat bitirme birim fiyatları üzerinden ödenmeli, manevi tazminat yerine de Dilovası'nda olmak kaydı ile TOKİ tarafından birebir karşılık olarak birer konut yapıp hak sahiplerine verilmelidir.

11. Mahallelerden boşalacak arazilere sanayi yapılaşmasına müsaade edilmemeli sanayi içi eğitim veya sosyal tesisler yapılarak hizmete sunulmalıdır.

12. Dilovası'nın tüm mahallelerine bir an önce doğalgaz altyapısı bitirilmeli ve konut-

lara doğalgaz verilmelidir.

13. Bir yönü ile elde edilmiş kamu arazilerinin amacına uygun kullanılması sağlanmalıdır.

Uzun Vadede Uygulanacak Çözüm Önerileri

1. Ülkemizde ki özel demir-çelik fabrikalarının tamamına yakını hurda eritmek kaydı ile mamul elde eden kuruluşlardır. Hurdayı da ithal ettikleri için istenmeyen çevre problemleri ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla bir Demir Çelik Üreticileri Sanayi Organize Bölgesi kurulmalı, bu denli üretim yapan ülke çapındaki tüm üreticiler bu bölgeye taşınması sağlanmalıdır. Bu organize sanayi bölgesinin etrafı 10 km çapında yerleşime kapatılarak bu alanda lojistik ve depolama alanları oluşturulmalı, bu organize bölgesi ile limanlar arasında mutlaka demir yolu döşenmeli, sanayici kendi vagonları ile taşınmasını bedavaya yapmalıdır. Örneğin; bugün ilçemizde kurulu bir demir çelik fabrikamız 4000 ton/24 saat mamul üretmektedir ve %95 ihracat yapmaktadır. Girdileri de hesaba katarsak 24 saate yaklaşık yedi bin ton taşıma ihtiyacı doğmak-

tadır. Karayolu ile bu taşımanın sağlanması maliyet bakımından imkânsızdır. Karayolu alt ve üst yapısı bakımından ciddi maliyet oluşturmaktadır.

2. Demir Çelik üreticileri dışında kalan diğer sanayici ve üreticilerin ihtisas organize sanayi bölgelerine taşınması sağlanmalıdır. Örneğin boya üreticileri, kimyacılar, makine üreticileri, makinecilerin Sanayi Organize Bölgelerine taşınması sağlanmalıdır.

Kimyacılar Sanayi Organize Bölgesi ile limanlar arasında boru hatları taşımacılığı marifeti ile tüm likitlerin taşınması sağlanabilir. Deniz kenarında bulunan devasa likit tank depoculuğundan kurtulmak bu sayede mümkün hale gelecektir. Binlerce kilometre petrol boru hatları marifeti ile taşımacılık yapılırken en verimli sahillerimizin bu amaç için kapatılmış olması manidardır.

2. Dilovası çanağı sanayi üretiminden arındırılmalıdır. Bu Dilovası'nın karşı şeridi olan Gölcük ilçesini de rahatlatacaktır.

Dilovası sahilinde daha çağdaş ve modern limanlaşma özendirilmelidir mevcut limanlar ulaşım bakımında rehabilite edilerek

desteklenmelidir.

Bu anlamda 4925 sayılı karayolu taşıma kanunu kapsamında özelleştirilen yeni araç muayene istasyonlarının devreye girmesi ile sıkılaştırılan araçların Gaz emisyon ölçümlerinin sağlıklı yapılması halinde araçların yarattığı kirlilik daha alt düzeye çekilecektir. Motorin ve motorin ve türevleri ile ilgili yapılacak sağlıklı denetimler karayolu taşıtlarının yaratacağı kirlilik kabul gören uluslararası standartlara

çekecektir.

4. TOKİ, Dilovası'nda ihtiyaca cevap verecek şekilde konut üretmelidir.

Not: Bu rapor Dilovası ilçesinde faaliyet gösteren Dernekler, meslek odaları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının oluşturduğu "Dilovası Platformu"nun ortaklaşa hazırlanıp Vali Ercan Topaca'nın girişimi ile 2011 yılında İzmit'de toplanan "Dilovası Çalıştayı"na sunulmuştur.

TBMM Dilovası Çevre Araştırma Komisyonu

Dilovası'nın Çevre sorunları için Meclis Komisyonu kuruldu.

Sanayinin Dilovası için günden güne olumsuz bir tablo ortaya koyması sebebiyle ilçe adına yapılan çalışmalar hız kazanmaya başlamıştır. Dilovası'ndaki sanayi atıklarının çevre ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenebilmesi için bir meclis komisyonu oluşturulmuştur. Kocaeli ve çeşitli illerden gelen milletvekilleri ile uzmanlardan oluşan komisyon ilçemizde incelemelerle bulunmuştur. İncelemeler 2006'dan beri

devam zaman zaman devam etmiştir.

Sanayi kuruluşları, tarihi Mimar Sinan Köprüsü gibi tarihi eserleri ve yeşil alanları gözlemlemiş, bazı mahalleleri ziyaret edilecek yerinde incelemeler yapılmıştır.

Bölgedeki mahalle muhtarları, ilgili kamu ve özel kuruluş temsilcileri ve sivil toplum örgütü temsilcileriyle toplantılar düzenlenmiştir.

İnceleme çerçevesinde Dil Deresi'ndeki kirliliğin ölçüm ve tespiti için Çevre ve Orman Bakanlığından mobil aracı tahsis edilmesi, su arıtma tesislerinden anlık numuneler alınması gibi çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Yapılan incelemeler neticesinde kısa, orta ve uzun vadede sürekliliği olabilecek çözüm yolları sunulmuştur. Sorunların çözümü ulaşabilmesi için özetle varılan sonuçlar ise;

Çevre ile ilgili tüm yatırımların teşvik edilmesi

Atık su, hava ve katı atık bertaraf tesislerine ucuz enerji sağlanması

Atıklarını usulüne uygun olarak bertaraf eden/ettiren kuruluşlar ile 3 yıl çevre cezası uygulanmamış çevreye duyarlı sanayi kuruluşlarına vergisel teşvikler getirilmesi

Eski teknolojisi nedeniyle çevre kirliliğine neden olan kuruluşlarına ileri teknoloji-yönelebilmeleri için “ya-

deniyle çevre-sanayi kurulu yatırımlara yatırım kredi desteği” ile

ithal makine ve teçhizata “gümrük muafiyeti” ve “yatırım indirimi” sağlanması gibi maddeler halinde toparlanabilir.

Komisyunun yapmış olduğu çalışmanın daha etkili şekilde uygulanması için Vali Ercan Topaca da özel bir ilgi göstermiştir. Dilovası ile ilgili çok önemli bir veri olan TBMM Dilovası Çevre Arıtma Komisyonu raporu ile ilgili daha geniş bilgi, TBMM arşivleri ile internet ortamından araştırılarak alınabilir.

Dilovası'na Valilik Desteği

Dilovası ile ilgili Vali Ercan Topaca çok önemli çalışmalar yapmaktadır. Göreve geldiği günden itibaren çevre, eğitim ve kültüre verdiği önemle tanınan Vali Ercan Topaca'nın girişimi ile ilk kez Dilovası Çalıştayları toplanmıştır.

Kocaeli'ne büyük hizmetleri geçen vali, yaptığı bir toplantıda sanayiciye yönelik yapılan çalışmalardan bahsederek şöyle demektedir:

“Sanayicinin önünü açmalıyız. Ama bunu yaparken de yatırım için çok cazip olan Kocaeli'nin çevre ve insan sağlığı açısından riskler barındırdığını da unutmamak gerekir. Çevre konusunda 10 yıl önceki tedbirler artık geçerli değil. Özellikle Dilovası ile ilgili 5 Mart 2011 bir çalıştay yapacağız. Sanayicilerimizi bekliyoruz. Dilovası'ndaki çevre kirliliğini azaltmak için Gebze'de bir arıtma tesisi yapılıyor. Ancak yeterli değil.

Dilovası'nda da bir tane

daha yapacağız. Bunun yanında hava kalitesinin değeri de uluslararası değerlerin üstünde. Normalde 145-150 değerlerinde ama Dilovası'nda 4-5 katı. Online baca gazı izleme sisteminin parametrelerini artırıp çevrimiçi sistem olmayan fabrikaların da bu sistemi kurmasını sağlayacağız. Aksi halde sanayi faaliyetinin sürdürülmeme durumu var. Valilik olarak biz üretimi destekliyoruz.”

Dilovası'nın Sorunları Çözebilecek mi?

Dilovası önceleri üzüm, kiraz ve meyvelele ile anılmaktaydı. Daha sonra ölüm, kolera, sanayi yangın ve ergenekonla anılmaya başlandı. Böylelikle Dilovası gündemden hiç düşmemiştir. Çevre sorunu çözülsün diye organi-

ze sanayi bölgesi bile kurulmuştur; fakat çevre sorununun çözülmesinden çok, yeni sanayi parselleri ihdas edilerek Dilovası'na daha çok sanayi kurulmasına zemin hazırlamıştır.

Başta Dilovası olmak üzere bölgenin en büyük sorunlarının başında çevre gelmektedir. Çevre sorunu ise en çok Dilovası'nda yaşanmaktadır. Bu sebeple Dilovası hep gündemde olmuştur. Çarpık sanayileşme örneğinin sergilendiği Dilovası'nda sorunların aşılması için çalışmalar yapılmaktadır.

Bölgede birçok çalışma yapılmış, TBMM'de çevre araştırma komisyonu bile kurulmuş, çevre konusunda çok hassas olan Kocaeli Valisi Topaca da, Dilovası'ndaki çevre sorununu çözmekte kararlı olduğunu belirtmiştir.

DİLOVASI İLÇESİNDEKİ DERNEKLER

- AĞRILILAR DERNEĞİ
ANADOLU GENÇLİK DERNEĞİ
BİNGÖLLÜLER DERNEĞİ
ÇAĞRI DERNEĞİ
DİLOVASI GENÇLİK DERNEĞİ
ERZURUMLULAR DERNEĞİ
EKOLOJİ DERNEĞİ
GİRESUNLULAR DERNEĞİ
GİRESUN GÖRELİLER DERNEĞİ
GÜMÜŞHANELİLER DERNEĞİ
GÜMÜŞHANE SARIŞEYHKÖYÜ DER.
GÜMÜŞHANE KÜRTÜNLÜLER DER.
GÖNÜLLÜLER DERNEĞİ
KARS-ARDAHAN-IÇDIR DERNEĞİ
KIZILAY DERNEĞİ
REYHAN SEVERLER DERNEĞİ
SAKARYALILAR DERNEĞİ
SAMSUNLULAR DERNEĞİ
SOSYAL YARDIMLAŞMA DERNEĞİ
TÜM SAHARYALILAR DERNEĞİ
TÜM KARADENİZLİLER DERNEĞİ
ORDULULAR DERNEĞİ
OKUL TALEPLERİNE YARDIM DER.
YEŞİL ALAN KORUMA DERNEĞİ

10.bölüm
**Dilovası
Belediyesi'nin
Tarihi**

Dilovası Belediyesi'nin Tarihi

Dilovası çok hızlı bir şekilde yeni ilçe olan bir yer. Dilovası'nda mahallelerden köy, köyden belde belediyesi ve belde belediyesinden ilçeye geçiş çok hızlı olmuştur. Aslında Dilovası'nda bu hızlı geçiş süreci bilimsel olarak araştırılmalıdır.

Dilovası üzerine birçok kitap ve makaleler yazıldı. Akademisyenler yüksek lisans tezleri hazırladı. 2008 yılına kadar Dilovası'nın belde belediyesi olarak bağlı olduğu Kocaeli'nin Gebze ilçesinin Fatih Sultan Mehmet tarafından ilçe merkezi haline getirilip Dilovası'na bağlı Çerkeşli, Demirciler, Körseler ve Tepeköy gibi köylerin bizzat Fatih Sultan Mehmet tarafından kurulmasının teşvik edilmesi Dilovası'nın tarihi geçmişinin çok eski olduğunu da göstermektedir.

Yakın bir geçmişe kadar Çerkeşli köyüne bağlı Aşağı Çerkeşli Mahallesi olarak bilinen Dilovası gibi değil Türkiye'de, dünyada bu kadar kısa zamanda hızla büyüyen bir başka bölge yoktur. Bugün tıpkı Dilovası gibi, Kocaeli'nin Körfez, Darıca, Dilovası, Çayırova ilçeleri ile İstanbul'un Tuzla ve Aydınlı ilçeleri Gebze'den ayrılarak ilçe olması, bölgemizin nasıl hızla büyüdüğünü ve geliştiğini göstermekte.

2008 yılında Gebze'den ayrılarak ilçe olan Dilovası, bugüne kadar seçilen belediye başkanlarının hizmetleriyle gelişerek büyümüştür. 1987 yılı'nda belde belediyesi olan Dilovası'nın ilk dönem başkan Ercan Dalkılıç 1987-1989 yılları arasında görev yapmıştır. Ercan Dalkılıç daha sonra 1989-1994 yılları arasında ikinci kez bu görevi üstlenmiştir. 1994-1999 yılları arasındaki dönem de ise Dilovası Belediyesine Halil Yaşar başkanlık etmiştir.

Halil Yaşar'ın hizmet döneminden sonra Ercan Dalkılıç 1999-2004 yılları arasında üçüncü kez belediye başkanlığı koltuğuna oturmuştur. 2004-2009 yılları arasında ise Dilovası'nın belediye başkanı Musa Kahraman olmuştur. Görüldüğü gibi seçilen belediye başkanların hizmetleriyle günden güne gelişen Dilovası'nın şimdiki başkanı ise Cemil Yaman'dır. Dilovası'nın Belde beldiyasından ilçe olmaya giden süreçte belediyelerin yaptığı hizmetler çok önemlidir. Alt yapı hizmetlerinin yanı sıra Kültürel ve Sosyal alanlardaki hizmetlere de ağırlık veren Cemil Yaman'ın Dev-i Alem belgesel tv programı ekibi ile birlikte Dilovası'nı adım adım gezerek Dilovası tarihine not düşüp zamana noterlik yaptı.

Belediye Başkanı Cemil Yaman ile Markalar Şehri Dilovası'nda Devr-i Alem

Yolların ve Kùltürlerin Kavşak Noktası; Dilovası

Marka olmak , markalaşmak ve marka değerine sahip olmak insanlar, firmalar ve şehirler için çok önemli. Bazı şehirlerimiz tarihi geçmiş, bazı şehirlerimiz , kültürel ve turizm değerleri ve bazı şehirlerimizde doğal ve tarımsal değerleri ile markadır. Öyle bir ilçemiz var ki o tarihi geçmiş, kültürel değerleri tarımsal ürünleri ve en önemlisi 5 Organize sanayi bölgesinde çok uluslu firmalar tarafından üretilip dünya ülkelerine satılan Markaların üretildiği Markalar şehri Dilovası.

Kocaeli iline bağlı Dilovası, Türkiye'nin en yeni ilçelerinden birisi. Çiçeği burnunda Dilovası ilçemiz 30 yıl gibi kısa bir sürede mahalleden köye, köy'den belde belediyesi'ne, belde belediyesinden, 2008 yılında ilçeye dönüşmüştür. Dilovası sosyal, bilimsel ve tarihi araştırmalara konu olmalı. Dilovası üzerine bilimsel araştırmalar, panel, sempozyum ve konferanslar düzenlenmeli. Dilovası tarih ve kültür rehberi kitabı ve Dilovası kültür belgeseli kültürel olarak Dilovası ile ilgili ilk kez yapılan bir çalışmadır.

Dilovası'nın son 30 yılını yakından bilen ve adeta Dilovası'nın mahalle'den ilçeye giden tüm evrelerine araştırmacı gazeteci ve belgesel yönetmeni olarak canlı şahitlik yapan Araştırmacı-Gazeteci ve Devr-i Alem belgesel TV program yapımcısı İsmail Kahraman başkanlığında, belgesel Yayıncılık araştırma

ve belgesel çekim ekibi 6 ay süren araştırma ve çalışmalar yaparak, ilçe merkezinden mahalle'ye, köy'den dağlara Dilovası ilçesinde gidilmedik yer bırakmayarak Dilovası tarihi ve kültür rehberi kitabı ve Dilovası belgeselini hazırladı.

Kitap ve belgeseli hazırlarken 1976 yılında küçük bir çocuk olarak Dilovası'na gelen ve çocukluktan belediye başkanlığına giden süreçte adeta Dilovası ile birlikte büyüyen, belediye başkanı Sayın Cemil Yayan ile "Yolların ve Kültürlerin Kavşak Noktası" markkalar şehri Dilovası'nda Devr-i Alem yaptık. Cemil Yaman Dilovası ilçe olduktan sonra seçilen ilk belediye başkanıdır. Hizmet insanı, kültür adamı ve vefalı gönül dostu başkanı sayın Cemil Yaman ile Devr-i Alem deyip Dilovası'nı birlikte gezdik. Devr-i Alem kameraları ile Dilovası tarihine not düşüp, zamana noterlik yaparak gök kubbe'de hoş sedalar bırakmak istedik.

Belediye'nin Dilovası İlçesi'nin Kentleşme Sürecine Katkısı

Kent kültürü ve kentlilik bilinci oluşmasında arşivler, yazılı kaynaklar ,gazete haberleri ve belgeler önemlidir.Dilovası gibi yeni ilçe olan kentlerimiz için ise çok daha önemlidir.Üzülerek söylemek gerekirse Dilovası'nın mahalle'den belde belediyesi'ne ve belde belediyesi'nden ilçe'ye geçirdiği süreç ilgili ciddi hiç bir arşiv belgesi yok.Belgesel ve kitabın hazırlanmasında 1985 yılından beri yayınlanan Gebze Gazetesi 'nin arşivi en önemli kaynak oldu.

Dilovası'nın kentleşme sürecinde belediye çok önemli rol üstlenmiştir. Belediye arşivleri araştırdığımızda kültür ve tarihi belgeler açısından ciddi hiç bir belgeye ulaşamadık. Keşke görev yapan tüm belediye başkanlarımız sayın Cemil Yaman gibi kendi dönemleri ile ilgili birer yazılı ve görüntülü belge bırakabilselerdi. Bu belge ve bilgiler ışığı altında Dilovası ilçesi'nin nereden nereye geldiği daha iyi anlaşılabilir olacak ve gelecek kuşaklara ciddi bilgi ve belge bırakılmış olacaktır.

Dilovası Kitap ve Belgeseli

Dilovası Belediye Başkanı sayın Cemil Yaman, Dilovası'nın kültür tarihi için çok önemli bir proje olan "Dilovası Kitap ve Belgeseli'ni" hazırlama teklifini aldığımız 'da işe koyulduk ve ilk iş olarak belediye başkanı sayın Cemil Yaman ile Devr-i Alem'e kameraları eşliğinde Dilovası ilçesini gezmeye karar verdik. Başkan sayın Yaman ile gerek makamı ve gerekse Dilovası mahallerinde yaptığımız belgesel çekimlerinde başkanın Dilovası'nda kentleşme sürecini tamamlamak için büyük bir özveriyle çalışmakta olduğunu gördük.İlçe olduktan sonra Dilovası'nın ilk seçilmiş belediye başkanı olan Cemil Yaman ile kentleşme süreci tarihine ışık tutmak için söyleşiler yaptık.

Dilovası'nın eğitim, sağlık, ulaşım, çevre ve diğer sorunlarına çözüm bulmak için olağanüstü çaba harcayan başkanın Devr-i Alem Dergisi'nde yayınlanan söyleşinden de yararlandık. Yahya Kahraman'ın röportajı, Sercan Atalay'ın kamerası ve Şaban Kahraman'ın objektifinden Dilovası'nın Kentleşme tarihinde ışık tutmak üzere Devr-i Alem dedik, kameralarımızı önce makamın 'da ardında 'da Dilovası'nı adım adım gezerek Başkan Yaman'a yönelttik.

Dilovası'nın canlı şahidi başkan

Sayın başkan sizler 1976 yılından beri Dilovası'nda oturuyorsunuz.Gençlik yıllarından beri siyasetle uğraşıyorsunuz.Belediye-ciliğin içinden geliyorsunuz.Çocukluk yıllarında nasıl bir Dilovası vardı? Belediye Başkanı olarak 29 Mart 2009'da nasıl bir Dilovası Belediyesi devraldınız?

Ben Cemil Yaman. 1970 Ağrı doğumluyum. 6 yaşından beri Dilovası'ndayım, aldığım nefesin %95'ini Dilovası'nda soludum. Dilovası'ndaki; her mahalleye, her sokağa, her eve, her simaya aşinayım. Aşına olmaktan da öte diyebilirim. Dilovası'ndaki; umut, beklenti, hayal kırıklığı hepsine vakıfım. Herkes şahittir; bu umutları büyütme, beklentileri gerçekleştirmek, hayal kırıklıklarını gidermek için kendimi bildim bileli

çalıştım, çalışıyorum. Bu nedenledir ki; Dilovası, beni belediye başkanı seçti. Her biri çok saygıdeğer 50 bin hemşerim için, daha müreffeh bir şehir inşa etme sorumluluğunu, seçmenler bana verdiler. Dilovası küçük bir belediye. Kaynak ve imkanları sınırlı. Arz ve talep arasında büyük bir dengesizlik var. Buna karşılık; organizasyon kabiliyetimizi geliştirerek, “Dilovası Bilinci”ni oluşturup bütün sorunlarımıza çözüm bulabiliriz. Birçok şehirde; böyle bir potansiyelin olmadığını da biliyorum. Bu nedenle kendimi şanslı hissediyorum.

Şehirlerin kendilerini “stratejik” önemle tanımlamaları alışıl gelmiştir. Ancak Dilovası’nda bunun tarihi kökleri mevcuttur. Hali hazırda sınırlarımızda bulunan Diliskelesi ve Tavşancıl, milattan 3 yüzyıl önce, Nicomedia krallığının korunması için kurulmuş küçük şehirlerdir. Diliskelesi ve Hersek Burnu, körfezin en yakın iki noktasıdır. İmparatorlar, ordular, denizciler, sanayiciler için bu nitelik bir cazibe kaynağı olmuştur. Güvenlik merkezli olan bu önem, dünyanın dönüşümüne paralel olarak ulaştırma merkezli olarak yeniden tanımlanmıştır. Sınırlarımızda 9 limanın bulunması bunun en açık göstergesidir. Bu, limanlardan; şehrimizde üretilen, hayatı kolaylaştıran, zenginlik yayan, problem çözen, kısacası işe yarayan mamuller dünyaya yayılmaktadır.

Şehrin kurulduğu alan; deniz, kara, demiryolu ve Sabiha Gökçen’den sonra hava ulaşımı, ulaştırması için büyük bir cazibe barındırmaktadır.

Sıkıntılı bir belediye devraldık

Tavşancıl Belediyesi ile birleşen, gerek yeni ilçe olmasından, gerekse de kurumsallaşamamaktan kaynaklanan sıkıntıları olan belediye devraldık. Yeteri kadar hizmet alamamış, kültür merkezi, altyapısı olmayan bir kent devraldık. Orhangazi, Mimar Sinan ve Diliskelesi Mahallesi’nde altyapı yoktu. Üst yapı sorunları vardı. 25 yıldır kurulu olan Turgut Özal Mahallesi yok denecek kadar hizmet almıştı. 11 mahallemizin tümünde sıkıntı ve

sorunlar vardı. Göreve geldiğimizde belediyenin toplam 31 milyon TL borcu vardı. Borcun büyük kısmı, belediyenin kuruluşundan bu yana ödenmeyen borçlar. Piyasaya ve belediye çalışanlarına olan borçların tamamını ödedik. Alacaklıların icralarını kaldırdık. Bizden önce belediye iş yapmak istemeyen esnaflar baktılar ki borçlar ödeniyor şimdi bizimle iş yapmak istiyor. Borçları zamanında ödüyörüz. Belediye çalışanları maaşlarını alını teri kurumadan alıyor. Çalışanlarımızın geçmişten kalan alacaklarının tamamını ödedik. Dilovası Belediyesi güven veren bir kurum haline geldi.

“Halk bize gelmesin, biz halka gidelim”

Başkanım çalışma temponuzdan biraz bahsedecek olursanız

Mesai mefhumu gözetmiyorum. Gece yarılarında eve gittiğim oluyor. Zamanın nasıl geçtiğini anlayamadım. Daha dün belediye başkanı olmuş gibiyim. Dilovası’nın sıkıntı ve problemleri çok. Problemlerin çözülmesi lazım. Bize inanmaları ve güvenenleri mahcup etmememiz lazım. Bunun içinde çok çalışmak zorundayız. İzin yapmadım. Sabahları erken kalkıyorum. İlk altı ay makamdaydık. Makamda oturarak sorunları çözemeyiz. “Halk bize gelmesin, biz halka gidelim” dedik. Makamda oturarak iş yapacağım dersin iş yapamazsın. Daha çok halkın içindeyim. Vatandaşın ayağına gitmek daha doğrudur. Dilovası’nı ortak akılla yönetiyoruz. 11 mahalle ve köy muhtarları ile toplantı yapıyoruz. Mahallelerde düzenli olarak Halk Meclisi toplantıları yapıyoruz. Sivil toplum örgütleriyle bir araya gelerek görüş ve önerilerini dinliyoruz ve çok faydalı oluyor. Dilovası’nı, Dilovalılarla birlikte geleceğe hazırlıyoruz. Dilovası’nın sorunlarını ancak el ve gönül birliğiyle çözeriz.

Dilovası küçük Türkiye

Belediye başkanı sayın Cemil Yaman ile Dilovası’nın mahalle, cadde ve sokaklarına çıkıyoruz. Dilovası hızlı büyümenin sıkıntısını yaşıyor. Dilovası kabına sığmıyor. Tıpkı sana-

yi gibi konut ve yerleşim' de plansız. Dar sokaklar ve çıkmaz caddeler. Belgesel yayıncılık ve Devr-i Alem TV program ekibi' nin Dilovası ile ilgili tespiti "Yolların ve Anadolu kültürünün kavşak noktası Dilovası gerçekten de öyle. Dilovasının 'da adeta Anadolu ve Türkiye'yi yaşıyoruz. Bu duygularla başkanla söyleşimiz sürüyor.

Dilovası göçle oluşmuş bir ilçe. Burası aslında küçük bir Türkiye'dir. Yeni ilçe oldu. Vatandaşlarımız sorun ve sıkıntıların çözümünde belediye başkanından destek istiyor. Kendisine yakın gördüğü için belediye başkanının kapısını çalıyor. Bundan rahatsız değil, aksine çok memnun ve mutluyum. Vatandaşların sorun ve sıkıntılarına çözüm üretebiliyorsak ne mutlu bize.

Dilovası, Kocaeli'nde eğitimde ihmal edilmiş bir ilçe. Dilovası'nda sınıf mevcutları 50-55 civarında. 10 ilköğretim okulunun 7'sinde ikili eğitim yapılıyor. İlçede sadece iki lise var. Bu sene SBS 'de 30 puan yükselerek il ortalamasının yükselmesine katkı sunduk. 'Dilovası okuyor' kampanyası bunda etkili oldu. Hedefimiz bu dönem içinde 9 yeni okul yaptırmak. Bu konuda gerek Kaymakamlığımız gerekse de Milli Eğitim Müdürlüğümüz ile birlikte çalışıyoruz. 132 dönümlük alanın imar sorununu çözdük ve eğitime ayırdık.

Belediye olarak Anadolu kültürünün kavşak ve birleşme noktası olan Dilovası'nda eğitim ve kültür seviyesini yükseltmek. Sosyal ve kültürel faaliyetlerle Dilovasının 'da kentleşme ve kentlilik bilincini geliştirmek bu konuda Kocaeli büyükşehir belediyesi, valilik, hükümet ve devlet kurumlarından büyük destek görüyoruz.

Dilovası'nda Eğitim ve Kültür Seferberliği

Bölgemizin en önemli sorunu eğitim ve işsizlik. Bu iki sorun bir birini tamamlayan unsur. Eğitim seviyesini yükseltirsek kalifiye elaman açığı

ğı kendiliğinden kalkacak. Sizlerin aracılığı ile Dilovası gençlerine seslenmek istiyorum. Mutlaka yüksek eğitimlerini tamamlayıp yüksek lisans yapsınlar. Belediye olarak eğitime önem veriyoruz. Eynerce Deresinin üstünde yapılacak 24 derslikli ilköğretim okulunun yer sorununu çözdük. 24 derslikli bir ilköğretim okulunun ihalesi yapıldı, yer teslimi yapıldı. Tavşancıl'da çok yakında temeli atılacak Yahya Kaptan Anadolu Lisesi için yer tespiti yapıldı ve ihale aşamasında. Diliskelesi'de acilen bir ilköğretim okuluna ihtiyaç var. Arsa sorununu çözdük. Sanayicimiz tarafından buraya bir ilköğretim okulu yapılacak. Diliskelesi mahallesine Endüstri Meslek Lisesi için arsa temin edildi. Çalışma devam ediyor. İmam Hatip Lisesi için de arsa sorununu çözüldü,temeli atılarak çalışmalar dernek tarafından başlatıldı. 132 dönüm eğitim alanı içinde de Endüstri Meslek Lisesi'nin yeri hazır. Bu alanda yine bir ilköğretim okulu, bir de kız meslek lisesi düşünülmekte.

Dilovası'nda ilkleri gerçekleştirdik

Dilovası'na ilkleri kazandırmanın bahtıyarlığını yaşıyorum. Dilovası'na ilk kütüphaneyi kazandırdık, ikincisini Tavşancıl'a açtık. Dilovası'nda ilk kitap fuarını açtık. Bu yıl inşallah üçüncüyü açacağız. Kitap fuarı etkinlikleri çerçevesinde, Dilovası'na ilk defa alanlarında uzman ve gazeteci yazarlar getirdik. İlçemize ilkleri yaşattığımız gibi Kocaeli'ne de bir ilki yaptık, ilçemizde bulunan ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin tamamına çanta ve kırtasiye malzemelerinden oluşan eğitim seti dağıttık. Öğrencilerimi-

zin başarı seviyelerini yükseltmek için 7. ve 8. sınıf öğrencilerine SBS test kitapçıları dağıttık.Yine bu öğretim yılında maddi durumu iyi olmayan yaklaşık 180 öğrenciye kırtasiye ve giyim yardımıyla bulunduk.Ücretsiz öğrenci servisleri tahsis ettik.

Dört mahallemizde Halk Eğitim'le ortaklaşa ipek halı, dikiş-nakiş ve diğer branşlarda kurslar açtık. Yine vatandaşların talepleri doğrultusunda farklı branşta kurslar açabiliriz. Dilovası'nda 10 gün süren vizyondaki filmleri getirterek ilk Sinema Günleri'ni düzenledik.Dilovası bir Anadolu mozaigi demiş-tik.Bundan yola çıkarak "Anadolu Kültürleri Buluşması" adıyla ilçemizde faaliyet gösteren 21 derneğin katılımıyla 21 gün süren et-

diğini görüyoruz. Bir zamanlar Tarihi Eynerce iskelesin'den Dilovası köyleri 'nin sebze ve meyveleri satılmak üzere İstanbul hallerine taşınıyordu. Bugün tarihi iskele'nin bulunduğu bölge'de yapılan dev limanlardan Dilovası fabrikalarına hammaddeler geliyor Dilovası'na üretilen mallar dünya pazarlarına satılıyor. Başkan Sayın Yaman, Devr-i Alem kameralarına belediye hizmetleri ile ilgili şu bilgileri veriyor.

Sağlık ve ulaşım çok önemli. Özellikle sağlıklı bir Dilovası için önce çevre ve sağlık hizmetlerine önem vermek gerekiyor. Belediyemiz, Valilik ve Büyükşehir Belediyesi ile sağlıklı bir çevre için çok önemli hizmetler yapmakta. Dilovası evsel ve endüstriyel

kinlikler yaparak halkımıza unutulmaz günler yaşattık.Çocuklarımızı ücretsiz sünnet ettirdik.Çanakale,İstanbul ve Konya'ya tarihi geziler düzenledik.Bu hizmetlerimiz artarak devam edecektir. Yakın bir gelecekte Dilovası her bakımdan cazibe merkezi olacak ve Dilovası sosyal ve kültürel etkinliklerle adından söz ettirecek bir ilçemiz olacaktır.

Sağlık ve Ulaşım Sorununu Çözeceğiz

Başkan Cemil Yaman ile Dilovası'nın tarihi Eynerce vadisine geldiğimizde çocukluk yıllarını hatırlayan başkanın duyulan-

arıtma tesisi hizmete girdi. Devlet çok ciddi bir çevre denetimi yapıyor. Sanayi kuruluşlarımız eskiye oranla çevreye önem veriyor. Bizde belediye olarak kanalizasyon ve dere ıslah çalışmalarımıza ağırlık verdik. Eynerce deresini ıslah ettik. Eynerce vadisine hakim tepe 'ye Dilovası Devlet hastanesi yapılması için çalışmalarımızı tamamladık.

Hastane için daha önce yerini ayırdığımız 50 dönüm alanda, tüm projeleri belediyemiz tarafından yaptırılan Dilovası Hastanesi İl Özel İdare tarafından ihalesi yapıldı. Derince Araştırma Hastanesi'ne bağlı, 24 saat uzman hekimlerin hizmet vereceği diğer etaplarının daha sonra yapılacağı, sağlık so-

rununu çözecek hastane inşaatı başladı..

Dilovası 1 No'lu Sağlık Ocağı 24 saat hizmet verecek şekilde düzenlenecek. Mimar Sinan ile Orhan Gazi Mahallesi'nin ortak noktasına sağlık ocağı yapmak için arsa arayışımız devam ediyor.

Bilindiği gibi Kocaeli'nin tamamında ulaşım hizmetleri Büyükşehir Belediyesi UKOME tarafından yürütülmekte. Göreve geldikten sonra belirlediğimiz Diliskelesi-Dilovası-Farabi Devlet Hastanesi yine Diliskelesi-Dilovası-İzmit merkeze ulaşımın daha rahat sağlanması için yeni güzergahlar oluşturduk. Ulaşım ile ilgili sıkıntılarımız var. UKOME ile görüşmelerimiz devam ediyor. Diliskelesi - Gebze, Diliskelesi - Dilovası, Dilovası -Gebze, Tavşancıl

cıl -Dilovası arasında ulaşım sorunu yakında çözülecek.

Dilovası'nın yıllardır kangren haline gelen Batı ve Doğu kavşakları sorunu, sanayi arazisinden kaynaklanan istismâr 'tan dolayı yapılamıyordu. Valimizin başkanlığında yapılan çalışmaları neticesini verdi. Özellikle Batı kavşağı tamamlanarak ilçemize yeni bir imaj kattı. Doğu kavşağının ihalesi yapıldı, çalışmalar çok kısa sürede başlayacaktır.

Seçim beyannamesinde söz verdiklerimiz yapacağımızdan hiç kimsenin endişesi olmasın. Daha fazlasını yapacağız. Seçimden önce görmediğimiz ve seçildikten sonra fark

ettiğimiz eksiklikler var. Halkımızın en güzel bir şekilde yaşaması için yapılması gereken projeleri yapacağız. Dilovası halkı hizmetin en güzeline layık.

Tavşancıl Bölgesi Kültür Turizmi'nde Marka olacak

Belediye başkanı sayın Cemil Yaman 'ın Belgesel yayıncılık ve devri aleme belgesel TV program ekibi ile Dilovası tarihi not düşen kültür gezesine devam ediyoruz. Şimdiki durağımız tarihi Adatepe zirvesi. Yeşillikler içindeki Adatepe uzaktan adete bir tablo gibi bizi kendisine davet ediyor. Dilovası'nı seyir ederek kendimizi Adatepe zirvesinde buluyoruz. Başkan Yaman bizlere bir za-

manların nahiye merkezi olan ve adını Selçuklu devletinden alan Tavşancıl gösterek. Devr-i alem kameralarına şu bilgileri veriyor.

Dilovası sadece Dilovası'ndan ibaret değil. Dilovası sadece sanayi kenti de değil. Tarihi Tavşancıl bölgesi ve 700 yıllık tarihe sahip köyleri ile bir tarih ve kültür şehri. Tavşancıl bizim kültür turizminde marka değerimiz . Tarihi Tavşancıl evleri ile yakın bir gelecekte bölge Dilovası'nın Safranbolu'su olacak. Tavşancıl'a başta belediyemiz olmak üzere Valilik ve büyükşehir belediyesi çok özel ilgi göstermekte. tarihi evleri ta-

mir edilmeye başlandı. Belediyemiz Tavşancıl' daki irtibat ve hizmet merkezi aracılığı ile belediyenin tüm imkanlarını Tavşancıla getiriyor. Tavşancıl'da belediye kapanmamış gibi belediye hizmetlerimiz sürüyor. Tavşancıl sahilleri düzenleniyor. Tavşancıl' dan Dilovası'na yeni yol yapımı devam ediyor. Sahili, tarihi evleri, yeşil alanları ve Yahya Kapitan ile Tavşancıl Dilovası'nın Sanayi'de marka değeri olana Dilovası ilçemizin kültür, tarih ve doğa turizminde markası olacaktır.

Doğalgaz ve Alt yapı Sorunu çözümlenecek

Bizden önce Tavşancıl ve Diliskelesi' de doğal gaz hiç başlamamıştı. Tavşancıl'da doğalgaz % 80 oranında bitti, tamamlama ça-

lışmaları devam ediyor. Diliskelesi' nde çalışmalar başladı. Kısa bir sürede bu sorunu çözeceğiz.

Göreve geldiğimizde Dilovası'nın merkezinde altyapı bitmişti. Tavşancıl ile Diliskelesi 'nde alt yapı yok denecek kadar azdı. Diliskelesi'nin altyapısını yağmur suyu hattı ile birlikte bitirdik. Tavşancıl'ın altyapı ihalesi yapıldı. 2011'in sonlarına doğru bitirmeyi hedefliyoruz. Üst yapıda, Orhan Gazi, Mimar Sinan, Diliskelesi, Turgut Özal Mahallesi'nde yoğun bir üst yapı çalışmasına seçimden hemen sonra başladık. İmara kapalı 32 yolu açtık.

25 yıllık geçmişi olan Turgut Özal Mahallesi hizmet alamamıştı. Burada yaşayan vatandaşlarımız kızlık yakacağını bile 300-400

metre sırtında taşıyordu. Vatandaşın hastasını sırtında en yakın yola taşıyordu. 6 bin metre tül taş duvar yaptık. 18 bin metre küp istinat duvarı yaptık. 30 bin ton asfalt serdik. 17 bin metrekare parke döşendi. 12 bin metre tül bordür yapıldı.

Hedefimiz 2011'in ikinci döneminde alt-yapısı ile birlikte üst yapısı bitirilmemiş tek bir cadde ve sokak bırakmamak. Bunun için gerekli programları yaptık. Bu program çerçevesinde çalışmaya devam ediyoruz.... “

Ada Tepe Dilovası'nın cazibe merkezi olacak

Başkan Cemil Yaman ile belgesel çekimlerimize Adatepe de devam ediyoruz. Başkan heyecanlı .Adatepe parkı düzenlenmiş seyir terası gibi. Adatepe zirvesinde Tavşancıl sahilleri , Dilovası bölgesindeki sahiller, dağlar ve vadiler muhteşem manzarası ile göz ve gönül ziyafeti sunuyor. Dilovası ve Tavşancıl sahillerini Adatepe zirvesinden seyir etmek gerçekten çok keyifli. Belgesel yayıncılık ve Devr-i Aleme Belgesel TV ekibi yeşillikler içindeki Adatepe'den Dilovası'nın muhteşem manzaralarını kayıt ederken, başkan sayın Yaman'da bilgi vermeye devam ediyor.

Gördüğünüz gibi Adatepe parkı yapıldı.1 No.lu Diliskelesi parkı bitti ve hemen yanında 800 metrekare arsa üzerinde çok güzel bir kültür kompleksi projesi hazırlandı. İçinde el sanatları satış, kurs merkezi, bilgi evi, kafeteryası olan kültür merkezi olacak. Projesi bitti ihale aşamasında.

Diliskelesi Bilgi Evi ve Mimar Sinan Bilgi Evi hizmet vermeye başlamıştır.Bilgi evlerinde kütüphane,Bilgisayar odası,etüt sınıfı ve çevresinde genişçe yeşil alan ve oyun parkı bulunmaktadır. Adete virane bir park görünümündeki Adnan Kahveci parkı yeniden dizayn edilerek gerekli bakım ve onarım yapılarak ilçe halkımızın istifadesine sunulmuştur. Tavşancıl 9 Eylül Parkı'nın tadilatı yapıldı. Turgut Özal mahallesinde içinde semt konağı olan park yapımı devam etmektedir. Or-

han Gazi Mahallesi Akşemsettin Parkı başladı. Ayrıca 9 noktada içinde çocuk oyun grupları da olan parkların yapımı sürüyor. Kaya-pınar Parkı proje aşamasında. İnsanlarımızın ailece gidip oturabileceği nezih ortamlar inşa etmeye devam edeceğiz. Eynerce Deresi'nin ıslahı bitti. Mimar Sinan Deresi'nin ıslah çalışmaları devam ediyor. Tavşancıl sahil projesi çalışmaları başladı. E-5'te üst geçidi yapıldı. Yavuz Selim Caddesi E-5'e komşu cephelerin iyileştirme ve boyama çalışmaları tamamlandı. Belediyeye 5 adet farklı model ve markalarda iş makinesi ve binek aracı aldık..."

Hayallerdeki Dilovası gerçek olacak

Belediye başkanı Cemil yaman ile Ada-tepe zirvesindeki söyleşimize devam ederken, başkan adeta çocuklar gibi şen. Bizlere Eynerce iskelesinin bulunduğu Solventaş bölgesini gösterip ben buradaki bir inşaatta çalışırken, o sırada çok önemli tarihi eser kalıntıları çıktı. Bu bölge Kartacalı ünlü komutan Anibal in gerçek mezarı'nın olduğu yer olarak da biliniyor. Adatepe'de tarihi kale kalıntıları bu tezleri doğruluyor. Derken sanki tarihi yeniden yaşar gibi oluyor. Belgesel yayıncılık ve Devri-i Alem belgesel TV program ekibine haylindeki Dilovası'nı anlatmaya devam ediyordu..

Makamlar geçici ve insan ömrü fani. Makam, mevki ve imkan hizmet için kullanımlı. İnsanların oyununu alarak başkan seçilmek insana çok büyük sorumluluk yük-lüyor. Bu sorumluluğun bilinci içinde hiç bir siyasi düşünce gözetmeden hizmet edecek ve hayallerde yaşayan Dilovası'nı gerçekleştireceğiz. İnsanların yaşamaktan zevk aldığı, dışarıdan insanların yaşamak için gelmek istediği, çağdaş ve modern bir Dilovası kuracağız. Eğitim, sağlık, ulaşım sorunları kökünden çözülmüş bir şehir hayal ediyorum. Bunları gerçekleştirmek için gece gündüz demeden çalışıyoruz. Tüm imkânları seferber ettik. Göreceksiniz 5 yıl sonra Dilovası bambaşka bir kimliği bürünecek Dilovası..."

Sanayicimizle iyi ilişkiler içindeyiz

Dilovası'nın nüfus niteliğini de sanayi belirlemiştir. Hayata yeni bir umutla sarılmak isteyen, Anadolu'nun saf ve temiz insanları, iş imkanları nedeniyle şehrimizi tercih etmiştir. Yükselen bacalardan, ocaklarını tüt-tür-bilmeyi umut etmişlerdir. Kalifiye iş gücü olmasalar da, işi namusu gibi gören insanlardır Dilovalılar. Buna karşılık sanayinin değişen niteliği ve kalifiye insan ihtiyacı nedeniyle şehrin en önemli problemi işsizliktir. Şahsıma ve belediyeye yapılan müracaatların çok önemli bir kısmının konusu iştir. Bu, saygı duyulması gereken bir durumdur. İnsanlarımız, emeklerini yaşam enerjisine dönüştürmek istemektedirler. Biz Dilovası Belediyesi olarak, potansiyel iş gücü ve imkanlarını buluşturmak için azami gayret sarf ediyoruz

Birçok kez bir araya geldik. sanayi kuruluşlarımızı ziyaret ettik. Sanayicimizle iş gücü ve diğer ihtiyaçlarını Dilovası'ndan karşılamaları konusunda görüştük. Geçmişte Dilovası'nda kalifiye elaman olmadığı söyleniyordu. Elimizde bulunan envanterlerde her mesleki gurubunda iş gücü var. Sanayicimiz bize başvurursa yardımcı olmaya hazırız. Ayrıca gerek İşkur 'la yaptığımız protokol, gerek KOMEK gerekse de kendi imkânlarımızla sanayimizin isteği branşlarda kurslar açabiliriz. Kurslara katılan gençlerimize sigorta ve harçlığını karşılamak koşuluyla eğitim verebiliriz. Yeter ki sanayicimiz bizden talepte bulunsun.

Dilovası'nda profesyonel sporcular yetiştireceğiz

Dilovası'nda açtığımız spor okullarında 700 çocuk eğitim aldı. Dilovası Belediyespor geçen sezon şampiyon oldu. Fakat beni en çok sevindiren şampiyonluğun yanı sıra gurubunun En Centilmen takımı seçilmesi. Neden sevindirdi biliyor musunuz Dilovası'nda yaşayan insanımız hep farklı bir şekilde anlatılmıştır ve En Centilmen takım seçilere kamuoyuna en iyi cevabı sporla vermişlerdir. Em-niyet Müdürlüğü Kocaali'nde en az suç işle-

nen ilçesi olarak Dilovası'nı açıklanmıştır. Belediyespor okulumuzda sürekli olarak Uzakdoğu sporları yapılmaktadır. Geçen aylarda yapılan şampiyonaya katılan 30 sporcumuzdan 28 madalya alarak döndüler. İlçeye kapalı spor salonları kazandıracağız. Hedefimiz Dilovası'nda sporun tüm dallarını yaygınlaştırmak ve ulusal ve uluslararası başarılarına imza atacak sporcular yetiştirmek. Dilovası'nda pırıl pırıl ve yetenekli gençlerimiz var. Spora ve sporcuya daima önem verceğiz.

TOKİ'den Dilovası'na 15 bin konutluk Proje

Her gün Dilovası'nı binlerce kişi İstanbul ve İzmit'e gidiyor. Dilovası'nda çalışanları Dilovası'nda oturacakları uydu kentler ve toplu konutlara ihtiyaç var. Dilovası'nın 1/1000 planlarını bitirilmesi lazım. Bu konuda yoğun çalışma var. TOKİ ile görüşmeler devam ediyor. Sayın başbakanımız devredilmesi gereken hazine arazileriyle ilgili TOKİ'nin teklifini imzaladı. 315 dönümlük hazine arazisi TOKİ'ye devredildi. TOKİ'nin 15 bin konutluk projesinin birinci etabı yakında başlayacak. Bölgenin imar durumunu hazırlıyor Dilovası'nın konut sorunu çözümlenecek”.

Belediye olarak bir palan dahilinde belediye imkanları israf etmeden tüm gücümüzle çalışıyoruz. Bir proje başladığında ya da bi-

tirildiğinde beni çok mutlu ediyor. Belediye gelen vatandaşlar belediyeden mutlu ayrıldığında ben de mutlu oluyorum. İnsanlarının teşekkür etmesi beni çok mutlu ediyor. Hal-ka hizmet hakka hizmettir. Belediyecilik insan merkezlidir. İnsanın doğumundan ölümüne her şeyi ile ilgilenmekteyiz. İnsana hizmet etmek ve insanı idare etmek gerçekten çok zor. Bu zor görevde bizlere destek olan resmi ve özel tüm kişi ve kurumlara sizler aracılığı ile teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Belgesel yayıncılık ve Devr-i Alem belgesel TV program ekibi olarak , Belediye Başkanı sayın Cemil yaman ile Dilovası tarihiye not düşüp zamana noterlik yaptığımız söyleşi ve belgesel çekimlerimizin sonuna geldik. Sayın Başkan veda ederken Dilovası yazılar ve Belgesel TV programları ile anlatmak çok zor olduğunu söylüyoruz.. İnsanları, Sanayisi, Kültür,Tarih ve doğal güzellikleri ile Marka değeri olan Dilovası hissedilerek gezilmeli doya doya yaşanmalı. Adeta küçük Türkiye olan, yolların ve Anadolu kültürünün kavşak noktası Dilovası'nda yaşamak yüce Allah'ın bir nimetidir. Bu nimetin kıymetini bilmeli, Dilovası'nın ,mahalle, köyleri ve tüm değerleri ile sahip çıkıp gelecek kuşaklara aktarmalıyız. Dilovası atalarımızdan miras değil, gelecek kuşaklardan emanet aldığımız en değerli varlıktır. Dilovası ilçesi bizim geleceğimiz, her şeyimizdir.

11.bölüm

Kocaeli Valiliği ve Büyükşehir Belediyesi'nin Kentleşme Sürecine Katkısı

KOCAELİ
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Dilovası'nın Sosyo-Kültürel Hayatına Işık Tutan Bilimsel Çalıştaylar

38 bin Dilovalı ile Hane Halkı Anketi

Türkiye İstatistik Kurumu adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre 2010 yılı itibariyle Dilovası ilçesinin toplam nüfusu 44 bin 958 olarak tesbit edildi. Dilovası Belediyesi'nin verilerine göre Dilovası ilçesinde yaklaşık 10.000 hane bulunmaktadır. Hane halkı anketi 7910 hanede uygulandı. Anketlerde % 75,3 geri dönüş sağlandı. Anket, 2011 yılı Ağustos ayı içerisinde ortalama 3 hafta içerisinde 15 kişilik deneyimli personelle gerçekleştirildi.

Dilovası sadece Kocaeli'ni değil, Türkiye'nin de en önemli ilçelerinden biri. Sanayi ve çevre sorunlarıyla kamuoyunda sıkça yer alan Dilovası, kısa süre içerisinde mahalleden köye, köyden beldeye ve son olarak da ilçe vasfına kavuştu. 50 yıl içerisinde büyük bir değişim ve dönüşüm yaşayan Dilovası, sanayinin etkisiyle hormonlu büyüdü, çevre sorunları ile gündeme oturdu. Şimdi Dilovası sorunlarına çare arıyor ve bunun için bilimsel çalıştaylar düzenliyor.

Dilovası için yapılan bilimsel çalıştayların kesin raporları kitap haline getirilecek. Çalıştayların toplanmasında Dilovası Belediye Başkanı Cemil Yaman belediye olarak önemli katkılar sağladı.

Cemil Yaman Dilovası'nda Mart 2009 yerel seçimlerinde belediye başkanı seçildi. Başkan Cemil Yaman, "Boyacı Cemil" olarak büyüdüğü ilçesinin sorunlarının çözümü için bilimsel çalışmalar yapılmasına destek oluyor. Dilovası Çalıştayı'nın açış konuşmasında Başkan Yaman özetle şu görüşlere yer verdi.

Dilovası Gerçeği

Dilovası, sanayileşme ve yatırım faaliyet-

leri açısından özellikle de son yıllardaki gelişmeler de dikkate alındığında önemli bir merkez haline gelmiş bulunmaktadır. Sanayileşme baş döndürücü bir hızla devam etmektedir. Asya ve Avrupa kıtaları arasında geçiş güzergahında bulunması, İstanbul'a yakınlığı, ülkemizin önemli limanlarına sahip olması gibi daha başka bir çok nedenden dolayı yatırımcıların ilk tercih ettiği yerlerin başında gelmektedir. Dilovasında şu anda beş OSB, bir sanayi kooperatifi ve dokuz adet liman bulunmaktadır. Organize sanayi bölgeleri ve kooperatif bünyesinde yaklaşık 350 firma faaliyet göstermektedir. Önümüzdeki birkaç yıl içerisinde yeni yatırımlar ile birlikte bu sayının 500'ü aşması beklenmektedir. İfade edilen bu rakamlar Dilovası'nın ülke ekonomisine kattığı katma değeri, ülke ekonomisindeki payı ve ağırlığını açıkça ortaya koymaktadır.

Dilovası'nda ki hızlı sanayileşme beraberinde bir takım değişimleri de getirmiştir. Bir çekim merkezi haline gelen dilovası göç edenler için yeni bir umut kapısı olmuştur. Bu da ilçe nüfusunun kısa bir süre içinde hızla artmasına neden olmuştur.

Hızlı ve plansız nüfus artışı, plansız kentleşme, gecekondulaşma gibi kentsel problemler yanında, bazı sosyal problemlerin de ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bölgedeki firmaların da yerele ilgili olmamaları da aynı zamanda yerleşik halkın yeterli ekonomik olanaklara sahip olamamalarına sebep olmuştur. Masa başı analizleri devri bitmiştir. Bu anlayış hem zaman hem de ekonomik israfı getirmektedir. Zaman sahada birlikte yaşadığımız toplumu bilimsel yöntemlerle doğru algılama zamanıdır. Öncelikle Dilovası'nda farklı amaç ve görevleri olan kurumların işbirliği önemlidir."

38 Bin Dilovalı ile Hane Halkı Anketi

Dilovası'nda yürütülen ve 38 bin kişiyle

yapılan hane halkı anket ve araştırmasıyla ilgili olarak da Başkan Cemil Yaman şu değerlendirmeyi yaptı.

Bütün hane halkıyla bizzat ve defalarca takriben 5 aylık bir süreyi kapsayan ve tamamen bilimsel yöntemlerle elde ettiğimiz ve sürekli geliştirmeyi ve revize etmeyi düşündüğümüz verilerimize ulaşarak yapacağınız bilimsel analizler yorumlar değerlendirmeler ve spesifik projeler bizim hayalimiz olan Dilovası halkının hayat standardını en yükseğe çıkarma hedefimizle örtüşecektir.

Proje kapsamında en genel tabirle Dilovası'nın resmini çektik, var olan bilgilerimizi güncelleştirdik veya değiştirdik veya derinleştirdik. Bazı noktalarda ezberlerimiz bozuldu. Yıllarca içinde yaşadığımız çok iyi tanıdığımızı sandığımız toplumumuzu yeterince tanımadığımızı veya yanlış tanıdığımızı görmüş olduk."

7910 Hane Halkı ile Yapılan Anketin Ön Raporu

Sosyal doku araştırmaları; bir kentte yaşayan nüfusun tamamına hanelerde görüşmek suretiyle anketle ulaşılarak daha iyi hizmet vermek, sosyal yapının belirlenmesi, verilecek hizmetin detaylarına ulaşılması, şehrin geleceğine yön verilmesi ve gerçek ihtiyaç sahiplerinin tespit edilmesi amaçlarıyla yapılabilen araştırma çalışmalarıdır.

Sosyal doku projeleri ile uygulandığı bölgenin sosyal doku haritası çıkarılır. Bu haritaların çok yaygın bir kullanım alanı bulunmaktadır. Dilovası için yapılan araştırmada şu sonuçlar ortaya çıktı:

Proje Doğu Marmara Kalkınma Ajansı bünyesinde gerçekleştirildi ve projeye, Dilovası Kaymakamlığı, Dilovası Belediyesi ve DOSB destek sağladı. Dilovası Kaymakamı Hasan Göç, bizzat kendisi katkı sağladığı gibi Kaymakamlığın farklı birimlerinde çalışan personeller zaman zaman aktif rol almışlar-

dır. Dilovası Belediyesi projenin finansmanın yükünü Doğu Marmara Kalkınma Ajansı ve OSB başkanlığı ile birlikte üstlenmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre 2010 yılı itibarıyla Dilovası ilçesinin toplam nüfusu 44 bin 958 olup, Dilovası Belediyesi'nin verilerine göre ilçede takriben 10.000 hane bulunmaktadır. Anket 7910 hanede uygulanabilmiştir. Bununla beraber, % 75,3 geri dönüş oranının bu tür bir anket için yeterli bir oran olduğu değerlendirilmektedir.

Anket, 2011 yılı Ağustos ayı içerisinde ortalama 3 hafta içerisinde, her hane en az 1 kez ziyaret edilmek suretiyle, yüz yüze uygulanmıştır. Anket anında evde bulunmayan, eksik bilgi veren veya anketi cevaplamak istemeyen hanelere en az birer kez daha gidilerek anket uygulanmaya çalışılmıştır.

Dilovası, çoğunluğunu Doğu, Güneydoğu ve Karadeniz illerinden göç ederek buradaki sanayi kuruluşlarında çalışmak için gelenlerin oluşturduğu bir yerleşim yeridir. Bu özellik, onu Kocaeli'de, hatta Marmara Bölgesi'nde farklı bir yere oturtmaktadır. Bu demografik yapı, bu küçük ilçenin merkezi yönetimin son yıllarda gerçekleştirdiği kimi açılımlarda pilot merkez olması yönündeki bazı tartışmalara da imkan vermektedir.

Dilovası'nın Kocaeli ve civarında sahip olduğu imaj, sosyal bilimler açısından da çok çeşitli yönlerden incelenmesi gereken bakir bir inceleme alanı oluşturmaktadır. Buradaki suç oranı ve suç çeşitleri, toplumsal yapıdaki değişim, sosyal doku ile kentsel doku arasındaki ilişkiler, oldukça ilginç sonuçlar üretebilecek konular arasındadır.

Dilovası, son yıllarda bilim, ideoloji ve siyaseti ilgilendiren değişik tartışmalarında da odağında yer almaktadır. Örneğin, bu ilçedeki kanser oranları konusunda Kocaeli yerel medyasına yansıyan hatta yargıya taşınan canlı bir tartışma da mevcuttur. Bu araştırmada da kanser ile ilgili bir soru yer almak-tadır.

Dilovası'nda Dezavantajlı Grupların İstihdam Potansiyelinin Araştırması Çalıştayı

Dilovası'nda dezavantajlı grupların istihdam potansiyel ilgili araştırmayla, bu grupların sayısını ve nüfusa oranını belirleyip, istihdam potansiyelini ortaya çıkarmak ve istihdam sorununun çözümüne ilişkin kurumlar ile sektörler arasında işbirliğini sağlamak amaçlanmakta. Çalışma sonucunda Dilovası hane halkının bölgedeki ticari ve sanayi kuruluşlarının toplam istihdam içerisindeki oransal ağırlığının belirlenmesi, her bir dezavantajlı grubun bölgedeki sanayi ve ticaret kuruluşlarındaki istihdamının oransal ağırlığının belirlenmesi, dezavantajlı grupların bölgedeki sanayi ve ticaret kuruluşlarında istihdam edilebilirlik potansiyelinin belirlenmesi, Ticari ve sanayi kuruluşlarının dezavantajlı grupları hangi alanlarda istihdam edilebileceklerinin spesifik olarak belirlenmesi, sanayi kuruluşları ile belediye, kaymakamlık ve üniversitelerin yürüteceği meslek edindirme kurslarının tesisi için gerekli bilgi ve teknik alt yapının oluşturulması ve kronik hasta sayıları referans alınarak akademisyen tıp doktorlarına hastalık bilinçlendirme ve doğru algı konusunda seminer ve toplantılar düzenlenmesi hedeflenmekte.

Proje Kapsamında Yapılacak Faaliyetler

Pproje kapsamında ilk olarak anket yapılması planlamakta ve bu anketin soruları Kocaeli Üniversitesi akademisyenleri tarafından hazırlanacak. Bütün hane halklarını kapsayacak anketin ardından sonuçlar günlük toplanarak sisteme girilecek. Oluşturulacak teknik ekiple sonuçlar analiz edilecek. Analiz sonuçları Dilovası belediyesi, Dilovası kaymakamlığı, Dilovası sanayi kuruluşları, sivil toplum örgütleri, Büyükşehir belediyesi ve Siyasal iktidara takdim edilecek.

Yerel düzeyde bu kapsamda bazı somut projeler hedeflenmekte. Bu projeler şunlardır:

Her bir dezavantajlı gruba özgün meslek edindirme kursları açılacaktır. Bu programların yürütümünden kaymakamlık, Dilovası belediyesi ve bölge üniversiteleri katkı yapacaklardır. Program sonucunda sertifika verilecektir.

Elde edilen sonuçlar Dilovası sanayicileri ile paylaşılacak ve yukarıda zikredilen meslek edindirme eğitimleri sanayi kuruluşları ile ortak planlanacaktır.

Yaşlı, sakat ve yardıma muhtaçların evde bakım hizmetleri için Dilovası Belediyesi bünyesinde bir ekip oluşturulacaktır. 8. İlgi alanı sonuç raporunun değerdendirme ve tartışılması amacı ile bir alıştay düzenlenecektir: alıştay'a yerel idareciler, İşKUR temsilcileri, uzman kişiler, basın temsilcileri, ve ilgili diğerd aktörler davet edilecektir.

alıştay raporları kitap haline getirilecek

Araştırma sonucunda hazırlanan rapordan ortaya konan bulgular muvacehesinde raporu hazırlayan akademisyenlerin yanı sıra asgari doçent düzeyinde ve ağırlıklı olarak profesörlerden oluşan konu ile ilgili alanlarda çalışan ğretim yeleri konferans ve seminerler vereceklerdir. Bu alışmalar ile elde edilecek sonuç; kişilerin kendi ayakları üzerinde durma ve çalışma hayatına aktif olarak katılma bilincinin verilmesidir.

Sonuç olarak yapılan çalıştaylarda ortaya çıkacak kesin rapaorlar kitap haline getirilerek Dilovası'nın sosyo kültürel hayatına ışık tutulacak ve yapılacak yatırım ve hizmetler bu raporlar çerçevesinde gerçekleştirilecek.

Kocaeli Valiliği'nin öncülüğünde Mart 2011 tarihinde İzmit'de toplanan Dilovası Çalıştayı raporu açıklandı. Rapor'da yer alan ana başlıklar. Kocaeli Valisi Ercan Topaca'nın sunuş yazısı, Çalıştayı toplayan Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nı tespitleri ve TBMM Dilovası Çevre araştırma komisyonu'nun raporlarının ana başlıklarının özetine kitabımızda yer veriyoruz.

1. NEDEN DİLOVASI?
2. DİLOVASI'NDA YAPILMIŞ GÜNCEL ÇALIŞMALAR
3. "DİLOVASI ÇALIŞMASI" SÜRECİ
4. DİLOVASI GENEL DURUM TESBİTİ.

DİLOVASI MEVCUT DURUM TESBİTİ

Dilovası ilçesinin Kuruluşu. Dilovası'nın Tarihçesi. Dilovası'nın Coğrafi Yapısı. Dilovası'nın Kültürel ve Tarihi Yapısı Dilovası'nın Yerleşim Yapısı Dilovası'nın Ekonomik Yapısı.

DİLOVASI SORUNLARININ KATEGORİZE EDİLMİŞ HALİ.
DİLOVASI'NA YÖNELİK HASSAS SAPTAMALAR.

Fabrika Olmasa Dilovası Niye Var?

Sanayici ve Halk Anlaşmazlığı. Çocuk işçiler. Kayıp Kent ve Kültürel Miras. Yokluk Kötülük-tür, Konut Sorununa Çözüm, Kaçak Yapılaşma ve işgal. Sosyal ilişkiler ve Kültürel Yapı, Kentin Aşiretleri ve Hemşerilik Bağları, Eğitim Seviyesi ve Algısı, Örgütlenme ve Sivil Toplum, Kamu Personeli Sorunu, Beklentiler: Devletin Terazisini iyi Tutmak Lazım

DİLOVASI EYLEM PLANI ve SORUN ALANLARI;

Çevre ve Planlama Sorunları, İdari Sorunlar ve Altyapı Sorunları, Ekonomik Sorunlar, Sos-yo Kültürel Sorunlar ve Çözüm yollarını hedefledi. Dilovası Çalıştayı her bakımdan Dilovası için önemli bir belge olarak arşivlerde yerini aldı.

İstikbalim Dilovası

Uçurtmamı kaybettim gökyüzünde Dilovası'nın.
Çocuksu hayallerimi, gülüşlerimi bağlamıştım kuyruğuna.
Adatepe'de çılgınca dalgalanan bayrağımı göremiyorum.
Çekin pencerenin önündeki gri bulutları, çekin!
Uçurtmamı kaybettim gökyüzünde Dilovası'nın.
Çerkeşli' den topladığım zeytin yapraklarını bağlamıştım
kuyruğuna.
sepet sepet meyvelerimi kaybettim toz bulutlarında.
Çekin toz bulutlarını bahçelerimin üzerinden, çekin!

Uçurtmamı kaybettim gökyüzünde Dilovası'nın.
Kayapınar' dan topladığım renk renk çiçekleri bağlamıştım
kuyruğuna
Kokusu sinsin Dilovası'na çiçeklerimin, yağmur
damlalarıyla.
Çekin is kokulu bulutları, çiçeklerimin üzerinden, çekin!

Uçurtmamı kaybettim gökyüzünde Dilovası'nın.
Tavşancıl'dan topladığım deniz kabuklarını bağlamıştım
kuyruğuna.
Yosun kokulu sahillerde dolaştırdım gölgesini.
Çekin ellerinizi mavi dalgaların üzerinden, çekin!
Uçurtmamı kaybettim gökyüzünde Dilovası'nın.

Nefes nefes hayat bağlamıştım kuyruğuna.
Fabrika çatılarındaki şaşkın martılar eşlik etti uçurtmama.
Çekin kirli nefesleri hayatların önünden, çekin!
Uçurtmamı kaybettim gökyüzünde Dilovası'nın.

Umutlardan şiiir yazıp bağladım kuyruğuna.
İpini koparıp bıraktım çivili rüzgârına Dilovası'nın,
Çekin umutlarımdan kirli bulutları, çekin!
Hayallerle, umutlarla, yarınlarla süsledim Dilovası'nın.
Uçurtmamı kaybetmeden uçurmak isterdim semalarında.
Elması, üzümü, narı satılsın manavlarında.
Babamın anlattığı geçmişi istiyorum Dilovası'nın.

Asude AKARAY

M. Zeki Obdan İÖ - 3/D

KOCAELİ VALİSİ ERCAN TOPACA’NIN DİLOVASI ÇALIŞTAYI AÇILIŞ KONUŞMASI

Önemli bir kavşak ve geçiş noktası olan Dilovası; son yıllarda artan sanayileşmeye bağlı olarak ortaya çıkan çevre kirliliği ve sağlık sorunları ile gündeme gelen bir ilçedir. İlçede yaşanan çevre ve sağlık sorunlarının kaynağını ve çözüm yollarını araştırmak üzere 2006 yılında Meclis Araştırma Komisyonu kurulmuş ve Dilovası ilçesinin sorunları hakkında rapor hazırlanarak alınması gereken tedbirler belirlenmiştir. Bugünkü haliyle “İslah edilmiş” bir organize sanayi bölgesinin bulunduğu ilçede yaşanan çevre sorunlarının, ülke gündeminde yer alması, konunun tüm taraflarca yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Zira Dilovası’nda yer alan liman işletmelerinin, fabrikaların ve depo alanlarının doğal çevre, tarihi doku ve toplumsal sağlığa olan olumsuz etkilerinin yanı sıra;

Dilovası’nda yaşanan kaçak yapılaşma süreci, hazine arazilerinin işgali ve göçle gelen grupların kent yaşamına katılma ve kamusal hizmetlere ulaşmada yaşadığı sorunlar, çözüm bekleyen başlıca konular olarak karşımıza çıkmaktadır.

Jestratejik açıdan değerlendirildiğinde kavsak bir ilçe olma niteliği taşıyan Dilovası, bu hâkim konumu gereği, sanayi yatırımlarını ve göç gruplarını çeken bir odak konumunda olmuş ve bugünkü haliyle yeni değerlendirmelere ihtiyaç duyacak duruma gelmiştir. Dilovası’nda yaşanan sıkıntılı süreçlerin aslında gelişmekte olan ülkelerde yaşanan sanayileşme süreçleri ile paralellik gösterdiğini ifade etmek yerinde olacaktır. Sanayileşme ile paralel olarak ortaya çıkan çevresel ve toplumsal sorunlar bir noktaya kadar doğal süreçlerdir. Ancak Dilovası’nda ortaya çıkan bazı sorunların ilçenin coğrafi özelliklerinden kaynaklanması, durumu daha da ağırlaştırır. Dilovası birçok olumsuz sürecin birbi-

rini takip etmesi sonucunda bugünkü tartışmalara sahne olacak duruma gelmiştir.

Sorunlar, sanayileşme ve göç ilişkisi bağlamında değerlendirildiğinde; Doğu, Güneydoğu ve Karadeniz bölgelerinden 1980’li yıllarda artan iç göç kentlerimize geniş kitleleri taşımış, ciddi bir nüfus ve sosyal yapı değişimine yol açmıştır. Yaşanan bu hızlı göç süreçleri kentlerdeki altyapı, konut, ulaşım, eğitim, sağlık ve istihdam sorunlarını daha belirgin hale getirmiştir. Sanayi bölgelerine göç eden grupların kentlerdeki önemli dayanakları ise çoğunlukla; akraba, aşiret ve hemşehrilik bağları olmuştur. Ancak söz konusu bağlar, içinde kimi zaman dayanışma kimi zaman da patronaj ilişkileri barındırmış ve ataerkil örgütlenmeler kaçınılmaz biçimde ön plana çıkmıştır. Bu noktada; kamu yönetimi açısından sosyal yükleri paylaşmak, toplum içerisinde dezavantajlı durumda olan ya da yasam standartlarının düşmesinden endişe duyulan grupları desteklemek, kente uyumu sağlamak ve kamusal hizmetlere erişimi kolaylaştırmak, temel insani ihtiyaçların karşılanmasında çözülmesi gereken öncelikli sorun alanlarıdır.

Kent mekanlarında ortaya çıkan marjinal gruplar, dezavantajlılar, hemşehrilik ya da kent aşiretlerinin yeni mekanizmalar karşısındaki durumları yalnızca bugünle değil, dün ile ilişkilendirilerek yorumlanmalıdır. Nitekim göç edenin bedeni yanında taşıdığı kültürel öğeleri ve göç sürecindeki melezlik kazanma durumları, konunun karmaşık yanını gösteren önemli kriterlerdir. Dilovası’na yeni bir kültürü taşıyanlar, aynı zamanda yeni bir kültür ve yaşamla ilişki kuranlardır. Bu yeni ilişki sürecinde devlet ve vatandaşlık ilişkilerinin anlamlandırılması ve birlikteliği ise bölgesel kalkınmanın anahtarı olarak değerlendirilmelidir.

Genel olarak bakıldığında Dilovası'ndaki sorunları;

- Sanayi faaliyetlerinden ve otoyoldan kaynaklanan çevre kirliliği,
- Tarihi dokunun yeterince korunamaması,
- Kaçak yapılaşma ve mekânda plansız büyüme,
- İşsizlik ve istihdam yetersizliği,
- Eğitim seviyesinin ve okullaşma oranının düşüklüğü,
- Kentlileşme bilincinin eksikliği,
- Yeni sanayi tesisleri açma talepleri,
- Sosyal donatı imkânlarının yetersizliği,
- Mesleki eğitimin yetersizliği
- Kamusal hizmetlere erişimdeki sıkıntıları olarak sıralayabiliriz.

Özetle Dilovası'nda yapılan tüm çalışmalarda ortaya çıkan, sorunların çözülmesi ve tedbirlerin alınması aşamasında tüm paydaşlar tarafından kabul edilmesi gerekli olan en önemli konu, çözüm sürecinin tek bir paydaş ya da kesim tarafından uygulanamayacağıdır.

Kamu kesiminin hem yerel hem merkezi teşkilatları, sivil toplum kuruluşları, yatırımcılar ve ilçe halkı basta olmak üzere ilgili tüm paydaşlar çözümlerin üretilmesinde ve hayata geçirilmesinde aktif rol oynamaları gerektiğini kabul etmelidirler.

Dilovası'nda gözlemlenen olumsuz süreçlerin bertaraf edilmesi ya da başka bir deyişle olumlu süreçlere dönüştürülmesi; ilçenin sürdürülebilir bir sanayi odağı olarak yeniden kimlendirilmesinin yanı sıra, sanayiye dayalı olarak gelişmekte olan ya da geliştirilmesi planlanan yeni alanlara da örnek olacaktır. Bu amaçla, Meclis Araştırma Komisyon raporunu tamamlayıcı nitelikte çalışmalar yürütülmüştür. Bu çerçevede, Kocaeli Valiliği ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansı işbirliğinde sosyolojik bir saha ve raporlama ça-

alışması yapılmış, merkezi ve yerel tüm paydaşların yer aldığı oldukça geniş katılımlı bir çalıştay organize edilmiştir.

Sonuç olarak, bu çalışmalardaki temel hedefimiz; sanayi ve kalkınma parametrelerinin birlikte çalıştırılmasının desteklenmesi-ne, çevre bilincinin oluşturulmasına ve buna bağlı olarak toplumsal refah artışının sağlanmasına yönelik kararları üretmek ve uygulayıcı mekanizmaları tayin etmektir. “Daha temiz ve yaşanılabilir bir Dilovası için el ele” parolasıyla kamu, sivil toplum ve sanayici işbirliğinde sorunların çözümü için çalışmak, en büyük mutluluk kaynağımız olacaktır. Çalıştayın Dilovası için arzu edilen hedeflere ulaşmada yardımcı olacaktır.

Ercan TOPACA (Kocaeli Valisi)

DİLOVASI ÇALIŞTAYI'NIN GÖRÜŞ VE AMACI

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı tarafından Türkiye'deki iç göç sürecinin sorunlu alanlarından biri üzerine kurgulanan bu çalışma; Dilovası ilçesi örneğinde sanayileşmenin fiziki ve toplumsal yapıda meydana getirdiği sorunları analiz etme ve bu sorunlara yönelik bir eylem planı üretme yolu ile ilgili tarafları bir araya getirerek çözüm projelerinin uygulanmasını koordine etme çabasıdır. Zira “Dilovası, kanser ovası” başlıkla-rının gazetelerde yer aldığı günleri biraz eskitmiş olmakla birlikte sanayi kaynaklı sorunların varlığını sürdürdüğü bir ilçe olma özelliğini hala korumaktadır. Bununla birlikte bugünkü Dilovası; kentsel yoksulluğun, alt sınıf mekânsallaşmanın ve aile içi şiddet konularınınyasaıldığı, Türkiye'deki iç göç hareketlerinin yol açtığı birtakım sosyal görünümlere ev sahipliği yapan bir mekân olma özelliğini devam ettirmektedir.

Dilovası, birçok alanda farklı sorunları olan ve mevcut sorunlarının birçoğunun bir-biri ile eklenmiş ve kronikleşmiş olma-

sından dolayı, sorunların rasyonel bir şekilde tespiti ve çözüm önerilerinin oluşturulması açısından geniş bir bakış açısını gerektirmektedir. Dilovası çalışması; ilçenin sorunlarının fazlalığı ve çeşitliliği nedeniyle birden çok metod kullanılarak analiz çalışması yapılmasını ve bu çalışmalar sonrasında çıkan sonuçların bir araya getirilerek katılımcı ortamlarda nihai kararlara ulaşılmasını, çözüm yöntemi ile uygulama önerilerinin sahiplenilmesini gerekli kılmaktadır. Bu nedenle Doğu Marmara Kalkınma Ajansı Dilovası ilçesinde katılımcılık boyutu oldukça geniş olan, aynı zamanda sivil halkın ve ilgili tüm kurum ve kuruluşların söz sahibi olabildiği farklı yöntemlerle hazırlanmış çalışmaların nihai ürünlerinden oluşan bu raporu eylem planı ile birlikte sunmaktadır. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nın Dilovası için bu çalışmaları yürütürken güttüğü temel amaç: "Dilovası'nın sorunlarına kalıcı çözümler üretebilmek için çözüm odaklı projeleri ortaya koymak ve ilgili tüm tarafları bir araya getirerek projelerin uygulanmasını sağlamaktır." Ayrıca, Doğu Marmara Kalkınma Ajansı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Komisyonu tarafından hazırlanan "Dilovası Beldesi'ndeki Sanayi Atıklarının Çevre ve İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkilerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi" adlı raporu da inceleyerek, bugüne değin yapılmış olan tüm çalışmaların ortak bir akıl etrafında şekillenmesini ve ilçenin sorunlarına kalıcı bir çözüm bulunmasını hedeflemiştir.

Kavsak ilçe olma niteliği taşıyan Dilovası, hâkim konumu gereği stratejik bir özellik taşımaktadır. Kocaeli ve İstanbul arasında geçiş bölgesidir ve tarihsel süreçte bakıldığında da bu konumunun gücü görülmektedir. Dilovası'nın taşıdığı olduğu bu özellik, kendisine yönelen göç grupları için çekicilik oluşturmuş ve kontrol edilemez bir göç sürecine yol açmıştır. Nitekim artan nüfus karşısında sınırlı kalan kaynakların belirsizliğinden olu-

şan endişeyle birlikte, kentleri bir çıkış noktası olarak gören nüfusun kendi çözümlerini geliştirmeye çalıştıkları da sosyolojik bir gerçekliktir. Bugünkü haliyle Dilovası, birbirine dokunmayan geniş bir bütün içinde sosyal adacıklardan oluşmuş bir toplumsal yapı görüntüsündedir. Kendi içine kapalı bu yapıların ortak toplumsal politikalar üretmede başarılı olamadıkları ve sorunlarıyla baş edemedikleri bilinmektedir. Nitekim göç kimlikleri; siyasal, kültürel, dinsel ve etnik bağlamlara göre şekillenen ve ortaya çıkan kimliklerdir. Diğer bir ifadeyle kimlik sorunu, yalnızca kültürel mirasla ilgili olmayıp, aksine siyaset ve toplumsal değişimlerle yakından bağlantılı olan bir konudur. Nitekim Dilovası mahallelerindeki fiziki yerleşim ve sosyal ilişkilerdeki etnik köken, kırsal-kentsel köken ve dini mensubiyete göre farklılaşmış tabakalaşma biçimleri, göç kimliklerinin yeni kurulanış biçimlerini en iyi resmeden örneklerden birisidir. Bu tabakalar kendi aralarında kapalı toplumlar oluşturmakta ve bu yapılar karşılıklı çok kültürlülük ve kültürlerarasılık projelerine acilen ihtiyaç duyulmaktadır. Sonuç olarak, Kocaeli Valiliği ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan bu rapor, Dilovası'nda yaşanan sorunların tespiti, çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilir bir örnek sanayi kentine doğru sağlıklı adımların atılmasını hedeflemektedir.

NEDEN DİLOVASI ÇALIŞTAYI

İlçenin sorunları birçok paydaşın görüş bildirmesini ve bir araya gelerek çalışmasını gerektirdiğinden dolayı Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nın koordinatör rolünün kilit bir rol olması gerçeğinden hareketle Dilovası ilçesi özelinde, bölgesel kalkınmayı hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak adına ivedi olarak çalışmaya gerek duyulmuştur.

- Mevcut üretim faaliyetlerinin ve ilçenin konumundan kaynaklanan sorunların vatan-

daşların sağlığını ve kentsel sağlık göstergelerini olumsuz olarak etkilemesinden dolayı, kentteki yaşam kalitesinin yükseltilebilmesi ve bu sayede kentsel ve toplumsal sağlığın iyileştirilmesi konusunda ilerleme kaydedilebilmesi için Dilovası İlçesinde yoğun bir çalışmaya ihtiyaç olduğu aşikârdır.

- Birden çok kentsel sorunun bir arada uzun yıllardır yoğun bir şekilde yaşandığı ve çözülmemekle beraber daha kötüye gittiği dönemleri de içeren bir ilçe olmasından ve çözüm projelerinin uygulanması ile birlikte örnek bir sanayi kenti olabilecek potansiyele sahip olmasından dolayı Dilovası, üzerinde çözüm üretilmesi ve yeni sorunların oluşmasını önleyici tedbirlerin geliştirilmesi gereken bir ilçedir.

- İstanbul ile Kocaeli arasında ileri düzey sanayi imkânlarına sahip olan bu ilçenin mekânsal ve fonksiyonel olarak sorunları çözülmüş bir şekilde değerlendirilebilmesi, bölgenin sosyal ve ekonomik anlamda dinamikleşmesini sağlayacaktır.

- Sorunları çözülmüş bir Dilovası, benzer durumdaki diğer yerleşim yerlerine de örnek bir model olabilecektir.

TBMM Dilovası Çevre Araştırması ve Komisyon Raporu

TBMM tarafından 2006 yılında Dilovası'ndaki sanayi atıklarının çevre ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir

rapor hazırlanmıştır. Dilovası'nda yaşanan çevresel sorunların analiz edilmesi ve üst düzey yetkililer tarafından belirlenen çözüm önerilerini sunması nedeniyle söz konusu meclis araştırma komisyonu raporu bu eylem planına temel teşkil eden çalışmalar arasında yer almaktadır. Bu rapor kapsamında Çevre ve Orman Bakanlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Kocaeli Valiliği, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı gibi kurumlar tarafından görev alanlarına giren konularda araştırmalar yapılmıştır.

TBMM Araştırması ve Komisyon Raporu, Dilovası İlçesinde çevre kirliliğinin detaylı tespiti ve bu kirliliğin insan sağlığı üzerindeki etkileri konusunda kapsamlı bir analiz raporu olmanın yanı sıra, çözüm önerilerinin de geliştirildiği uygulamaya yönelik bir çalışma niteliğini de taşımaktadır.

Bu çalışma süresince gerek Ankara'da gerekse Kocaeli ve Dilovası'nda yapılan 12 Komisyon toplantısının da bir sonucu olarak tespit edilen her bir soruna yönelik çözüm önerileri geliştirilmiş, çözüm önerilerinin sorumlu kuruluşları tanımlanmış ve çözümün zamanlaması planlanmıştır.

ÖNEMLİ NOT: Biz kitabımıza her iki raporunu özetin almış bulunmaktayız. Gerek Dilovası Çalıştay Raporu ve Gerekse Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilovası Çevre Araştırma komisyonu raporu, ilgili kurumların arşivlerinde yer almaktadır.

KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ve KENTLEŞME SÜRECİNE KATKISI

Kocaeli bölgesindeki onlarca belde belediyesi kapatılarak Kocaeli'nin tüm sınırları'nın Kocaeli Büyükşehir belediyesi sınırları içine alınması ile Kocaeli'de 12 ilçe ve 12 belediye ile yeni bir dönem başlamıştır. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin, Kocaeli'nin kentleşme sürecine katkısı?

ALTYAPI ve ULAŞIM HİZMETLERİ

Kentin en önemli sorunu alt yapıydı. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 6 yılda 2.510 kilometre içme suyu, 1.600 kilometre kanalizasyon, 210 kilometre yağmursuyu, 50 kilometre de dere ıslahı gerçekleştirdi. Saraybahçe içme suyu Kanalizasyon ve Yağmur Suyu, Körfez Kanalizasyon Hattı, İzmit Bulvar Yağmur Suyu Kolektör Hattı 62.5 milyon TL'lik Gebze Atıksu Arıtma Tesisi gibi büyük alt yapı yatırımları yapıldı.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, trafik yükünü hafifletme ve ulaşımı büyük şehre yakışır konuma getirme noktasında önemli çalış-

malar yapıldı. Umuttepe Double Yolu'nu inşa edildi, D-100'de 3 büyük köprüyü hizmete açtı. Seka Büyük Tüneli, Derince Tüneli, Es-kihisar Tüneli gibi büyük ulaşım projeleri yapıldı. Rafet Karacan, Gazanfer Bilge ve Adnan Menderes bulvarlarını açıldı. Darıca Osman Gazi Köprüsü, Çayırova Fatih Tüneli, İzmiti Yenidoğan Hastane Köprüsü Kavşağı, Mevlana Köprüsü Kavşağı yapıldı.

SAHİLLER ve SEKA PARK

İzmit Seka Müessesesi, bütün mal varlığı ve çalışanlarıyla birlikte Büyükşehir Belediyesi'ne devredilince, Büyükşehir bölgeyi halka açmayı planladı. Ve 2007 yılında Türkiye'nin ilk endüstriyel dönüşüm projesi olan Sekapark'ı hizmete açtı

Kocaeli'nin sahillerini Karamürsel'den Gebze'ye kadar düzenledi, cazibe merkezi haline getirdi. Çalışmalar kapsamında çocuk oyun parkları, spor aletleri, yürüyüş yolları, oturma grupları yapıldı. Sahiller ağaçlandırıldı.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, yeşil bir Kocaeli için Kent geneline 2.5 milyondan fazla ağaç dikti. 6 yılda kenti yemyeşil bir görünüme kavuşturdu. Otoban kenarlarını ağaçlandırdı. Kavşaklarda yeşillendirme çalışmaları yapıldı.

KÜLTÜR ve SPOR MERKEZLERİ

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi son 6 yılda Gebze Osman Hamdi Bey, İzmit Cumhuriyet (Bilim ve Teknoloji Kulübü), Bekirpaşa Mevlana, Gölcük Şirinköy, Başiskele Karşıkkaya, Değirmendere, Körfez Yarımca, Kandıra Akçakoca, Karamürsel Akçat, Köseköy Necip Fazıl Kısakürek, Başiskele Bahçecik olmak üzere toplam 11 adet kültür merkezini inşa edip hizmete açtı. 12. kültür merkezini Uzunçiftlik beldesi Atakent Mahallesi'nde inşa edecek.

Leyla Atakan, Süleyman Demirel ve Halıdere kültür merkezlerinin tadilat ve onarımını gerçekleştirdi. Büyükşehir Belediyesi ayrıca biri İzmit diğeri Derince'de iki adet bil-

gi evi ile Bilim ve Teknoloji Kulübü'nü hizmete açtı.

Büyükşehir Belediyesi Şirinköy, Kuruçeşme, Hereke, Çayırova Çağdaş Kent, Karamürsel Gazenfer Bilge Güreş Sahası, Plaj Yolu, Vinsan yüzme havuzları gibi pek çok spor tesisini Kocaeli'ne kazandırdı. Ayrıca Olimpik Buz Sporları'nın tadilat ve onarımını gerçekleştirdi.

TARİH ve KÜLTÜR HİZMETLERİ

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli'nin tarihi eserlerini kente kazandırılması ve restorasyonu için bünyesinde "Tarihi Mekanlar ve Kent Estetiği Şube Müdürlüğü" kuran Büyükşehir, restorasyon projelerini sürdürmeye devam ediyor.

Büyükşehir, 2005 ile 2010 yılları arasında;

İzmit Atatürk Anıt Heykeli, İzmit Saat Kulesi, Osman Hamdi Bey Konağı, Portakal Mescidi'nin restorasyonunu gerçekleştirdi.

Süleyman Paşa Hamamı, Sırrı Paşa Konağı, Gebze böcekhanesi binası, Kutluca Tarihi Taş Köprü gibi birçok tarihi yapının daha restorasyonu ile Kocaeli'nin tarih, kültür, turizm ve sosyal hayatı ile ilgili kitaplar hazırlanması,

ÖĞRENCİLERE BİLGİSAYAR

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 2009 yılında başlattığı "Bire Bir Öğrenme Projesi" kapsamında ilköğretim 6. sınıf öğrencilerine ücretsiz 26 bin 587 laptop dağıttı. 2010 yılı sonunda 27 bin dizüstü bilgisayarın daha dağıtımını gerçekleştirdi.

KO-MEK ve SOSYAL HİZMETLER

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 2004 yılında kurulan ve "Halk Üniversitesi" olarak anılan Kocaeli Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (KOMEK), bugün 38 kurs merkezinde yabancı dilden dikiş nakışa kadar farklı 141 branşta ücretsiz hizmet veren büyük bir

kuruluş haline geldi.. KOMEK'le Kocaeli'nde işi ve zanaatı olmayan kişiler meslek sahibi oldu. Birçok işsiz genç burada öğrendikleriyle ya kendine iş yeri açtı ya da kalifiye eleman arayan iş yerlerinde çalışmaya başladı. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, son 6 yılda Kocaeli'nde sosyal proje kapsamında Kocaeli'nde ilkleri gerçekleştirdi.

Annelere Süt Yardımı, Evde Bakım Hizmeti, Hasta Nakil Servisi...

Kocaeli Kitap Fuarı, Yöresel Kültürler Fuarı, Sevgide Buluşalım...

Amatör spor kulüplerine yardım, "Potasız Okul Kalmasın" projesi, Yaz Spor Okulları... Yürütülen projelerden bazıları.

Kocaeli bu projelerle sadece Türkiye'ye değil, dünyaya örnek oldu.

TOPLU KONUT ve KÖYLER

Kocaeli'de bu dönemde toplu konut seferberliği başlatıldı. Sadece Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kent Konut şirketi aracılığıyla, 7446 konut inşa ediyor. Konutların 3 bin 295'i tamamlandı.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin önemle üzerinde durduğu konulardan biri de köylerdeki çalışmalardı. Köyleri şehir imkanlarıyla buluşturma çalışmalarına son iki yılda hız veren Büyükşehir'in hedefi önemli ölçüde gerçekleşti. Bu çalışmalarla köyler, kent ve ilçe merkezlerinde yaşayanlar için de daha cazip hale gelmeye başladı. Ayrıca köylerde çiftçilikle uğraşan köylülere ziraat mühendisi ve veteriner hizmeti vermeye başladı. Kocaeli'nin köylerine de köy fırınları yapılıyor

Bir Kültür Adamı

Sanayicinin gözü ile Dilovası sanayi tarihi

Kocaeli'nin 42 yıllık canlı şahidi kültür adamı ve sanayici Dr. Metin Eriş Gebze Gazetesi'ne açıklamarda bulundu.

Kocaeli'nin 42 yıllık canlı şahidi ve Kocaeli Sanayi Odasının kurucusu Metin Eriş ile Kocaeli'yi, Gebze'yi ve Dilovası'nı konuştuk. Dr. Metin Eriş Dilovası'na 1969 yılında Beyasef Sümerbank Fabrikası'nın genel müdür yardımcısı olarak geldiğini o yıllarda Dilovası'nda 3 banka olduğunu söyledi ve Dilovası ile ilgili çok önemli açıklamalar yaptı.

Kocaeli Aydınlar Ocağı'nın vefa  d l  törenine katılan Gebze Gazetesi'nin Kurucusu ve Devr-i Alem Tv belgesel program yapımıcısı İsmail Kahraman ile birlikte Kocaeli aydınlar ocağı'nda vefa  d l  alan Dr. Metin Eriş Devr-i Alem kamerasına Kocaeli sanayi odasını nasıl kurulduğunu bildirdi.

En büyük hizmetin, kültür hizmeti olduğunu söyleyen Dr. Metin Eriş sanayicilere ve devlet adamlarına kültür ve sanata önem vermelerinin gerektiğini söyleyerek Dilovası'nda bir kültür adamı ve sanayici olarak çok önemli hizmetler yaptıklarını, okul açılışı, fidan dikimi ve Dilderesi ile ilgili  vre yatırımları yapacaklarını söyledi. Dr. Metin Eriş Emre Kahraman'ın sorularını cevapladı...

Gebze gazetesi: İlk olarak şunu sormak istiyorum Dilovası hikayesi nasıl başladı biraz anlatır mısınız?

Metin Eriş: Sene 1968, 1969 yılına girerken sanayi bakanı Mehmet Turgut beyin özel kalem müdürlüğünü yaparken bir Türk ve Alman ortaklığı kurulacaktı kimya sektöründe, dünyanın en büyük kimya Komplekslerinden biri olan Beyazef ortaklık yapmak istedi o ortaklığın bir ayağının da Sümer Bank olması düşünüldü. Benimde Almanca bilmemden ve biraz iktisat bilgisine sahip olmamdan dolayı Mehmet Turgut bey beni Türk genel müdürü olarak atamaya karar verdiler.

Ben Almanlarla ortaklık düşüncesine pek sıcak bakmadım açıkçası ancak Türk-Alman şirketinin genel Müdürü sıfatıyla şirketin başına geçtim. Sümer Bank Dilovası'na nasıl geldi diye sorarsanız, Almanlar bizden önce

hareket ederek Dilovası'nda sondajlar yapmaya başladılar çünkü kimya sanayinin su potansiyelinin yüksek olmasından dolayı Dilovası'nda böyle bir imkanın bulunduğunu tespit etmişler.O zaman Dilovası'nın nüfusu sıfırdı,hiç kimse yoktu. Sene 1969'daki oturan nüfusu kastediyorum orada İzocam'ın lojmanları vardı birkaç aile vardı sadece. Bizde Dilovası'nda bulunan üçüncü fabrikaydık. İzmir Kimya vardı, İzocam vardı ve Sümer bank kuruluyordu.Su anda 42'nin çok daha üstüne çıkmıştır çünkü ben 2002'de ayrıldığım zaman 45'lerden bahsediliyordu.

G.G: Nasıldı Dilovası o yıllarda?

M.E:Harika bir tabiat vardı. Çok güzel doğal güzelliklere sahip bir bölgeydi. Hatta Bir alman arkadaşım Dilovası'nı gördükten sonra şunları söyledi: “Siz tabiatı galiba feda ederek sanayileşiyorsunuz” dedi. Dilovası muhteşem üzümleriyle meşhur bir bölgeydi.

Adından su potansiyeli keşfedildi fabrikalar birbiri ardına kurulmaya başladı. Zamanla gecekondular tarzında yerleşimler oluştu, zamanla öyle bir hale geldi ki 1990lı yıllardan itibaren kirlenmeye başladı ve su temini sıkıntısı görülmeye başlandı.Hatırlarsınız o zaman sanayicileri bir araya getirme şansını zorladık ve Dilovası sanayiciler vakfının Kurulmasında etkili olduk.

G.G: Dilovası'na ne gibi hizmetler yapıldı?

M.E: Hizmetleri şu şekilde sıralayayım. Dilovası'na tren istasyonu yapılması ilk hizmet oldu.Hemen akabinde Dilovası'nı 70'li yıllarda zaman zaman sel basardı, onu önlemek üzere Devlet su işleriyle hemen müşterek çalışarak derenin tam manasıyla temizlenmesini ve koruyucu duruma getirilmesini sağladık. Asfaltların yapılması,80 bin ağacın dikilmesi Yahya Kaptan ilköğretim okulunun binası yapıldı, gümrük binası yapıldı ve birde dispanser yapıldı. Bütün bunlar Dilovası sanayiciler vakfının hizmetleridir.

G.G: Peki Vakfın görevi tam olarak neydi?

M.E: Dilovası sanayicilerinin bir araya gelerek bölgeye sosyal hizmet getirmekti.

G.G: 1969'lu yıllarda Dilovası'nın bu kadar değer kazanacağını, belde, belediye ve ilçe olacağını Hiç düşündünüz mü?

M.E: Hiç aklıma gelmemiştir bu kadar büyüüp gelişeceği doğrusu.

G.G: 32 yıl canlı şahitlik yapmış biri olarak o günden bu güne bakarsak geleceğe yönelik ne gibi mesajlar vermek istersiniz?

M.E: Her şeyden önce Türkiye'de bir şehirçilik anlayışının olmadığını acı da olsa söylemek isterim. Türkiye'de şehirçilik olabilseydi Dilovası böylesine kötü şehirleşmiş olmazdı. Bir takım gelişmeler oldu tabii mutlaka iyi şeyler yapıldı ama şehirçilik manasında bak-tığımız zaman Dilovası köyden bozma bir şehir durumunda. Gebze ve İstanbul içinde aynı şeyi söyleyebiliriz.

G.G Dilovası'nın bu günlere gelmesinde çok hizmet yaptığınızı biliyoruz ancak keşke şunu da yapsaydım dediğiniz şeyler var mı?

M.E: Keşke şu eğer Türkiye'de işçi ve iş veren ilişkileri 1970'li yıllarda maalesef gerilimler yaşanmamış olsaydı toplu sözleşme masalarında teklif etmiş olduğumuz birkaç şey vardı karşı tarafa. Bu teklifler şuydu: "Geliniz size zaten işverenler vermeye talip olduğu ücretin yarıya yakın kısmını meskenleşmeye kullanalım, sizde katkıda bulunun işverenlerde katkıda bulunmuş olsun. O zamanlar ben kimya işverenler sendikası ikinci başkanı olduğum için böyle bir yetkiye sahiptim.

Ama karşı taraf bunu kabul etmedi ve bu kötü şehirleşme ortaya çıktı. Keşke deki odak noktası budur.

G.G: Siz Kocaeli Sanayi Ticaret Odası'nın da meclis başkanlığını yapmış biri olarak, biliniyor ki Türk sanayinde Kocaeli önemli bir bölge ama Kocaeli sanayi odasının kuru-

luşu ile ilgili neler söylemek istersiniz?

M.E: Meclis başkanı olarak tabi toplantılarda bir şeyi müşahade ediyorsunuz, sanayici ile ticari kesimin farklılaşan ilişkileri ve de iki taraf arasındaki münasebetin idamesindeki zorluk. Ben sanayi kesiminden geldiğim için sanayicilerle bu durumu konuştuğumuzda bir sanayi odasının kurulması zorunluluğu karşısında olduğumuzu düşündük. Toplantılardan birine bu durumu açık ve net bir şekilde ortaya koydum. Kocaeli'nde bir ticaret odası bir de sanayi odası kurulması gerekiyor bunun için bize imkanlar sağlansın. Biz ilk müteşebbis heyeti olarak Gebze ve Dilovası ekibi olarak önderlik yaptık ve Sanayi Odasının kuruluşunda müşşir biz olduk açıkçası.

G.G: Türkiye sanayisi ile ilgili neler söylemek istersiniz?

M.E: 1950'li yılları bilmez gençlerimiz. O yıllarda bir gün İstanbul'da Tepe Başı'nda zincirler gördük bildiğiniz zincir, üstünde Türk markası yoktu ithal ediyorduk. Sonraları çimento fabrikaları ve benzeri fabrikalar açılmaya başladı. O günden bu güne Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ihracatçı bir devlet olduğunu söylemek kafidir sanırım.

G.G: Siz bir yönetici olmanın ötesinde kültür adamısınız aynı zamanda bu konuyla ilgili neler söylemek istersiniz?

M.E: Gençlerimizin şunu çok iyi bilmelerinde fayda var: iktisat çok önemli, mutlaka iktisadi kalkınma ile birlikte bir çok şey götürülebilir ama eğer kültürünüzden fedakarlık yaparsanız ve bu kültürünüzde bir başka ülkenin payandası haline sokulmasına müsaa-de ederseniz korkarım kaçınılmaz bir şekilde sizi kültürel olarak değil iktisaden ve sosyal yapı olarak sadece sömürge yaparlar. Birlikte yürütmek mecburiyetindesiniz ve Türk kültürünün önemli merhaleleri ve hala kaybolmamış potansiyeli vardır.

Bizimle yaptığımız bu önemli söyleşiden dolayı teşekkür ediyoruz.

BELGESEL TADIN'DA DİLOVASI KÜLTÜR TARİHİNE YOLCULUK

Gelin tanış olalım...İşi kolay kılalım...Sevelim sevelelim...Dünya kimseye kalmaz..."

Devr-i Alem, geçmişi kültür ve medeniyet tarihimiz de 13. Yüzyıl erenlerinden Yunus Emre'nin dizeleri kadar köklü olan, medeniyetler beşiği bir yere götürüyor sizleri...

Öyle bir yer ki burası, bin yılları, beş bin yılları devire devire bu günlere gelmiş, kökleri tarihin derinliklerine uzanan koca çınar. Adım başı tarih. Adım başı geçmişten izler taşıyor. Adım başı doğal güzellik yurdu burası. Adım başı kültür, adım başı yaşam. Her an yeniden keşfe-dilmeye hazır.

Devr-i Alem, Yunus Emre gibi sevmek tanımakla başlar diyor. Anadolu'nun, binlerce yıllık kültürlerine beşiklik yapmış olan Dilovası'nı daha iyi tanımak ve anlamak için yollara düşüyor.

Geçmişten kopmadan bugünlere gelen Dilovası badireler de atlatır. Ancak atalar der ki "Pırıl pırıl gökkuşağını görmek için önce yağmur ve fırtınaları yaşamak gerek." Yağmur ve fırtınaları çoktan geride bırakan Dilovası için artık gökkuşağı zamanıdır.

Dilovası koskoca adımlarla şimdiden yarınlarda ki yerini almaya hazır.

Umutla ve özlemle uzatıyor elini bizlere... Geçmiş ile bugünü ile uzatıyor...

Bir selamımızı almayı, bir çayını içmemizi bekliyor...

Bir de kulak verin yeşil örtülü, başı dumanlı bu bereketli ovaya, bizlere neler söylüyor...

Ben Dilovasıyım...

Ben, Tepeköy dağlarının süsü,
Anadolu kültürü ile kaynıyor içim
Ben, sanayi ovası'nın yeşil örtüsü,
Duman duman olup savrulacağım

Ben tarih ve kültür kenti Tavşancılıkım,
Ben organize sanayilerin beşiği
Adını tarih ve tabiatın güzelliğinden alan
Sanayi, tarih ve kültür şehri Dilovasıyım..

Dalları filizlerle bezeli yaşlı
bir çınarım.

Her gün yeniden doğuyorum.

Geçmişim tüm kültürleri kucaklar...

Adım ne olursa olsun binlerce yılın kültürlerinin birikiyim.

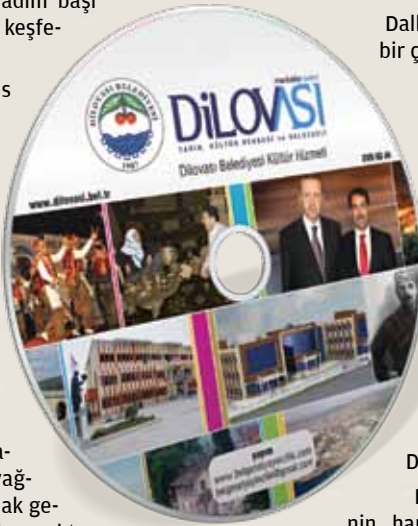
Ben dünya-ca meşhur meyveleri ile Tavşancılı'm...
Diliskelesi'yim...
Çerkeşliyim...
DİLOVASI'yım...

Ben Anadolu kültürlerinin harman olduğu, yolların kavşak noktası Dilovası ilçesiyim.

Kocaeli'nin ilçeleri

Tarih, kültür ve turizm değerleri ile birbirinden güzel ilçelere sahip Kocaeli'nde 2008 yılında Gebze'den ayrılarak ilçe haline getirilen Dilovası'nı daha iyi anlamak, tanımak ve sevmek için öncelikle bu bölgeyi yakından tanımak gerekiyor. Binlerce yıllık tarihi geçmiş olan ilimiz Kocaeli bölgesini tanımalıyız.

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımıyla

Türkiye'nin en önemli geçiş noktalarından birisidir Kocaeli. Sanayi, Bilim, Teknoloji, Ticaret, Kültür ve Turizm kenti Kocaeli Marmara Bölgesi'nin merkezi konumundadır. İzmit, Derince, Körfez, Gebze, Gölcük, Karamürsel, Kandıra, Başiskele, Kartepe, Çayırova, Darıca ve Dilovası ilçeleri ile Kocaeli, İstanbul'dan sonra Türkiye'nin ekonomik güce sahip ikinci ilidir. Kocaeli şairlere ilham kaynağı olmuştur. Üzerine şiirler yazılıp şarkılar bestelenmiştir.

Dünya'nın önemli yollarının kavşak noktası durumunda olan İzmit 5000 yıllık tarihi geçmişe sahip. İzmit şehrini 2000 yıl önce inşa ettiren Büyük İskender'in Anadolu'yu zapt etmekle görevli kralı Nikomedes, şehre eşinin ismini verir.

11.yy'ın sonlarında ise Nikomedia Selçuklular tarafından fethedilir. I.Haçlı Seferi'nde geri alınan Nikomedia bir süre Latinlerin işgalinde kaldıktan sonra tekrar Selçuklulara geçer. Orhan Gazi zamanında, Adapazarı ve Hendek yörelerinin valisi, Akçakoca Gazi bölgeyi Osmanlı topraklarına katar. Başlangıçta İznik'in yan komşusu anlamında İznikmid olan bu şehrin adı, zamanla İzmit'e dönüşür. 1888 yılına kadar İstanbul'a bağlı kalan İzmit bu tarihten sonra ayrı bir vilayet haline gelir. Kocaeli'nin tarihi geçmiş, kültürel birikimini bilmek için İzmit müzesini gezmek yeterlidir.

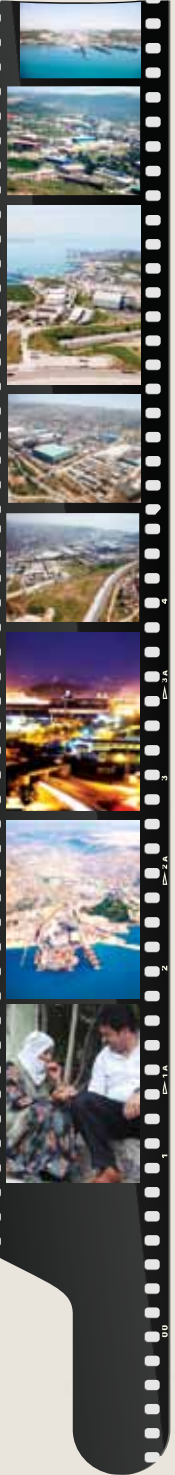
İstiklal Harbi öncesi İngiliz ve Yunanlı kuvvetlerin işgalinde kalan İzmit 28 Haziran 1921'de kurtarılarak, Cumhuriyetin ilanından sonra da Kocaeli vilayetinin merkezi olur. Bugün Kocaeli, doğal

güzelliklerinden plajlarına, yaylalarından Kartepe kayak merkezine, sanayisinden insanlarına ve tarihi eserlerinden Karadeniz ve Marmara Denizi'ne olan kıyılarına kadar ticaret, kültür ve turizm açısından da ayrı bir önem taşıyor.

Dilovası' da Kültür gezesi

Bilim, teknoloji, sanayi, ekonomik ve insan potansiyeli ile Kocaeli'nin 12 ilçesi içinde Dilovası ayrı bir konuma sahip. Marmara Bölgesinin doğusunda İzmit Körfezi'nin kuzeybatısında yer alan Dilovası zengin bir tarihî geçmişe sahip, ekonomisi sanayi ve ticarete dayalı, Türkiye'nin hızla gelişen ve büyüyen bir ilçesi. Diliskelesin'de bulunan tarihi kalıntılar bölgenin tarihi geçmişini yansıtmakta. Diliskelisi-Hersek burnu arasında zamanında sallarla deniz taşımacılığı yapılırken, tarihi Eynerce iskelesinden de deniz taşımacılığı yapılmaktaydı. Bölgeye adını veren Dilbaşa türbesi ile Dilburnu hanı da Diliskelesi mahallesinde bulunuyordu. Bu tarihi eserlerle ilgili görgü şahitleri ile konuşuyoruz.

22 Mart 2008 tarihi Dilovası için önemli bir milad olmuştur. Bu tarihte Gebze'ye bağlı üç belde ilçe haline getirildi. Bu ilçeler Çayırova, Darıca ve Dilovası ilçeleri ayrılır. Gelin şimdi sizi, sanayi ile tarihin, kültür ile tabiatın birbiri kucakladığı, sınırsız Anadolu insanın yaşadığı Dilovası ilçesine götürelim. Kameralarımızı binlerce yıldır birçok medeniyeti içinde barındırmış ve adı gibi dillere destan Dilovası'na çevirelim...

Dilovası

Ülkemizden doğu ile batının, Anadolu ile İstanbul'un arasında köprü görevi gören Kocaeli ilimizde sanayisi ve tarihi ile geçmişten aldığı emaneti geleceğe taşıyan öyle bir yer vardır ki, TEM otoyoluyla İstanbul-Ankara arası yolculuk yapanlar ne yazık ki biraz iç kı-sımlarda kalan, tarihi ve tabii güzelliklere sahip bu yerden habersiz geçip giderler. İşte habersiz ve selamsız geçilen bu yer deyim yerindeyse şirin mi şirin, çiçeği burnunda nadi-de bir ilçemiz olan Dilovası'dır. İstanbul'un Anadolu'ya çıkış noktasının ilk adıımıdır Di-lovası. Bir de gündemde ki Dilovası-Hersek Burnu arasında yapılan Körfez köprüsünün ulaşım açılması ile dünya ulaşım üssü ola-rak cazibe merkezi olma yolunda hızla iler-lemektedir.

Hızla gelişen ve gücüne güç katan Dilovası'nın bugünlere nasıl geldiğini an-la-mak için tarihi belgelerin ışığı altında tari-he yolculuk yapmalıyız. Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarının üretim yaptığı Markalar şehri Dilovası'na girerken sizi Kanuni köprü karşılar. Mimar Sinan tarafından yapılan bu muhteşem taş köprü Dilovası'nın manevi tapu senedi ve geçmişin nazlı yadigarıdır.

Antik dönemde Dilovası ve Anibal

Dilovası, antik dönemde Bitinya bölgesi-ne ve bir dönem Roma İmparatorluğuna baş-kentlik yapan Nikomedy'a'nın batısında yer alır.Antik dönemde Nikomedy Krallığına bağlı bir yerleşim yeri olduğu tahmin edilen ve tarihte değişik isimlerle anılan Dilovası'nın en çok bilinen adı ise Libysa'dır.

Dilovası'ndan başka körfezin kuzey kıyı-sında 5 tane daha bilinen antik yerleşim yeri bulunmaktadır. Bunlar;

Dakibyza (Gebze), Ritzion(Darıca), Niketi-aton (Eskihisar), Charax(Hereke), Philokrene (Bayramoğlu)

Tarihi çok eskilere dayanan Dilovası, Gebze'nin doğusunda yer alan en eski yerler-

den biri olan Nikomedia'ya bağlı bir kıyı ken-tiydi. Bu antik kentde yapılan kazılarda çok sayıda tarihi eser kalıntısı bulunmuştur. İz-mit müzesindeki mil taşları Dilovası'nın tari-hi antik geçmişini yansıtmaktadır.

Bu antik kentlerin her biri geçmişte ol-duğu gibi bugünde Körfeze hakim pozisyon-larda kurulmuş yerleşim birimleri olma özel-liğini hala sürdürüyor.

Bugün anıt mezarı Gebze TÜBİTAK içinde bulunan ünlü komutan Anibal, bazı tarihçi-lere göre gerçek mezarı Dilovası'nda olduğu açıklanmakta. Dilovası, Anibal, M.Ö. 247 ile M.Ö. 182 yılları arasında yaşamış Kartaca'lı komutandır. Anibal, bütün zamanların en büyük askeri dahilerinden birisi olarak ka-bul ediliyor.Romalılarla yaptığı 2. Pön sa-vaşında ki başarılarıyla tanınıyor.Romalılar Kartaca'ya saldırınca, Romalılarla son kez sa-vaşır ve yenilir. Romalılardan kaçan Anibal, kuzey-batı Anadolu'da bugün Kocaeli'nin bu-lunduğu Nikomedy krallığına sığınır ve bir süre Dilovası'nda ikamet eder.Ancak Roma-lılara teslim edileceğini anlayınca yüzüğün-de taşıdığı zehiri içmek suretiyle intihar eder. Bugün bazı tarihçiler bilimsel çalışmalarına devam etmekte ve Anibal'ın gerçek mezarı-nın Diliskelesi bölgesinde olduğunu tarihi belgelerle isbat etmeye çalışmaktadır. Dün-yaca meşhur askeri strateji uzmanı Anibal'ın mezarı ister Dilovası, ister Gebze'de olsun, biz buradan kameralarımızı Tunus'un Karta-ca kentine çeviriyoruz ve sizleri Anibal'ın ko-mutanlık yaptığı Kartaca'ya götürüyoruz.

Tunus kültür coğrafyamızın önemli bir parçası. Biz zamanlar Osmanlının ifrikiyye eyaletiydi. Tunusun başkenti Tunustaki kar-taca şehri gezdiğimizde kartaca medeni-yetinin ihtişamını daha iyi anlıyoruz. Karta-ca akdeniz sahillerinde Anibal döneminde önemli bir ticaret kültür ve sanat merkeziydi. Tunus islam medeniyetiyle 600'l yıllarda tanışmış kuzey Afrika fatihi kbe bin nafilere Endülüs devletinin kurucusu Tarık bin ziyad-ları yetiştiren bir kültür coğrafyamız. Osman-lının da yüzlerce yıl hüküm sürdüğü Tunus-

ta islam medeniyetinin muhteşem izlerini görmek mümkün. Tunesu kısaca gezdikten sonra yeniden kameralarımızı Dilovasına çeviriyoruz.

14. yüzyıla geldiğimizde Dilovası artık Osmanlı toprakları içindedir. Dilovası, karşı kıyıda bulunan Osmanlı'nın ilk donanma merkezi Karamürsel yakınlarında ki Hersek Burunu ile Dİburnu arasında deniz geçişinde kullanılıyordu. Dilovası, Hersek'te bulunan Helenopolis kentiyle birlikte körfeze geçişlerin kontrolünü sağladığı için stratejik bir öneme sahipti. Yakın tarihimizde de çok önemli bir yere sahip olan Dilovası'nın, kurtuluş savaşı yıllarına değinmeden geçerse tarihi-mize vefasızlık olur.

Kurtuluş Savaşı Yıllarında Dilovası

Devr-i Alem kameralarını zaman tüneline kurtuluş savaşı yıllarına çeviriyoruz, Dilovası'nın Yunan ve İngiliz kuvvetlerinin işgaline uğradığı acı yıllar unutulmamalı. İngilizler Gebze'yi işgal etmek için Dilovası'nda çıkartma yaparlar. Savaş yıllarında bu bölgeler çok badireler atlatır, çok savunmalara tanık olur. Yunan askerlerinden oluşan düşman birlikleri Dilovası tren istasyonu-na kadar ilerleyerek, hala ayakta olan bu istasyonu kullanırlar. Tavşancıl ve Çerkeşli gibi tarihi yerleşim yerlerinde yaşayan yerli halka baskı ve zulüm yaparlar.

Genel Kurmay Başkanlığı kayıtlarına baktığımızda, 13 Temmuz 1920 tarihinde İngiliz kuvvetleri topçu ateşinden sonra Gebze'ye taarruz ederek,

Dilovası'na çıkarma yaparlar ve Gebze'yi işgal ederler. İşgal altında olan Gebze'yi savunan "Osmanlı Taburu" üstün İngiliz kuvvetlerinin taarruzu karşısında Gebze'yi boşaltırlar ve 15 km. kuzeye çekilirler.

Arşiv kayıtlarında Yunan birliklerinin 18 Kasım 1920' de Dilovası'ndan hareket ederek Tavşancıl nahiyesini abluka altına aldığını yazmaktadır. İşgal yıllarında Muallim, Çerkeşli ve Demirci köylerinde yaşayan masum insanlar Yunan mezalimine maruz kalırlar. Tarih bilinci açısından gençlerimiz işgal yıllarını unutmamalı. Tarihden ders ve ibret alarak düşmanlık değil dostluk çıkartarak tarih bilincine sahip olmalı. Tarih bilincine sahip olmak her şeyi sahip olmaktadır diyerek Dilovasındaki tarih yolculuğumuza devam ediyoruz.

Markalar Şehri Dilovasında Sanayileşme Tarihi

1955 yılında yapılan E-5 karayolunun bu bölgeden geçmesiyle Dilovası değer kazanır. 1960 yılları Dilovası'nda sanayileşme hareketinin ilk yılları olur. 1980'ler ise nüfusun hızla artarak çarpık kentleşme ve plansız sanayileşmenin başladığı yıllar olur. O yıllar aynı zamanda dünyada ve Türkiye'de isim yapmış birçok sanayi tesisinin Dilovası'nda faaliyete girmesinin başlangıcıdır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında mahalle halkının geçim kaynağı tarıma dayalıydı. Sanayileşme ile birlikte Anadolu'dan Dilovasına göçler başladı. Dilovası ve çevresini sanayi ile konutun iç içe girdiği bölge haline gelir.

Çerkeşliye bağlı Dilovası artık bağlık bahçelik değil, Bir zamanlar Çavuş Üzümlü ve Napolon kirazın yetiştiği bağlarda artık sanayi kuruluşları yükselmektedir. Dilovası'nda bir dönem sona ermiş, yeni bir dönem başlamıştır. Dilovası'nda Devr-i Alem yaparak Dilovası Belediye Başkanı Cemil Yaman'la Eynerce deresi ve bir zamalar üzüm ve kirazların İstanbul'a taşındığı Eynerce iskelesinin bulunduğu muhteşem vadiye yapılan belediye hizmetlerini konuşuyoruz.

Dilovası ilçesinin bugünkü ekonomisi sanayiye dayalıdır. İlçe sınırlarında 6 adet OSB ve 1 adet sanayi sitesi mevcuttur. Dilovası'nda faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarından bazıları Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları sıralamasında ilk sıralarda yer almaktadır. Uluslararası birçok markanın da üretim yeri olan Dilovası artık Dünya

Markalar'ın üretiliği Markalar şehridir.

Yatırımcıların Dilovası'nı tercih etmesi ile Dilovası'nın taşı toprağı altın olmuştur. İstanbul'dan Anadolu'ya geçiş hattında bulunan bu bölge sanayi üretimi yapmak için çok büyük avantajlar sağlıyor. Bunlar İstanbul'a yakınlık, su ve enerji gibi imkanlar ile yetişmiş işgücünün bulunması, her türlü ulaşım zenginliği bu bölgedeki sanayi yatırımlarını destekleyen birer itici güçtür. Dilovası bölgesinin liman ve ulaşım merkezlerine yakınlığı depo ve antrepoların bölgede yoğun olarak bulunması, su, haberleşme, altyapı, elektrik, karayolu, demiryolu, havayolu ve limanlara sahip olan Dilovası sanayicinin bulunduğu yolların kavşak noktası dünya ulaşım ve lojistik üssüdür.

OSB'ler Kenti Dilovası

Dilovası ilçesinde kurulan organize sanayi bölgeleri binlerce hektarlık sanayi alanını kapsamaktadır. Sadece Dilovası OSB de yüzlerce sanayi kuruluşu ve binlerce çalışanı ile ülke ekonomisine önemli katkıda bulunmaktadır.

Organize sanayi bölgelerinin kalbinin attığı Dilovası ilçesi, Dilovası organize bölgesi DOSB, İstanbul makine imalatçıları organize sanayi bölgesi, İMES OSB, Mermerciler organize sanayi bölgesi, Kömürcüler Organize Sanayi bölgesi ve Kimya organize sanayi bölgeleri'nin tam kapasite ile üretim ve ihracata başlaması ile Dilovası Türkiye organize sanayi bölgeleri başkenti olarak da haklı bir üne sahip olacaktır.

Dilovası'nın sanayi tarihinin yanında maddenin manaya erdiği, beden ruhla hemhal olduğu gibi Dilovası'nda şimdi de kültür ve manevi tarihimize de göz gezdiren, yüz değiştiriyoruz. Tarih ve maneviyat kokan sokaklarında mili ve manevi duygularla geçmişi hatırlayıp derin derin nefes alıyoruz. tarih ve kültür mirasının yanında en önemlisi gelenek ve göreneklerini koruyan Anadolu kültürlerinin harman olduğu güzel insanlar diyor Dilovası ilçesi ve köylerine kameralara

rimızı çeviriyoruz.

Anadolu Kültürleri' nini Harman olduğu Kent Dilovası

Yahya Kaptan gibi bir devrin kahramanlarını sinesinde barındıran bu toprakların beşiği İstanbul ile Anadolu yol güzergahında yolculuk yapanlar ne tavşancıl evlerini, ne Kuva-i Milliye Komutanı Yahya Kaptan'ın anıtını, ne tarihi Mimar Sinan köprüsünü, ne de Çerkeşli ve Demirciler köylerinde yetişen ve padişah sofralarını süslemiş ünlü üzüm, zeytin ve kiraz bağlarını göremez ve yiyemezler...Tüm bu güzelliklerin olduğunu bir bilseler Dilovası'na, Tavşancıl'a ve Çerkeşli'ye uğramadan, misafir perver Dilovası insanının evine konuk olup çayını içmeden geçemezler..

Biz geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer diyor ve binlerce yıllık kültür ve medeniyet tarihimizin izlerini araştırmak ve gün yüzüne çıkartmak için Devr-i Alem kameraları ile Dilovası'nda tarih ve kültür yolculuğumuzu devam ediyoruz.

2008 yılı Kocaeli'nin idari yönetim tarihi açısından çok önemlidir. Dilovası 1987-2008 arası küçük bir belde belediyesi iken 22 Mart 2008 de ilçe olur.Kocaeli'nin idari yapısı bu tarihte tümü ile değişir.45 olan belediye sayısı 12'ye iner.7 olan ilçe sayısı'da 12'ye çıkmıştır.

Tarihi Tavşancıl beldesi ilk kademe belediyesinin tüzel kişiliği kaldırılarak, Tepecik, Çerkeşli, Köseler ve Demirciler köylerinin mahalleleri ile birlikte Dilovası ilçesine bağlanır. Dilovası merkez olmak üzere köyler ile Kocaeli iline bağlı Dilovası ilçesi geleceğe emin ve güvenilir adımlar atar.

Kocaeli Yarımadası'nın güney kıyı şeridinde yaklaşık 2000 hektarlık bir alan üzerinde kurulan Dilovası ilçesin de kaymakamlık, belediye binası bünyesinde kurulur ve

Dilovası'nın ilk kaymakamlığına Hasan Göç atanır.

Başkan Cemil Yaman Döneminde Dilovası

2009 yerel seçimlerinden sonra da Dilovası'nın Belediye Başkanlığına Cemil Yaman seçilir.Dilovası Belediye Başkanı Cemil Yaman Türkiye'nin en genç belediye başkanlarından biridir.Dilovası'nı “zorunlu bir yaşam alanı” olmaktan ziyade, “tercih edilen bir yaşam alanı” haline getirmek için yola çıkan Başkan Cemil Yaman bizlere makamında Dilovası hakkında düşüncelerini, hizmetlerini ve projelerini anlattı.

Dilovası, ilimizin kuzeybatısında yer alan, denizin, yeşilin ve sanayinin iç içe olduğu bir ilçemiz. Kuzeyi ve batısı Gebze ilçesi, doğusu Körfez ilçesi, güneyi İzmit körfezi ile çevrili olan Dilovası, Gebze'ye 8 km, İzmit'e 25 km uzaklıkta. Tavşanlı deresi de denilen Dilderesi yaklaşık 12 km uzunluğunda olup Dilovası sınırları içinden geçerek buradan İzmit Körfezine dökülür. Dilderesi, muhteşem güzelliklere sahip Balıkayalar tabiat parkını da sinesinde barındırıyor.Dilovası'nın merkezine yakın bir nokta da bulunan bu güzelim tabiat parkını gezmeyi de unutmayın.

Sanayi ovası Dilovası'na, adını veren dil kelimesini merak ettiğinizi duyar gibi oluyoruz.O zaman hemen söyleyelim Dilovası'nın bu ismi nereden aldığını.Üç tepenin arasındaki bir ova da yer alan Dilovası, adını hem bu ovalardan hem de Diliskelesi sahilinde karanin denize doğru yaptığı dil şeklindeki çukıntıdan almakta.

Diliskelesi'nin en önemli özelliği İzmit Körfezi'nin karşı kıyıya en yakın iki yerinin burada olmasıdır.Hersek burnu ile Diliskelesi arasındaki deniz mesafesi çok kısa olduğu için Roma, Bizans ve Osmanlı imparatorlukları zamanında önemli yerleşim yeri olan, Bursa ile İznik'e en kısa ve hızlı yoldan ulaşım bu noktadan sağlanıyordu.Artık günümüzde Dilovası-Hersek burnu arasında dünyanın sayılı köprülerinden biri olacak Dilovası Körfez asma köprü yapılıyor.

Sanayide marka şehir olan Dilovası dünya ulaşım ve lojistik üssü olma yolunda hızla ilerliyor. Dilovası bugün Anadolu'nun İstanbul'a, Balkanlara ve Avrupa'ya açılan önemli kapılardan birisidir. Dilovası limanların, demiryollarının, D-100 karayolu ve TEM otoyolu gibi ulaşım yollarının geçtiği kavşak noktasıdır. Sadece sanayii mi? Elbette hayır. Sanayii ile birlikte insanların yurt yuva kurduğu, Anadolu kültürlerinin birleşip kaynaştığı bir yerleşim yeri haline gelen Dilovası, gelecekte kültürler başkenti olarak da anılmaya fazlasıyla layık bir yer.

Geniş bir coğrafyaya sahip Dilovası bugün yaklaşık 45 bin nüfusa sahip. Km2'ye yaklaşık 361 kişi düşen Dilovası, fabrikaların yanı sıra sivil mimari yapılarıyla da günümüzün önemli yerleşim yerlerinden bir olma özelliğini hala koruyor. Biz, Dilovası'nın sahip olduğu güzellikleri birçok açıdan ekranlara taşımak için şehir merkezinden yükseklerle kameralarımızı yerleştirdik. Dilovası gerçekten buralardan yeşili ve sanayisi ile bereketli bir ova görünümünü arz ediyor. Buralardan ilçe bir başka seyir ziyafeti sunuyor.

DİLOVASINA BELEDİYE NEZAMAN KURULMUŞTU ?

Dilovası, bugün tarihi Tavşancıl, Demirciler, Çerkeşli gibi yerleşim yerleri, merkezde ki mahalleri, sahili ve tarihi değerleri ile bir bütünlük içinde. Sivil mimari yapıları ile dikkat çeken ilçe de ayrıca, milli mücadele yıllarının meşhur isimlerinden Yahya Kaptan'ın anıt mezarı da Dilovası Tavşancıl'da bulunuyor.

Otoban ve D-100 karayolu, deniz yolu, hızlı tren, körfez geçiş köprüsü, sahilindeki limanları ve Kurtköy havalimanı ile ekonominin ana merkezlerinden biri olduğu kadar aynı zamanda Türkiye'nin ulaşım üssüdür.

Türkiyede 6 organize sanayi bölgesi ve yüzlerce sanayi kuruluşu ile sanayinin kalbi Dilovası'nda atar. İzmit Körfez şeridi ile İstanbul-Ankara karayolu üzerinde yer alan ve hızla gelişmekte olan bir yerleşim yeri.

Dilovası'nda kuzey-güney doğrultusunda uzanan vadi tabanına oturmuş olan sanayi tesisleri İzmit, İstanbul hatta Türkiye'nin önemli tesislerindendir. Ulaşım imkanlarının, ticaret merkezleri ile her yönden bağlantı kurmaya uygun olması, ilçenin hızla gelişmesine sebep olmuştur

Dilovası Belediyesi'nde hizmete talip olurken "yönetim anlayışımızın temelinde insanı sevmek ve işi sevmek vardır" diyen Başkan Cemil Yaman Dilovası'nın en acil ve temel ihtiyaçları olan elektrik, su, doğalgaz, ulaşım gibi alt ve üst yapıda bir çok yeniliği halkın ayağına götürdüklerini ifade ediyor. "Halk efendi, biz hizmetkarız" şiarını kendine ilke edinen Başkan Cemil Yaman halkı için çok amaçlı kültür salonu, modern bir hastane, kapalı spor salonları, Tanşancıl sahil projesi ve tarihi evler restorasyonunu çok yakın

zamanda hayata geçireceklerini Devr-i Alem kameralarına anlattı.

Dilovası'nda Sosyal Hayat

Tarihsel süreç içerisinde bir çok imparatorluğa ve medeniyete coğrafi konumundan dolayı stratejik noktalarda ev sahipliği yapan bir bölgemizdir Dilovası. Bugün, tarihi, tabiatı ve en önemlisi insanı ile Dilovası merkezde, muhteşem manzaraya sahip Adatepe'de, tarihi Tavşancıl mahallesinde, Çerkeşli, Tepecik, Demirciler ve Köşeler gibi tarihi köylerinde yaşam hala tüm hızıyla devam etmektedir. Bizde tarihin izinden giderek Dilovası'nın güzelim mahalle ve köylerine misafir olacağız. Dilovası'nın tarihi eserlerini, kültürünü ve insanlarını daha yakından tanımadan önce kameralarımızı Dilovası'nın muhteşem güzelliklerini kuş bakışı gören Adatepe'ye çeviriyoruz. Dilovası, Adatepe'den bir başka güzel görünüyor. Dilovası'nın bir tarafta sanayisi ve mahalelerini, bir tarafta sahili ve köylerini bu tepeden görmek mümkün. Başkan Cemil Yaman, bu bereketli topraklarda çocukluğu ile birlikte büyüyen umutlarını, projelerini birbir Devr-i Alem kameralarına anlatıyor. Biz bu güzellikleri yaşaması için herkesi buralara davet ediyor ve Adatepe'den Dilovası'na selam ediyoruz. Dilovası'nın güzelliklerini daha yakından tanımak, sevmek ve insanlarıyla kaynaşmak için sanayi ve yeşilin iç içe olduğu bu bereketli ovanın sokaklarına inmeden önce şair Merve Eda Sarier'in, Ben Dilovası adlı şiirini duyar gibi oluyoruz....

ŞİİRLER'DE DİLOVASI

Gencim ben, asiyim ruhum kaynıyor
Akıldan geçenler sözcük arıyor
Susma gözlerimi çığlık sarıyor
Çakmak çakmak gözlerim ben Dilovası
Oyuna çağıran çocuklar gibi
Bu limanda gemiler bak seher yeli
Diliskelesinden kaçtı Yunanı İngiliz'i
Esaret dostum olamaz ben Dilovası

Demirciler, Tepecik, Çerkeşli köyler
Bir zamanlar bahçeler şarkılar söyler
Şimdi sanayi bölgesi bu eller
Kıyı kenti diyorlar ben Dilovası

Dilovası, tarih boyunca bir çok medeniyetin ulaşım kolaylığını sağlayan ve geçiş noktası olarak görüldüğünden, seksenli yıllardan sonra bölgedeki sanayileşme hızla artar, bu artış beraberinde Dilovası'na Türkiye'nin dört bir yanından insanların gelmesine sebep olur. Ağırıklı olarak Doğu Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi, Marmara Bölgesi olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanından insanlar gelir Dilovası'na. Günümüzde, kültürel yapılaşma olarak Türkiye'nin küçük modeli diyebileceğimiz bu insanlar Dilovası'nda bir arada yaşamlarını devam ettiriyorlar.

Dilovası İlçesinin

Tarihi Eserler geçidi.

Tarihi kaynaklara baktığımızda Dilovası tarihinin çok eskilere dayandığı söylemiştir. Dilovası, bugün sanayisi ile olduğu kadar geçmişten bugüne taşıdığı tarihi eserleri ile de göz doldurmaktadır. Biz geçmişten bize kalan bu nadide emanetleri görüntüleyip gelecek kuşaklara aktarmak için Dilovası'nın tarihi duraklarında gezmeye devam ediyoruz. Şimdi ilk durağımız Osmanlı Devleti zamanında Dilovası'nda inşaa edilen önemli tarihi köprülerden biri olan Mimar Sinan Köprüsü.

Mimar Sinan Köprüsü

Bu tarihi köprü 16. Yüzyılda Diliskelesi mevkiinde bulunan Dilderesi üzerinde, Kanuni Sultan Süleyman tarafından Koca Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Köprü'nün mimarının Mimar Sinan olmasından dolayı da halk dilinde Köprüye Mimar Sinan Köprüsü'de denilmektedir. Üç gözlü olan tarihi köprü'nün ayakları ortasında boşaltma gözleri vardır. Uzunluğu ise yaklaşık 20 metre kadardır,

Dilovası Kalesi ve Dil İskeleyi

Diliskelesi'nde zamana meydan okurcası- na ayakta kalan bu muazzam köprüden geçerek, bir rivayete göre adını Dilbaba'dan alan Diliskelesi'ne doğru yol alıyoruz.

Dilovası'nda yaşayan imparatorlukların bıraktıkları eserlerden Dilovası kalesi ve Dil İskeleyi bugün Dilovası'nın en büyük mahalles-i olan Diliskelesi'nde bulunmaktadır. Geçmiş- te belirsiz, küçük Libysa kasabası olarak adlandırılan Diliskelesi tek ününü ev sahibi Bithynia Kralı'na ihanet ettikten sonra Romalıla- ra teslim edileceği belli olan Hannibal'lin, intihar ederek öldüğü ve gömüldüğü yer olarak kazanır. Geç Antikite'de Nikomedia ana kara yolu üzerinde bir istasyonuydu Diliskelesi. Devr-i Alem olarak kültür ve medeniyetimizin izlerini araştırmak için geldiğimiz Diliskelesi'nde bizi bir yanda balık tutan insanlar, bir yanda da tarihi tren istasyonundan geçen yolcu treni karşılıyor. Buralar gerçekten geçmişin nazlı yadigarı. Öyle ki 1950'li yıllarda aş için iş için Karadeniz'den gelerek Diliskelesi istasyonunun yanında, yurt yuva kurmuş gelinlerin evine misafir oluyoruz. Şimdilerde 55-60 yaşlarında olan o zamanların canlı şahidi bu gelinler bakın bizlere neler anlatıyor.

Evliya Çelebi'nin kaleminden Dilovası

Diliskelesi, Gebze'nin 12 km doğusunda yer alan en eski yerlerden biri olan Nicomedia'ya bağlı bir kıyı kenti olduğu sanılmaktadır. İsterseniz burada bir parantez açarak, Başbakanlık Osmanlı arşivlerine bakmak faydalı olacaktır. Dilderesi'ne bağlı olarak Diliskelesi adını alan ve tarih içinde Osmanlı topraklarına 1419'da 3 kez katılan bu yöre karşı kıyıda bulunan Hersek'e geçişlerde iskele olarak kullanılmıştır. Devr-i Alem, Başbakanlık Osmanlı arşivlerinde araştırmalar yaparken, ünlü gezginimiz Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde yazdığı Diliskelesi hakkındaki ilginç bir ayrıntıyı da ekranlara taşıyor. Zamanı durdurup Evliya Çelebiye kulak veri-

yoruz.

“Bir gün Horasan ereni bir gezgin derviş , Orhan Gazi zamanında Diliskelesinin karşı kıyısındaki Hersek’e gelir ve gemicilere;

“Oğullar beni karşı taraftaki Dilovasına geçirin” der.

Gemiciler derviş karşı tarafa geçirmeyip giderler. Gönü yaralı, bilgin ve ârif-i bilah derviş hemen eteğine toprak doldurup;

“Biz karşıya Allahü Teala'nın emriyle böyle geçeriz” diye eteğinden toprağı denize döktükçe deniz kara olup yürüyerek geminin ardı sıra yürür. Gemiciler bu hâli görüp;

“Meded sultanım boğazı doldurup ekmeğimize mâni olup İstanbul'dan izmit'e gemiler geçmez olur. Lütf edip gemimize girin” diye rica ederler.

O zât da 12.000 adım kadar denizi dil gibi doldurduktan sonra gemiye girerler. Hâlâ onun için Hersekdeki yarım adaya dil denir. Ve derviş hazretleri karşı tarafa geçip keramet gösterip halini açığa vurdıkları için derhâl temiz ruhlarını Hakk'a teslim eder. Osmanlı arşiv kayıtlarında adı geçen bu zatın Osmanlı'nın ilk Kaptan-ı Deryası olabileceği de bir başka önemli ayrıntı olarak karşımıza çıkıyor. Bugün Diliskelesi'ndeki tarihi fenerin yakınında Dilbaba'nın mezarının bulunduğu bildirilmekte. Bölge halkı Dilbabanın kabrinin bölgede açılan taşoçasına kurban gittiğini söylemekte.

Diliskelesi hakkında araştırmalarımızı sürdürdüğümüz Başbakanlık Osmanlı arşiv kayıtlarına göre Fatih Sultan Mehmet Han'ın veziri Hersekoğlu Ahmed Paşa'ya ait olan büyük bir han ve adını buradan alan Hersek Dili'nden söz ediyor. Hersek, Dilovası'nın karşı kıyısındadır. bu büyük hana gelenler ve gidenler onda konuk olup karşı tarafta bulunan Diliskelesi'nden kayıkların gelmesini beklerlermiş. Bir medeniyetin izlerini taşıyan bu istasyon ve iskele şimdilerde kaderine terk edilmiş bir durumda. Sahile nazır tarihi istasyonda ki gördüğümüz içler acısı manzara tarihimize olan birer vefasızlık abidesi olarak

öylece duruyor.Bir zamanlar bölge insanının ürettikleri malları satmak için kullanılan sahildeki liman kalıntıları en az istasyon kadar perişan vaziyette.Ağır yük gemileri ve hurda yığınlarının işgal ettiği Diliskelesi'nin dramatik değişimini bölgenin canlı şahitlerinden dinliyoruz.

Dilovası'nı gezdikçe tarihten kalan eserler bir bir sizi karşılar ve selamlar.Dilovası'na yolunuz bir kez düştümü tarihin labirentlerinde dolaşırcasına gezinip durursunuz...M.S. 7. yüzyıla ait olan bugünkü Diliskelesi'nin kuzeybatısında ki Gebrez tepesinde yer alan libysa suru buna en güzel örnektir.Kırk metre yüksekliğe sahip surların içinde bir mahzen ile yatır vardır.Prof. Mansel'e göre bu duvarın Anibal'a ait olması muhtemeldir.

Biz, bu güzellikleri görmek için herkesi buralara davet ediyor ve Dilovası'na selam ederek, çıktığımız bu tarihi yolculuğumuzda, Dilovası'nın yeşili ve tarihi güzellikleri ile meşhur olan Tavşancıl'a doğru yol alıyoruz.

Tarihi Tavşancıl Nahiyesi

Bir zamanlar, Romalılara, Bizanslılara, Selçuklulara, Osmanlılara ve son olarak Türkiye Cumhuriyeti'ne kültür mirasımıza ev sahipliği yapmıştır Tavşancıl. Biz, İstanbul'dan İzmit yönüne giderken yüksek bir tepede yeşillikler içinde kurulu Tavşancıl'a girmeden önce tarihi Tavşancıl tren istasyonuna uğruyoruz. Bu istasyona kim bilir kimler geldi kimler geçti diye düşünmeden de edemiyoruz. Öyle ki savaş yıllarında kurtuluşumuz sağlayan birliklere bu tarihi istasyon ev sahipliği yapmıştı.

Diliskelesi istikametinde olan bu tarihi istasyona bir kaç kilometre uzaklıkta ki Diliskelesi istasyonu ile aynı kaderi paylaşmakta. Yıllarca bakımsız bir vaziyette bırakılan istasyonda yolcuların oturabilecekleri bir yer bile bulmak mucize. İstasyonun hemen yanındaki çeşmenin kırık duvarları da gözlerimizden kaçmıyor. Biz gelecek nesillere tarihimizi aktarmak için çıktık bu yollara. Tarihimizi karşı bu vefasızlığın bir an önce giderilme-

si için de yetkili kurumlara da çağrıda bulunuyoruz. Tanımak, sevmek demektir. Sevmek için korumak gerekir. Tarih bilincine sahip olmak herşeye sahip olmak demektir.

Tavşancıl, tarihinde çok önemli yere sahip bir kahramanın mezarına ev sahipliği yapmakta.Bu kahramanın, cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ile birlikte bağımsızlık mücadelesi veren ve İzmit bölgesinde milli mücadeleyi örgütleyen eşsiz yiğit Yahya Kaptan'dandır. Tavşancıl'a hakim bir tepe de yeşillikler içinde mezarı bulunan bu değerli vatan evladına vefa borcumuzu ödemek için mezarı başında ruhuna Fatih a okuyoruz.

Bölgemizin kurtuluşunun neferi olan Kuvay-ı Milliye kahramanı yada başka bir ifade ile Tavşancılı Yahya Kaptan kimdir, isterseniz gelin birlikte tanıyalım.

Kuva-i Milliye

Kahramanı Yahya Kaptan

Yahya Kaptan, 1891 yılında Makedonya'nın Köprülü kentinde dünyaya gelir. Henüz dokuz yaşında iken Makedonya'da amcasına saldıran bir Bulgar'ı öldürüp dağa çıkması, yaşayacağı yazgısının da başlangıcı olacaktır. Balkan Savaşı süresince imparatorluğun yaralı kanadı Balkanlar'da Bulgar milliyetçilerine karşı mücadelesini sürdürmeye devam eder...O yıllarda çete reislerine "Kaptan" sıfatı veriliyordu.

İttihat ve Terakki liderlerinden Enver Paşa'ya bağlı olarak kurulan Teşkilât-ı Mahsusa, güvenilir ve çete deneyimi olan bireyler arıyordu.Yahya Kaptan örgüte katılmak ister ve bu isteği de hemen kabul edilir..Yahya Kaptan, Enver Paşa'ya yakınlığından Irak'a sürgün olarak da gönderilir.

Sürgün hayatı biten Yahya Kaptan, İstanbul'a döndüğü zaman 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütarekesi'nin ağır şartlarının ülkede yarattığı tahribatı ve halkın çaresizliğini görür. Yahya Kaptan, o yıllarda " Mustafa kema! Paşa"ya karşı derin hayranlık bes-

lemeye başlar. kurtuluş mücadelesinde ülke kan ağlıyor, işgal güçleri yanlarına azınlıkları da alıp halka eziyet ederler.Bu durum çok geçmeden halkta milli bilincin, Kuva-yı Milliye fikri ve ruhunun uyanmasını sağlar.

Yahya Kaptan Gebze’de komutanlığını üstlendiği Kuva-yı Milliye’yi oluşturarak bölgeyi düşmandan temizlemek üzere çalışmalar yapar. İşgal kuvvetleri Yahya kaptanı kara listeye almıştır.. İşgal devletlerinin baskısı ile İstanbul Hükümetinin gönderdiği kuvvetler tarafından Tavşancıl’da şehit edilir. Yahya kaptan Tavşancıl sırtlarında, tarihi akıncılar mezarlığının yakınında selvi ağaçlarının altındaki anıt mezarında ziyaretçilerini beklemekte

Dilovası köylerinde Devr-i Alem

Dilovası’nda adeta Devr-i Alem yaparak bir mahalleden başka bir mahalleye, bir köyden başka bir köye girizgah yapıyoruz.Buralar kültürün, tabiatın, tarihin ve insanların bir yelpazede birleştiği, aynı potada eridiği çok değerli yerleşim yerleri.Şimdi isterseniz sırasıyla yüzlerce yıllık tarihi geçmiş olan Manav-Türkmen kültürü’nün halen yaşatıldığı Dilovası ilçesine bağlı Çerkeşli, Demirciler, Kösele ve Tepecik köylerini tanıyalım.

Dilovası 5 organize sanayi bölgesi ile bugün organize sanayilerin kalbinin attığı yer olsada tarihi Tavşancıl mahallesi, Çerkeşli, Demirciler, Kösele ve Tepecik köyü ile tarım ve hayvancılığın hala yaşandığı bir bölgedir.

Dilovası köylerine giden yollar üzerinde tipik köylü kıyafetleri ile sizleri sebze ve meyve satan köy kadınları karşılar.Yöreye özgü sepetler içinde ki şeftaliler, deveci armutları, kiraz ve üzümler bu köylerde organik olarak yetiştirilmekte.

Herşeye rağmen hala hayvancılığın yapıldığı bu köylerde bir zamanlar, büyük ve küçükbaş hayvanların et ve süt ürünleri İstanbul’da padişah sofralarını süslemekteydi.Koyun yoğurtları ve kuzu dolmaları meşhur olan bu bölgelerde bugün sayıları azda

olsa koyun sürüleri bulunuyor.Bugün bu köylerde geçimini hayvancılıktan sağlayan birçok insan var.Bu bakımdan Dilovası sanayinin yanında tarım ve hayvancılığın yapıldığı bir yer olarak hala varlığını devam ettiriyor. Devr-i Alem ekibi olarak, kameralarımızı ballı kayalar tabiat parkına çeviriyoruz. Yemyeşil ormanlar ve sarp kayalar içinde saklı bir cennet olan bu tabiat parkı gerçekten görülmeye değer.Bu tabiat parkında akan tertemiz sular, bu sularda bir o yana bir bu yana zevk-i sefa süren bembeyaz kuğular adeta doğayla raks etmekte.Adeta renk renk fırça darbelerinden izler taşıyan bu koca vadi, dağcılarında uğrak yeri. Hem göz hem de gönül ziyafeti sunan bu eşsiz tabiat parkından insan hiç ayrılmak istemiyor.Ama biz biliyoruz ki yolumuzda başka güzellikler bizi bekliyor.

Ballıkayalar Tabiat Parkını bütün güzellikleriyle belgeselleştirip, dilovası köylerine doğru yola çıkıyoruz. Bu yollarda ilk durağımız Dilovası’na asırlarca beşiklik eden ve Dilovası ilçesinin kurulduğu bölgeleri sinesinde barındıran Çerkeşli köyü.

Çerkeşli köyü

Çerkeşli, adından anlaşılacağı gibi tarihi çok eskilere dayanan bir köyümüz.Köy adeta saklı bir hazine.Köyde ki tarihi çeşme, çınar ağaçları köyün önemli bir geçmişe sahip olduğunu gösteriyor.Köyde sebze ve meyvecilik az da olsa yapılmaya çalışılıyor.Yüzlerce yıllık tarihi geçmişe sahip bu köy Manav-Türkmen geleneğini hala sürdürüyor.

Çerkeşli’de yaşayan manavlar da kendi örf ve anenelerini sürdürmektedirler.Düğün, nişan ve sünnet törenleri günümüzde salonlara girsede hala bu köyde kendi usullerince yaşatılmaya çalışılıyor. Köyün sokaklarında gezerken tarihi adeta yaşar gibi oluyoruz. Ancak kiraz, şeftali, üzüm başta olmak üzere bir çok meyvenin bağcılığını yapan insanlar bağlarının bulunduğu alandan 1955’li yıllarda D-100 karayolunun geçirilmesinden sonra verimli topraklarını sanayi kuruluşlarına satmaya başladılar. Sanayi ile bir anda yaşa-

nan nüfus artışı bölge insanlarını topraklarını sanayiciye ve yeni gelen insan kitlelerine satarak, kendi tabirleriyle ova'ya yani bugün kü Dilovası'na yerleşmelerine neden olur ve dilovası ilçesi de böyle kurulur..Kendilerini özgü yaşam tarzları olan bu insanları gelin isterseniz daha yakından tanıyalım.

Çerkeşli köy'ü diğer manava köyleri gibi Orhangazi zamanında yerli Türkmenlerin yerleştirilmesi ile kurulmuştu. Bu bölgeler tarım ve bağcılık için kullanılıyordu.1419 tarihinde adını Bizans ordusu ile çarpışan Türk ordusunun Çerkez bölüğünden aldığı söylenmekte. Hereke tipi halı dokumacılığı ilelemiş Çerkeşli köyünün üç tarafı pek yüksek olmayan dağlarla çevrilidir, köyün Çavuş üzümü ünlüdür.Aynı zamanda amatör spor kulübü ile Avcılık ve Atıcılık kulübü bulunan güzel bir köyümüzdür.Çerkeşli sahip olduğu güzellikler ile bizleri kendisine çağırıyor. Ama biz Çerkeşli'ye veda ederek, Dilovası'nın tarihi demirciler köyüne gidiyoruz.

Demirciler köyü

Demirciler köyü Diliskelesi sahilinde Gemiciler köyünün Demirciler'e taşınması ile meydana gelir.700 yıllık geçmişi olan bu köyün tarihi hamam kalıntıları, çeşmesi, köye özgü konak tipi evleri ve köy girişindeki koca mezarlığı Demirciler köyünün ne kadar eski bir yerleşim yeri olduğunu gözler önüne seriyor. Öyle ki bu köyde yetişen birçok alim sayarlarda Osmanlı sultanlarına huzur hocalığı da yapıyordu.

19. yy. Osmanlı mimarisinin en başarılı örneği Demirciler köyünde bulunuyordu. Kalem işi bezemeler ve mimari üslup açısından Kocaeli ilindeki tek örnek olma özelliğine sahip Demirciler konağı bugün yıkılmış ve harabe halededir. Bu tarih ve kültür abidesi konağın feriyadını duyar gibi oluyoruz. Demirciler konağının Kocaeli büyükşehir belediyesi tarafından aslına uygun olarak yeniden yapılacağı müjdesi içimizi biraz olsun rahatlatıyor. Bugün harabe haldeki demirciler konağının daha önce çektiğimiz belgesel görüntüle-

rini şimdi sizlerle paylaşıyoruz. Keşke bu konak yıkılmadan kültür ve medeniyet tarihimize kazandırılabilseydi.

Demirciler köyünün ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanıyor. Bugün köy hayatının halen bütün doğallığı ile sürdüğü Demirciler köyü gezilip görülmeye değer bir yer.Devri Alem ekibi olarak biz sizleri tarihi Demirciler köyüne davet ederek köseler köyüne gidiyoruz..

Köseler köyü

Köseler düz bir ovada adeta bir tabloyu andıran manzarasıyla sizlere hoş geldin der. Köy camisinin girişindeki tarihi kitabe ve köy mezarlığında ki tarihi mezar taşları Köselelerin yüzlerce yıllık tarihi bir geçmişe sahip olduğunu gösterir.1960'lı yıllarda açılan Köşeler Kur'an kursundan birçok din adamı yetişti. Kur'an kursu halen dini hizmetlerine devam ediyor. Köyde küçükbaş hayvan bakan sürü sahipleri halen hayatlarını hayvancılıkla kazanıyorlar. Mermirciler sanayi bölgesinin kuşattığı koyun ağılları adeta bir tarihin ihtisamlı geçmişini yansıtıyor. Tarihi koyun ağılları sanayileşmeye inat hayvancılığın var olduğunu da ispatlıyor. Köşelerde koyun peyniri yapan Ilgaz ailesine konuk oluyoruz.

Bugün birkaç sürü sahibinden birisi olan Ilgaz ailesinin 400 yıllık tarihi geçmişi olan ağıllına gidiyoruz.100'lerce koyun bu ağılda. Türkiye'de hayvancılığın ölüm kalım savaşı verdiği bir ortamda biz bu köyde genç insanların severek hayvancılık yapmasına şahitlik yapıyoruz. Ancak sürü sahiplerinden dert ve sitem dinliyoruz.

Köylerimizde normalde korunarak desteklenmesi gereken hayvancılığın Orman İşletme Müdürlüğü tarafından baskı altına alınmasına bizde isyan ediyoruz. Sadece Köşeler köyündeki sürü sahipleri değil asırlardan beri sığırlık merasında hayvancılık yaparak hayatlarını çadırlarda sürdüren yürüklerinde Orman Bakanlığı tarafından çıkarılmak istendiğini üzülenek öğreniyoruz. Bu kez de bir dokunup, bin ah işittiğimiz sürü sahibi gençlere

mikrofonlarımızı uzatıyoruz.

Demirciler ve Köşeler bölgesinde tarihi Koca mezarlıklar bazı Organize Sanayi Bölgesinin malzeme deposu haline getirilerek yok olmakta. Birer manevi tapu senedi olan tarihi mezarlıklara sahip çıkarak gelecek kuşaklara aktarmak ecdadımıza karşı bir vefa borcumuz olsa gerek.

Tepecik köyü

Köşeler köyündeki araştırma ve çekimlerimizi tamamlayarak kameramızı bu kez de Dilovası dağlarının zirvesinde bir kartal yuvasını andıran ve kuruluşu Fatih Sultan Mehmet'e kadar giden Tepecik köyüne çeviriyoruz.

Tepecik yada halk arasında ki ağızyla Tepeköy'e girer girmez sevimli ve cana yakın insanları bizleri karşılıyor.

Tepecik çok eski tarihi bir geçmişe sahip. Osmanlı öncesi uygarlıklara ait tarihi eserlerin bulunduğu Tepecik, Fatih Sultan Mehmet Han tarafından merkezi bir köy haline getirilmiştir.

Kocaeli il merkezine 55 km mesafede olan Tepecik'te, tarım ve hayvancılık yapılmakta, Karadeniz, Akdeniz ve kara iklimi iç içe olan köyde var olan tarihi cami, çeşme, konak ve mezarlık Tepecik köyünün tarihi geçmişi de yansıtır.

Dilovasına veda ederken

Dilovası'nda, Adatepe üzerinden bir güneş daha batıyor. Kültürün, tarihin, sanayinin, tabiatın harman olduğu bu nadide ova-dan ayrılma vakti de geldi çatı. Bizler bu bereketli topraklarda Devr-i Alem yaparak tarihe not düşüp zamana noterlik yaptık. Dilovası'nı daha yakından tanıdık, insanlarıyla kaynaştık ve en önemlisi çok sevdik.

Dilovası bir yanda sahip olduğu kara, deniz ve hava yolu ulaşım imkanları, bir yanda tarihi dokusu ve kültürü, bir yanda da tabii güzellikleri ve sınırsız Anadolu insanla-

rı ile binlerce yıldır bu coğrafyanın eşsiz bir örneği.

İpek yolunun geçtiği Dilovası, asırlarca Roma'dan Bizans'a, Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne, Anibal'den Yahya Kaptan'a, Kanuni Sultan Süleyman'dan Koca Mimar Sinan'a muhteşem tarihi izler taşıdı. Artık Dilovası, gelişen ve büyüyen sanayisi ile Türkiye'nin sanayii atardamarıdır. Dilovası aynı zamanda Balıkkayalar tabiat parkı, Adatepe mesire alanı, tarihi Tavşancıl evleri, Tavşancıl ve Diliskelesi sahilleriyle turizm bölgesi olma yolunda hızla ilerliyor.

Dilovası bugün, tarihi köylerinde yetişen sebze ve meyveleri, meşhur koyun yoğurdu ve kuzu dolmaları ile sadece sanayi değil, aynı zaman da tarım ve hayvancılığın da yaşatıldığı bir bölge.

Dilovası, kültür erezyonunun yaşadığı bu çağda, tüm bu değerleri ile adeta Anadolu'nun saklı bir hazinesi gibi tarihten bizlere emanet. Bugün Dilovası herşeye rağmen hızla gelişiyor ve büyüyor. Yakın bir gelecekte sanayi, kültür, turizm ve ulaşım üssü olarak Türkiye'nin marka şehirleri arasında yerini alacak. Belgeselimizin başında Dilovası'nı sevmek tanımakla başlar demiştik. Bir kez sevdiğinizde de asla bitmez bu sevdâ. Çünkü burası, sadece pişen ekmek kadar sıcak ve temiz yüreği olan Anadolu insanının kültürlerinin birleştiği ve kaynaştığı yerdir. Dilovası'na veda ederken aklımız ve gönlümüz Dilovası'nda kalıyor. Eğer bir gün yolunuz Dilovası'na düşerse, bilin ki Anadolu insanı kadar sıcak ve memleket nefesi kadar büyük bir özlemle sarıp sarmalar sizi buralar...

Selam olsun sana ovası bereketli nazlı gelin, selam olsun sana gönlü engin, yüreği derin diyar DİLOVASI...

Şiirlerle Dilovası

Halkozanı, aşık, horasanlı süleyman taşlıca-
yın torunu, besteci şarkı sözü yazarı eğitimci şair
Merve Eda Saltürk tarafından Dilovası tarih ve kül-
tür rehberi kitabı ve dilovası kültür belgeseli için özel
olarak yazılıp kitap ve belgesel aracılığı ile dilovası
kaymakamlığı, dilovası belediyesi ve dilovası halkı-
na armağan edilen ben dilovası, çalışan dilovası şi-
irleri.

BEN DİLOVASI (YANIK TÜRKÜ)

Ben Dilovası Yanık bir türküyüm
Yüzyıllar ötesinden bir nefes gibi
İçimde özlemliler desenlerim var
Kabuğundan çıkmış kelebek gibi

Ben Dilovası iniyorum kıyılarıma
Bak şu tepelerden tam ortasına
Düşsüz bir uyku değil bu söylediğim
Bir dost kucağıymış iş arayana

Sorsalar söyledim kucak dolusu
Ateşler içinde bir yudum su
Yakamı bırakmıyor umut uykusu
Açılmış bir gülün serin kuytusunu

“Ben Dilovası benden beklenenin fazlasını yapacağım
Marka ilçe oluyorum kendimi baştan yaratacağım.”

(Merve Eda Saltürk)

Dilovası

ÇALIŞKAN DİLOVASI

Sanayinin toprakla var bir akrabalığı
Sihirle dönüşmez burada metala balkabağı
Alın teri, emek işler sisli bir gece vakti
Aydınlığa marka olur çalışan Dilovası

Tarihe kafa tutar Mimar Sinan köprüsü
Ermiş olan Dilbaba kucaklar her öksüzü
Her sabah işe gider anaların türküsü
Sanayiye damga vurur çalışan Dilovası

Dilovası doğu Anadolu'nun boy aynası
Asyaya karşı duran uzun savunma hattı
Roma krallarının kalbi sende mi attı
Yağmur ve toprak gibi ihtiyaç Dilovası

Kırk katır kırk satır içinde mahzen
Gebze tepe kimleri misafir ettin sen
Gelecekteki yerini şimdiden görebilsen
Bereket yağmur gibi üstüne Dilovası

BEN DİLOVASI

Gencim ben asiyim ruhum kaynıyor
Aklımdan geçenler sözcük arıyor
Susma gözlerimi çığlık sarıyor
Çakmak çakmak gözlerim ben Dilovası

Oyuna çağıran çocuklar gibi
Bu limanda gemiler bak seher yeli
Diliskelesinden kaçtı Yunanı İngiliz'i
Esaret dostum olamaz ben Dilovası

Demirciler, Tepecik, Çerkeşli köyler
Bir zamanlar bahçeler şarkılar söyler
Şimdi ticaret merkezi bu eller
Kıyı kenti diyorlar ben Dilovası

DİLOVASI TARİH ve KÜLTÜR REHBERİ KİTABI'NIN KAYNAKÇASI

Dilovası Tarih ve Kültür Rehberi kitabı ile Dilovası Kültür Belgeseli'nin hazırlanmasında; Kocaeli Valiliği, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kaymakamlık, Daire müdürleri, Belediyeler, Kocaeli Kültür ve Turizm müdürlüğü, Kocaeli Üniversitesi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, TÜBİTAK ve Meslek odaları'nın Kocaeli bölgesi ile ilgili hazırladıkları bilgi ve belgelerden yararlanılmış, ayrıca Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Devlet Arşivleri ve Belgesel Yayıncılık Kültür ve Araştırma Merkezi, Gebze gazetesi'nin 1985-2011 yıllarındaki arşiv dokümanlar ve muhtelif kaynak eserlerde Dilovası ile ilgili haber ve yazılar incelenerek Dilovası kitap ve belgeseli hazırlanmıştır.

Dilovası Tarih ve Kültür Rehberi Kitap ve Dilovası Kültür belgeselinin hazırlanmasında yararlanılan başlıca kaynak eserler:

Kocaeli Tarih ve Kültür Rehberi Kitap ve belgeseli (İsmail Kahraman, Belgesel yayıncılık - Mayıs 2011)

Gebze Tarih ve Kültür rehberi Kitabı ve Gebze Kültür belgeseli (İsmail Kahraman-Belgesel yayıncılık)

Açık Hava Müzesi Kocaeli, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Yayını

Ahmed Refik (Altınay), "Fatih Devrinde Kocaeli", Türk Tarih Encümeni Mecmuası, 78, 1924

AKSEL Atilla (Editör), T.C Kocaeli Valiliği, Kocaeli, 2001

AKTUĞ İlkur, Gebze Çoban Mustafa Paşa Külliyesi, TC. Kültür Bakanlığı, 1989

ALPÖGE Atilla, İzmit'in Geleceği için Yeni Bir Ulaşım Düzeni, 1977

Ansiklopedik Kocaeli Belgeseli, Gebze Gazetesi Kültür Yayınları, 1989

ARAR İsmail, Atatürk'ün İzmit Basın Toplantısı, Burçak Yayınevi, İstanbul, 1969

ARAS Kâzım, İstiklal Savaşı'nda Kocaeli Bölgesindeki Harekât, 102 Sayılı Askerî Mecmuanın Tarih Kısmı, İstanbul, 1936

ARI İnan, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 1923 Eski-

şehir - İzmit Konuşmaları, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1982

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Vesikaları, Belgesel Yayıncılık Kütüphanesi, Vesika Arşivi

BULCA Aydan, "İzmit Yeni Yerleşimler Projesi", Mimarlık Dergisi, Sayı 151 (1977), s. 60-63

Büyükşehir Kocaeli, Ocak-Şubat 2006

ÇELİK Gülfettin, Gebze (Sosyo-Ekonomik Bir İnceleme) 16-19. Yüzyıl, Gebze Belediyesi, 2 cilt, Kocaeli, 2003

Diyanet İslam Ansiklopedisi, C.23, İstanbul 2001

URAS Şükrü, Yahya Kaptan, İstanbul, 1968

DUYURAN Rüstem, "İzmit ve Silivri'de Yapılan Araştırmalar: 1947-1948"

ERDAL Zekai, "Millî Mücadele Yıllarında Adapazarı'nda Müstakil Ada Hükümetli

Kurulmuştu", Günaydın Gazetesi 21 Haziran 1982, Sakarya İlavesi

FIRATLI Nezhir, İzmit Rehberi, İstanbul, 1959

GALİTEKİN, Ahmed Nezhir, Osmanlı Dönemi Gölcük Mezar Taşları, Gölcük Belediyesi, Kocaeli, 2000

GALİTEKİN, Ahmed Nezhir, Gölcük Tarihçe ve Kültür Mirası Eserler, Gölcük Belediyesi Kültür Yayınları, İzmit, 2005

Gebze 2000, Gebze Eğitim Vakfı, 2001

Gebze 2000, TC. Gebze Kaymakamlığı, 2000

Gebze Gazetesi (1985-2010)

Heyet, Kocaeli, Göksar Yayınları, Karamürsel, 1977

İNAL Nail, İzmit Sancağı, 1330 Bütçesi ve Meclis-i Umûmi, Kocaeli Dökümantasyon Merkezi, İzmit 2010

İslam Ansiklopedisi, İzmit (5/2.cilt)/Kocaeli (6.cilt) maddesi

İstatistiklerle Kocaeli, TC. Kocaeli Valiliği, 2009

İzmit Sancağı/1330 Bütçesi ve Meclis-i Umûmi, Nail İnal, Kocaeli Dökümantasyon Merkezi, İzmit 2010

KAHRAMAN İsmail, Gebze Rehberi, Belgesel Yayıncılık, İstanbul, 2011

KINAY Ali, Kocaeli İli Ağaçlı Kazası Temettuat Defterleri, Kocaeli Gazetecilik ve Yayın, Kocaeli, 2005

Kocaeli Dökümantasyon Merkezi

Kocaeli İli Meclisi Umumi Zabıtnamesi, 1927

Kocaeli İli Valilik İl Yıllıkları, 1960-1970-2000

Kocaeli Kent Vizyonu, KSO, 2004

Kocaeli Şehir Rehberi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi

Kocaeli Valiliği Eğitim Yatırımları, 2005

KUNT İ. Metin, Sancaktan Eyalete, İstanbul, 1978

MANSEL Arif Müfid, "Hannibal'ın Mezarı", TTK Belleten, C. XXII/128, 1968

Mustafa Kemal; Eskişehir-İzmit Konuşmaları (1923), Kaynak Yayınları, İstanbul, 1993

ORAL Atilla, Atatürk ve Kocaeli, İstanbul, 2009

Osman Hamdi Tablolarında Gerçek İlişkiler, TC. Kültür Bakanlığı, 1989

ÖĞÜTÇEN, Kevser-ÖĞÜTÇEN Hüseyin, Kocaeli'ye Yerleşen Mübadil Muhacirler ve Akmeşe Tarihi, Bahar Yayınları, İstanbul, 2006

ÖNCÜ Fatih, Her Yönüyle Kocaeli, BFA, İstanbul, 1992

ÖZKÖK Rükü, Düzce- Bolu İsyanları, İstanbul, 1971

ÖZTÜRE Avni, Yarımca Tarihi, İstanbul, 1971

ÖZTÜRE Avni, Nicomedia /İzmit Tarihi, İstanbul, 1981

SOFUOĞLU Adnan, Milli Mücadele Döneminde Kocaeli, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2006

SOFUOĞLU Adnan; Millî Mücadelede Kocaeli ve Sakarya'da Kuvay-ı Millîye ve Karşı Faaliyetler, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara, 1987

SÖKMEN Polat, "İzmit Çevre Düzeni ve Nazım Plan Raporu", yayınlanmamış rapor, 1972

ŞAHBENDERÖĞLU Turgay, "Kurtuluş Savaşı'nda Kurulan; Kocaeli Kumandanlığı", Kocaeli Gazetesi (Pişmaniye), İzmit, 27 Kasım 2005, s.3

ŞEHİDOĞLU Süreyya, Millî Mücadelede Adapazarı-Bolu-Düzce-Hendek ve Yöresi Ayaklanmaları, Ankara, 1970

ŞENEL Volkan, Çanakkale Cephesi'nde Şehit Olan Kocaelililer, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli, 2007

ŞİMŞEK Sedat, Kocaeli Yazılı Basın Tarihi (1848-2002), Kocaeli, 2007

ŞİMŞİR Bilâl N, İngiliz Belgeleri İle Sakarya'dan İzmir'e, İstanbul;1972

TURAN Osman, Selçuklular Zamanında Türkiye, İstanbul, 1971

TUĞLACI Pars, Osmanlı Şehirleri, Milliyet Gazetesi, İstanbul 1985

Türk İstiklâl Harbi, C.I, T.C. Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Yayını, Ankara, 1962

UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, Ankara, 1948

ULUGÜN F.Yavuz, Osmanlı ve Ulusal Kurtuluş Dönemi'nde Kocaeli, Kocaeli Yüksek Öğrenim Derneği, Kocaeli, 2002

ULUGÜN F. Yavuz, Seyahatnamelerde Kocaeli ve Çevresi, İzmit Rotary Kulübü, İzmit, 2008

YEŞİLDAL Ali, CEVHERLİ Metin Alptekin (Editör), Zaman Aynasında Bir Ulu Şehir Kocaeli, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli, 2009

YÜCE Rifat, Kocaeli Tarih ve Rehberi, İzmit, 1945

YÜKSEL, Nureddin / KAHRAMAN, İsmail, Ansiklopedik Kocaeli Belgeseli, Kocaeli, 1998

YÖNSEL Ağâh-Şemseddin ARKAN, Karamürsel, Ankara, 1972

YÜCEL Erdem, "İzmit'te Türk Eserleri", Türkiyemiz, S. 33, İstanbul, 1981

YÜCE Rifat, Kocaeli Tarih ve Rehberi, İzmit, 1945

UYGUNER Emin, "Kandıra'dan Derlenen Türküler", Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, C. 4, S.91, İstanbul, 1957

UYGUNER Muzaffer, "Kandıra'da Halk-bilgisi İncelemeleri", Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, c. 3, S. 59, İstanbul,1954

UYGUNER Muzaffer, "Kandıra'dan Derlenen Atasözleri",Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, C. 3, S. 72, İstanbul, 1955

UYGUNER Muzaffer, "Kandıra'da Oyunlar ve İnsan Azalarına Dair İnançlar", Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, C. 5, S. 99, İstanbul, 1957

UYGUNER Muzaffer, "Kandıra'da Çocuklardan Derlenen Demet", Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, C. 4, S. 94, 95, İstanbul, 1957

ZAPÇI Nurettin, Tarihi Süreç içinde Gebze'de Türk Eserleri, Yüksek Lisans Tezi

**İLİM KÜLTÜR ve TARİH ARAŞTIRMALARI (İKTAV) BÜNYESİNDEKİ KÜTÜPHANEMİZDE
1000 LERCE KİTAP VE BELGESEL GÖRÜNTERİMİZLE AKADEMİSYEN VE
ARAŞTIRMACILARIN HİZMETİNDEYİZ.**

Doktora ve Yüksek Lisans Tezi Hazırlayan Öğrencilerimiz Merkezimizden Faydalanabilir.

Kuruluşumuz Kültür Bakanlığı
Eser Yapım Yetki Belgesine Sahiptir.

Gebze Stüdyolarında hazırlanan
Televizyonlarda beşeniyte izlenen
Devr-i Alem TV Belgesellerinden bazıları...

"Kocaeli, Dilovası, Gebze kitap ve belgeselleri www.belgeselyayincilik.com bünyesindeki ilim, kültür ve tarih araştırmaları merkezi İKTAV kütüphanesindeki kaynaklarından yararlanarak hazırlanıp basılmıştır.

- » Tv Programları
- » Belgesel Çekimleri
- » Tanıtım Filmleri
- » Sinevizyon Gösterileri
- » Canlı Televizyon Programları Organizeleri

KÜLTÜR VE TARİH BİLİNCİ PLATFORMU

markalar şehri

DiLOMASI

TARİH, KÜLTÜR REHBERİ ve BELGESELİ

Halk efendi, biz hizmetkârız.

Sevmek Tanımla Başlar..

Yolların ve Kùltürlerin Kavşak Noktası Dilovası...

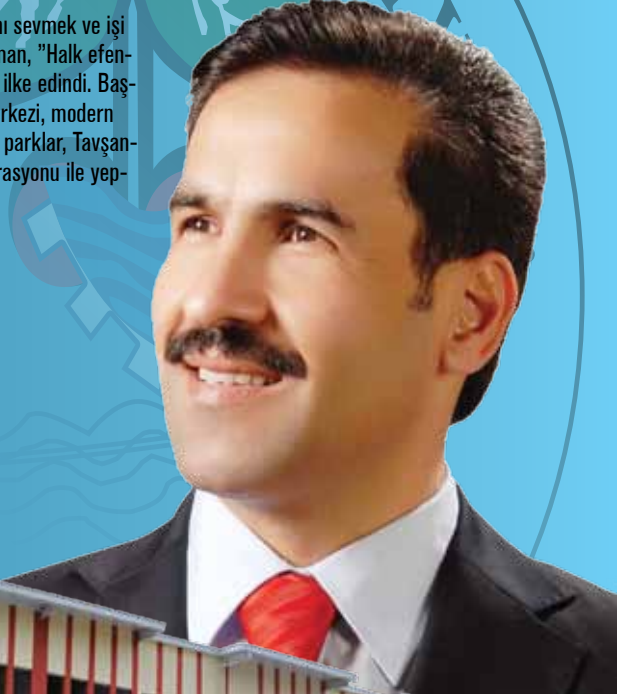
21. yüzyılın kùltür, turizm ve sanayi alanında marka şehri olmaya aday Doğayla insanı, kùltürle turizmi, teknolojiyle sanayiye buluşturan bir atılım merkezi...

1987 yılında belediye kimliğini kazanan Dilovası 2008 yılında ilçe olarak, haritalardaki yerini aldı.

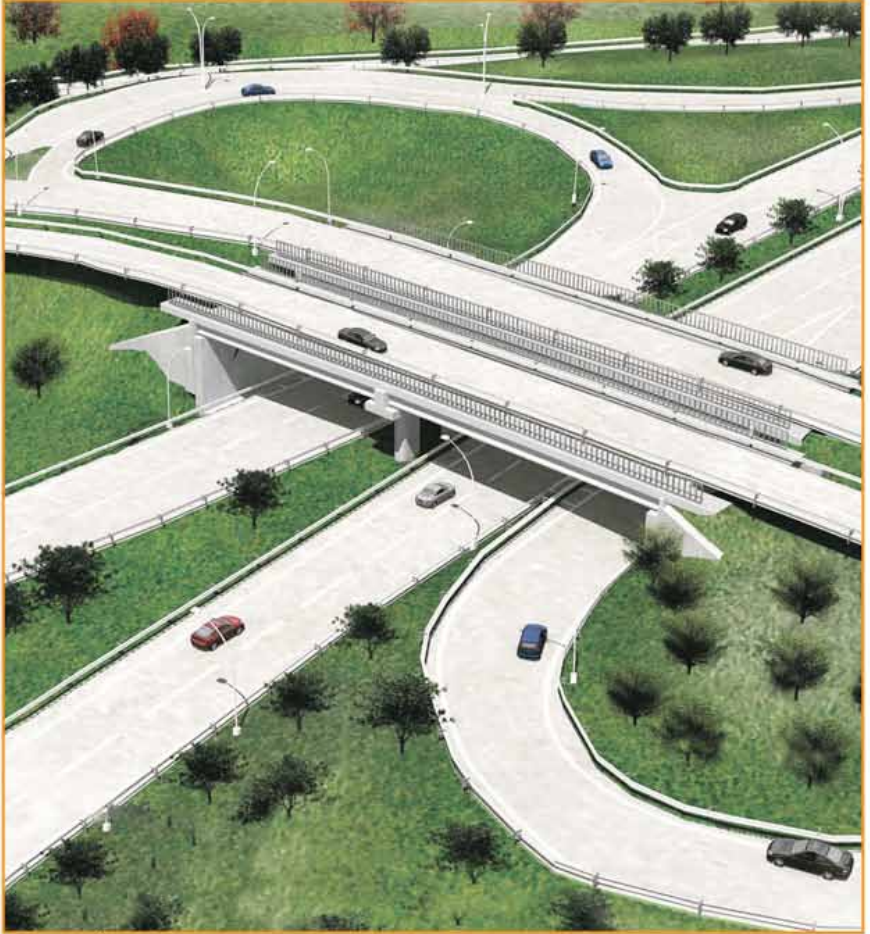
Kara, hava, deniz ve demiryolu ulaşım ağı ile dünya lojistik üssü olma yolunda hızla ilerleyen Dilovası, Başkanı Cemil Yaman ile zorunlu yaşam sahası olmaktan çıkıp, cazibe merkezi, marka kent oluyor.

"Yönetim anlayışımızın temelinde insanı sevmek ve işi sevmek vardır" diyen Başkan Cemil Yaman, "Halk efendi, biz hizmetkârız" anlayışını kendisine ilke edindi. Başkan Cemil Yaman, çok amaçlı kùltür merkezi, modern hastane, kapalı spor salonu, bilgi evleri, parklar, Tavşancıl sahil projesi ve tarihi eserlerin restorasyonu ile yepyeni bir Dilovası kurmayı hedefliyor.

**"GELİN TANIŞ
OLALIM...
DİLOVASINI
SEVELİM"**

DOĞU-BATI KAVŞAĞI

İlçemiz, Özel konumundan dolayı ciddi anlamda trafik yoğunluğu yaşamaktadır. Bu trafik yoğunluğu zaman zaman can ve mal kaybına da sebebiyet vermektedir. Trafik yoğunluğunu azaltacak, ulaşımında Dilovası'nı büyük ölçüde rahatlatacak Doğu(Çolakoğlu)-Batı(Dyo) Yonca kavşak projeleri ile bu sorunu tamamen çözeceğiz.

DİLOVASI BELEDİYESİ

İzmir Büyükşehir Belediyesi

Okulun açılışı

Okulun açılışı

Okulun açılışı

Okulun açılışı

Okulun açılışı

Okulun açılışı

KOCAELİ HARİTASI

Okulun açılışı

Okulun açılışı

Okulun açılışı

Okulun açılışı

Okulun açılışı

**DİĞİLOVASI
BELEDİYESİ**

Yerel Kurumlar
Yerel Kurumlar
Yerel Kurumlar
Yerel Kurumlar
Yerel Kurumlar

